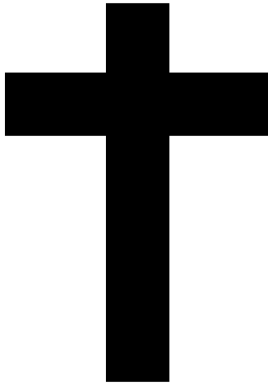

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN
NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.

The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada

**ÖKHS' I TSĪN IK ŠĪN NI ST. MATTHEW OT
SĪN AI PI.
The Gospel According to St. Matthew in the Blackfoot
language of Canada**

Public Domain

Language: Siksiká (Blackfoot)

Translation by: Rev. John William Tims

This C. M. S. publication by the British and Foreign Bible Society in 1890 is in the PUBLIC DOMAIN (not copyrighted). Conversion to USFM was courtesy of the Digital Bible Society.

2017-10-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 30 Nov 2021

0a409c18-61ef-5282-961d-ef2aa587bd17

Contents

ST. MATTHEW 1

ÖKHS' I TSĪN IK SĪN NI ST. MATTHEW OT SĪN AI PI.

¹ SIN AK'SIN Jesus Christ David okkuai' Abraham okkuai' un'ix o sĭnaks' oaiëxësts. ² Abraham ikuyiu' Isaac; ki Isaac ikuyiu' Jacob; ki Jacob ikuyiau' Judas ki omu' pappiipix; ³ Ki Judas ikuyiu' Phares ki Zara, Thamar ipau'kaiïmmiuax; ki Phares ikuyiu' Esrom; ki Esrom ikuyiu' Aram; ⁴ Ki Aram ikuyiu' Aminadab; ki Aminadab ikuyiu' Naasson; ki Naasson ikuyiu' Salmon; ⁵ Ki Salmon ikuyiu' Booz, Rachab ipau'kaiïmmiuaie; ki Booz ikuyiu' Obed, Ruth ipau'kaiïmmiuaie; ki Obed ikuyiu' Jesse; ⁶ Ki Jesse ikuyiu' David omüx'nin'a; ki David omüx'ina ikuyiu' Solomon, annök' ake'uök itom'itomiuök Urias man'itotsipokaiïmmiuaie; ⁷ Ki Solomon ikuyiu'. Roboam; ki Roboam ikuyiu' Abia; ki Abia ikuyiu' Asa; ⁸ Ki Asa ikuyiu' Josaphat; ki Josaphat ikuyiu' Joram; ki Joram ikuyiu' Ozias; ⁹ Ki Ozias ikuyiu' Joatham; ki Joatham ikuyiu' Achaz; ki Achaz ikuyiu' Ezekias; ¹⁰ Ki Ezekias ikuyiu' Manasses; ki Manasses ikuyiu' Amon; ki Amon ikuyiu' Josias; ¹¹ Ki Josias ikuyiu' Jechonias ki o mu' pap piipix, annik' ito'toöpikau Babylon; ¹² Ki ot'sitotos au Babylon, Jechonias ikuyiu' Salathiel; ki Salathiel ikuyiu' Zorobabel; ¹³ Ki Zorobabel ikuyiu' Abiud; ki Abiud ikuyiu' Eliakim; ki Eliakim ikuyiu' Azor; ¹⁴ Ki Azor ikuyiu' Sadoc; ki Sadoc ikuyiu' Achim; ki Achim ikuyiu' Eliud; ¹⁵ Ki Eliud ikuyi u' Eleazar; ki Eleazar ikuyiu' Matthan; ki Matthan ikuyiu' Jacob; ¹⁶ Ki Jacob ikuyiu' Joseph, Mary om'i, annok ipau'kaiïmmiuök Jesus, anĭstau Christ. ¹⁷ David otsĭs'tsits'unoauai Abraham itsipuk' süpokosĭnimotseiiu ke'pitappiiu nĭssekoputtsi; ki ot'sitotosau Babylon omats'ĭstsits'unoauai David mats'itsipuksüpokosĭmmotseiiu, matsĭsse'koputtsi; Christ omats'ĭstsits'unoauai ot'sitotosau Babylon mats'itsipuksüpkosĭmmotseiiu matsĭsse'koputtsi. ¹⁸ Jesus Christ, otsipokai'isĭnni ün'niniitsiu: Annik' Mary, Jesus oksĭs'tsi, Joseph otak'okemattösaie itop itappi'inai, otse'kosatsok Atsĭm'istaaw. ¹⁹ Joseph om'i moköm'motsitappiu, ki matsitsitau'ats mök'aiitsĭnniköttösaie; osĭme'tsitan möksisĭm'ianĭstüpskoösaie. ²⁰ Ki otai'ksĭmstatoaie, Satsit, Ap'ĭstotokiuäoto'tokatatsĭs otsipopök'toakaie ki otan'ikaie, Joseph, David okku'i, pinstünnos Mary

kök'okemattosi, otse'kosatsok Atsım'iStaaw. ²¹ Ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki kitak'anistsïnniköotta Jesus: tükkä, otsitappim'ix otsauum'itsitappi'isuauësts aiakitaikömotse'piuax. ²² Itün'nitsiuaie mök'itsenüpanistösi Ap'ïstotokiua otse'poawsïsts, otsipropheti itotse'poawsinësts, ki an'ïmai, ²³ Satsik, mokök'iake ai'akopitappiiu, ki ai'aksipokaiïmmiuaie okku'yi, ki ak'anistsïnniköttsiuaie Emmanuel, ito'kïsasattop Ap'ïstotokiua ipokai'tappiïmmau. ²⁴ Joseph otsipuawk'si otso'kani, ün'niitsitappiiu Ap'ïstotokiua oto'tokatatsïs otan'iipiaie, ki ito'tuyiuaie otokem'an: ²⁵ Ki ototom'okkuyi otsauomai'pokaiïsaie matpoksokamiau'atsaie: kinitsïn'niköttsiuaie JESUS.

2

¹ JESUS otai'pokaiïsi Bethlehem, auösïn'im Judæa, annists'ïsk ksïstsiku'ïstsk, Herod otsïtsïnaiipi, Satsik, mokök'ietappix umut'autstsiipi apinök'kuyi itsipuk'sipuiuu Jerusalem, ² An'iau, ün'an'ök manipok'auök Jews otsïn'aimoaiuaie? Tükkä, annim' apinök'kuyi stai'tappiosi nitsïno'ünan okökatosim, ki nimut'otopinän nök'itauatsïmmimmösïnan. ³ Herod omüx'ina otokh'tsïsaie, otap'itsi-tanaie, ki Jerusalem istokönai'tappix iköno-nokap'aitsitamiuax. ⁴ Ikönaumoi'piüsax omük'atoiapiekuax ki ai'sïnakix, süppoöttsesattsïuax Christ mök'itsipokaiïpiaie. ⁵ Ki an'ïstsiuaie, Bethlehem, Judæa istauösïn'im, ün'nimaie; ün'anistappi prophet osïn'aksïn; ⁶ Ki ksësto'a Bethlehem, Judæa istauösïn'im, kimats'inükstsipuaia, Judah istsin'ax; Nin'auök, ksesto'a ak'itsistauasiu ki osto'i ai'akauökkitsïmau nitsitappim'ix Israel. ⁷ Herod, sïmi'nikötüssax mokök'ietappix, sokap'süppoöttsesattsïuax otsokap'ïnökuyisaie kökatosi. ⁸ Ki itüpüt'oköttsïuax Bethlehem; kian'iu, kükko' sokap'apsümmok pokau'ök; ki ikonoainoeniki, itüm'ütskitsïnikokïk nök'itsitotosi nök'it a tsïm mïm mosi. ⁹ Otokh'tsïsau omüxina otan'iipiaie, itsis'tapuiuu; ki satïsk, anni'ïsk kök'atosiïsk otsitsinoauaiïsk umut'autstsiipi apinök'uyi otsitom'akoaiuaie, ki otai'totosi inük'sipokai ot'sitaupipiaie itots'iketsipuyiuaie. ¹⁰ Otsïnno'össauaie kök'atoši, eks'kamük otse'tametüksuaii. ¹¹ Ki otaitsipis'sau nap'ioyïs, Mary oksis'tsi ipïnnu'yiauaie pokai'ïsk, ki innïssi'iau, ki itatsïm'mïmmiau: ki otaipasuk'ïnïssauësts otakomütskotuksuauësts, ïssak'okotsiuaie gold ki frankincense ki myrrh. ¹² Ap'ïstotokiua papaukökianistcsax mökstaïskïto'tosau, noke'tsi moksokui itüp'akaiïau. ¹³ Ki otau'mattosau,

satsik, Ap'istotokiuä sto'tokatatscs papauta'atsuaie Joseph, an'isitouaie, Nipuat', ki mattos'au pokau' ki oksis'tsi ki iküm'itappoat Egypt, ki stau'pit ki kitak'otümanisto; tük'kä, Herod ai'akapsümmiuaie inük'sipokau möks'enitösaie. ¹⁴ Otai'puawksi, sepiai'akotuyiuax inük'sipokau ki oksis'tsi ki Egypt itüp'itappoiau: ¹⁵ Ki itau'puaie otai'insaie Herod, möksenüp'anistosi Ap'istotokiuä otse'poawsin, otsiprophet i totsiu'uaie, Egypt, ün'nimaie nitsit' ütümmau noko'a. ¹⁶ Herod, otai'noö sax mokök'ietappix otap'apistotoyisax, eks'kaiistsetükkiu, ki itüp'otoköttsiuax (otsen'nakemix) Bethlehem ki sa'akapotsim, ai'stokistuyimix sök'umappix ikön'ainittsiauax; küttaistoki'stuyimix sök'umappix mat'okönainittsiauax, umut'otsksinippi otsokap'süppoötsesattü sax mokök'ietappix. ¹⁷ Itüm'enüpanistomaie Jeremy prophet otse'poawsin otan'ipi, ¹⁸ Epo'awsinni itsik'kitokhtsip Rama, asain'sinni ki aiim'motseisinni ki omükoyesinni, Rachel o'kosix itau'asüniu ki matokuikiawpiketükkiu'ats, tük'kä, itsen'iau. ¹⁹ Herod otse'insi, sat'sik, Ap'istotokiuä oto'tokatatsis Joseph otsipapau'takaie, Egypt otsitai'tappiisaie. ²⁰ An'istsiuaie, Nipuat'ki mattos'au inük'sipokau ki oksis'tsi, ki itüp'itappoat Israel istau'ösinim; tük'kä ini'au anniks'isk ap'üssummiiskaie otsipai'tappiisinni. ²¹ Ki itsipuu ki aiako'tuyiuax pokau'a ki o ksis'tsi, ki Israel istau'ösin'im ito'to. ²² Ki otokht'sissi Archelaus otau'atsuaiitsitapai'naiisi un'ni otsin'naiisinni, isstün'imaie mök'ittapposaie; ki Ap'istotokiuä otsipapauanistosaiie, Galilee itanis'tüpitappo: ²³ Ki akapioyis, Nazareth an'istau, ito'to kiitoko'yiu; mökenüpanistosaiie prophetix otan'iipiax, akanistai'niköttau Nazaren'aikuun.

3

¹ ANNISTS'ISK ksistsiku'istsk John Baptist ito'to Judæa istoksis'tapiksökkui, itüs'-ksinimatstokiu, ² Ki an'iu sauai'tsitak, spots'im istsin'naiisinni asttsiu'. ³ Am'auk annök' matap'puiök Isaiah prophet an'iu Nitsitappiuä ksistapitauosinim sokse'puyiu, Süppoatsistotokh'sattoat Nin'a oksokui, oksoku'ists moköm'otstsisests. ⁴ Ki John, Camel oku'yists, itsis'totosiu, ki itsiköp'okui itsep'siu; ki otso'össinests tsikatsix ki namap'iniu. ⁵ Jerusalem istokönai'tappix otokönitota'akax, ki Judæa istokönai'tappix, ki Jordan istau'össin'im istokönai'tappix mat'okönitautaaakax. ⁶ Ki nie'tüktai Jordan (an'istop), otsit'üstapinopiax, ki otsauum'itsitappiisuests aiinüp'anistomiauests. ⁷ Ki otsinno'össax otas'taaissax

akai'tappiiax Pharisees ki Saducees, otsittüp'auauökössax
otsitüsta'pünükipi, an'istsiuax, Pitseksinau'kosix,
tükka' kitan'ikoau kökanistüpištüpiksatossuai annik'
istse'tüksinik astai'tsiik? ⁸ Ai'süsksatok matsiin'ists
mök'itanistosu kitsauai'tsitani: ⁹ Pini'tsitsiikasik
kitsitsi' tanauësts kok'kitünissuai Kın'un Abrahami;
kitan'istopuau Ap'istotokiaua, am'oxim okotokix
ikotsistauatomoaiu Abraham pokax. ¹⁰ Kiannok'
köts'eksists kaxa'kin itsipo'toau: kõnai'istsis
saiinasissi ak'aikakiaiau ki ak'aututsaiau. ¹¹ Okke'
kimut'sitüstapinopuau kökkitsisauai'tsitasuai:
apatots'ik annök' ai'aksakotoök ai'sskunitapsiu,
nimatsikökotopa'tomoauats matsikists': Ostoi' kimu-
tak'istapinokoau Atsim'istaaw ki is'tsi: ¹² Ose'kotükkiatsis
ai'inimaie, kiaupüx'ixtoxixi otsit'aisuisuitsipik'iakipi
aiaksokapse'maie, osos'tsipikiapioyis aiakitsiptsipotomësts
otapaiën'insimmanists; ki istotox'ksiists istsi'i
matakatsiu'ats ai'aketsinsimësts. ¹³ Jesus Galilee
itüm'aumatto, Jordani nie'tüktai ito'to, John
mökitsistapiniisaie. ¹⁴ Ki John paiu'tsimiuaie, ki
otan'ikaie, ksësto'a is ta' pın o kit, kitaketak'sipuksipat
to kökokotsis'tapinnöksi, ki kumauksipuksipaakiks?
¹⁵ Jesus an'istsiuaie pokitse'tsit annok': nöks'istutsisinan
moköm'motsitappiisinni. Itümipai'o'kits etomoyiuaie.
¹⁶ Ki Jesus ai's'tapinnössi, itopitsissoa'tomaie okke': ki,
sat'sik, spots'im kau'opiu, ki nan'nuyiuaie Ap'istotokiaua
otatsim'istaaw itutui'süpinümaie sistsi'i itsinauüni'inai, ki
itokhitopi'inai: ¹⁷ Ki, satsik, epo'awsinni spots'im itunni'u
amok'auk nitük'omimokoa, nitsekökh'simau.

4

¹ ATSIM'ISTA AW ksıs'tapiksökkui itümitüppip'uaie
Jesus, sauum'itsitappiua mök saksksinnoösaie. ² Ki
nısip'puyi koku'ists, ki nısip'puyi ksıstsikuısts
otsit'saioyipists, itsakoo'notsiu. ³ Ki Issaks'ksinimaitappii
itoto'yinaie an'iınai, Iküm'ümeniki Ap'istotokiaua okku'i,
am'oxim ok'otokixim sıtsip'satsisau mökitapaienasau. ⁴ Ki
itünis'tsiuaie, Sinaip Matap'pi matokot'otsipaitappi'iuats
napaiën, Ap'istotokiaua maoui' umutokõnai'poawsists
aiakotsepaıtappiiu. ⁵ Sauum'itsitappiua otsitsitapıppioik
Atsim'akapioyis, ki itokhit'sipotoyeik Nato'iapioyis,
⁶ Ki an'istsiuaie, Iküm'ümeniki Ap'istotokiaua okku'i,
inıs'suiauünit: sin'aip, akanıstsiuax oto'tokatatsix
ksësto'a: ki otsu'auësts kitakitotsiketsi'enokiau,
koköt'sists kökstai'tükökhsau ok'otoki. ⁷ Jesus
itünis'tsiuaie, mat'sinaip, kimataksaksınoau'ats

Nin'a, kitap'istotokä. ⁸ Sauum'itsitappiuä spaiistükki otsittüm'mi'piokaie itaiistummüt'tsiikaie kõnauau'ösinists ki istsap'inatsiikiests; ⁹ Ki anistsiuaie, am'ostsim kõnauau'ösinists kitak'okoto, apis'tuksisanopieniki, atsim'mimmokeniki. ¹⁰ Jesus itüman'istsiuaie, Mís'taput, Satan: sïn'aip, Nina Ap'istotokiua kitak'atsimmimmau, ki kitak'aitanistaitoau. ¹¹ Ki Sauum'itsitappiuä otai'skikaie ki, sat'sik, oto'tokatatsix ito'toyikiax ki otpum 'okax. ¹² Jesus otokh'tsim'si John een'ösaie itsitap'po Galilee: ¹³ Ki otünistüpa'atosaie Nazareth, Capernaum ito'to ki itoko'yiu, issoots'i omük'sikimi ai'aketskökku Zebulon ki Nephtalim: ¹⁴ Isaiiah otse'poawsin möksenüpanistosi otanipi, ¹⁵ Zebulon istau'ossinni ki Nephtalim istau'ossinni o mük'sikimi ista'potsim, Jordan ap'ümmotsim, Galilee istok'auaax; ¹⁶ Anniks'isk matap'pixk, ski'natsi itau'pixk omük'anatsi nan'immiau: ki anniks'isk matap'pixk auössin'ni eïnsin'ni itstsi'ipi ki eïniu'tüxissinni itstsi'ipi, itau'pixk, ksistsikui'natsiu otsüs'köpsiu. ¹⁷ Annik' Jesus aumütüpsokse'puyiu, ki an'iu, Sauai'tsitak; Spots' imistokök'itsimani ästtsiu'. ¹⁸ Ki Jesus, auau'ökassi, Galilee istomük'sikimi, itsinnu'yiuax aiis'künnimotseiix, Simon, an'istau Peter; ki oskün' an'istau Andrew, isksimmatük'kiomikatsis omük'sikimi itai'suiapiximiauie, tük'ka itomik'aitappiisau. ¹⁹ Ki itünis'tsiuax, noksuppa'akik, ki kitakitaumik'ottaiau matap'pix. ²⁰ Ki atomik'atsuai itskim'miau ki itopokiuo'iauaie. ²¹ O müt'tükkiosi matsitsinnuyeuax mat'toskünimotseiix, James, Zebedee o ku'yi, ki John oskün', ipit'süpinnuyiuax ak'iosatsis, Zebedee, iin'ouaie, aip'simix otomik'atsuaux: ki itsin'niköttsiuax. ²² Ki ipit'skittsiuaie un'ouaie ki ak'iosatsis, ki itopokiuo'iauaie. ²³ Ki Jesus Galilee istokõnau'össinni itap'auauökau, otatoiapioko'auësts itai'pistsksinimatstokiu ki aisokse'puyiu spots' im istsetam'itsiniksinni; ki matap'pix opüs'tsimmesuai ki otok'tokossinuauësts ikõn an'küttutuyiuax. ²⁴ Ki otap'istutüksinni ikõnauanetünistopaie Syria istau'össinni; ki ikõnai'oktokosix, ki amianistsipüs'tsimisix, ki anniks'isk matap' pixk sauumitsitappiuä itsips'tokoyiau, ki mat'tsapsix, ki an'auxenix, ikõnitausippotoaiax; ki ikõnau'kuttutuyiuax ²⁵ Ki Galilee istokõnai'tappix ikõnawk'pokiuaiaie, ki Decapolis, ki Jeusalem, ki Judæa, ki Jordan ap'ümmotsim istõkonai'tappix matsekõnawk'pokiuaie.

5

1 Kĩ otsınno'ossax akai'tappix ni tum'mo ita'mıssu: ki otau'pıssi otsitappim'ix ototaakax:
 2 Ki itsipa'kuiakiu ki itüksınım'atsiuax, ki itüniu, 3 Anniks'isk matap'pixk oskëttsipöppuauëxk ikikın'etükkiisk, etam'etükkiâu: spots'im istsın'naiisinni osto'auai otsinan'oaiau. 4 Au'yësix etam'etükkiâu: aiaksikiawpiksistotoaiau. 5 Ikkınap'itappiix etam'etükkiâu: ksök'kum otaksınan'oaiau.
 6 Ino'tättomix moköm'motsipaitappiisinni ki inäk'attomix moköm'motsipaitappiisinni etam'etükkiâu: ai'akokuyian. 7 Kımapi'itappix etam'etükkiâu: otak'sikımokiau 8 Ksikus'skëttsipöppix etam'etükkiâu: ai'aksinnuyiauaie Ap'ıstotokiuä. 9 Inüs'tsetappix etam'etükkiâu: akanıstainiköttaiau Ap'ıstotokiuä o'kosix. 10 Anniks'isk matap'pixk itsikım'atsistotoaiau otökommot'sitappiuösoauësts etam'etükkiâu; otsinan'oaiau spots' im istsın'naiisinni. 11 Oksıs'totokoeniki ki maka'pi sıtsıp'sükoeniki, ki aisımmım'motsenikiau, tükka kitük'omımmokoau kitse'tametüksuai. 12 So poke'tametükkiik, spopai'piik; kitakitakai'sakınnosüko spots'im: apatots'ik neto'yik ünninetoksistotoyiuax Ap'ıstotokiuä otsiprophetix. 13 Kësto'akauk ksök'kum istsistsixipoku: attosai'e umut'aiawxipi itsix'ipokuyi, tsanıstapiu ksök'kum umutaiaksitsixipokuıstutsip? Matütokoapi'uats, ki aksıs'tapixip, ki akıtsitautütsamiai'osi. 14 Kësto'akauk ksök'kum ıstün'natsii. Akap'ıoyıs aitokittokhi netum'moyi matokotsiksısatop'ats. 15 Matap'pix matotstsım'axauaie anak'imatsıs mökısitaistakhtotosauaie assuyın'i, itai'süppatomiau itai'süpanakımatsopi, ki matap'pix itsıps'taupix napıoyıs itokönnauan'akımaiau. 16 Neto'yik kitan'akımatsıs ıstot'ünnasayit matap'pix mök'itsinniısau kitawx'ıstutsipısts mök'ıttsaküttosauaie kın'a spots'im. 17 Pınstak nimut'otopi nökitünnıstupipotsısau okök'itsımani, ki prophet ix otün' issuai: nımatütoto'pa nökitünnıstupipotsısau, nimut'oto mökısüpanıs'tsıstutsısau. 18 Kitau'münıstopuau spots'im ki ksök'kum otsauomai'tsınikasi, ki okök'itsımani otsıtsauomsüpanıstıopi tüks'kai sikük'sınaksın okök'itsımani itstı'ipi mat'akıtsınikauatsaie.
 19 Annök tukskai am'ostsim inüxe'poawsısts küttaı'aksıstutsımökaie, ki ai'aksksınımatsokax matap'pix mök'staıstutsısaxaie, ak'anıstainiköttau inüks'tsım spots' im; annök' ai'aksıstutsımeısts ki ai'aksksınımatsokax matap'pix möks'ıstutsımeısts,

ak'anistainiköttau omük'sim spots'im. ²⁰ Kit an'istopuau kitokömotsipaitappiisinni saiš'tüpükuiökhsissi Scribes ki Pharisees ot'okömotsipaitappiisuësts kimatakitsipipuuuats spots'im iŧtsin'naiisinni. ²¹ Kikai'okhtsipuau ükkaiiap'ix otan'ikoaiu, Pinuye'nikik: ki annök'ai'akoyenikiuök ai'akesetsimaie okök'itsimani: ²² Ki kitan'istopuau annök' ksistapistsim'iuök ox'okoä ai'akesetsimaie okök'itsimani; ki annök' ak'anistsiuök ox'okoa Raca, aiakesetsimaie okok'itsimani: ki annök' ak'anistsiuök, kitüt'tsapsi, ai'akesetsimaie Gihenni ots'tsiimiaie. ²³ Puksip'potomniki kitak'iksistomütskotüksinni natoiapioyis, ki isksinim'iniki kixokoa kitsis'tsimmok, ²⁴ Ün'nim altar istsskit' kitakiksistomütskotüksinni, ki matskot'; matom'ots matsin'nüstseik ksësto'a ki kixokoa, ki tüm'ütsipuksiput ki sakumüts'kotoat kitsiksist'omütskotüksinni. ²⁵ Kipinnüs'tseimis kikakhtum'o, kitsakiokhpokau'pimössi: kökstaistapipiok au'kökitsimaii, ki au'kökitsimaii ök'staukotsei eënage'nai, ki kitakitsips'tapixik itai'inükiopi, ²⁶ Kitau' münisto kitsauomai'ponitatossi kitak'sakookotossi, kimataksuxpa. ²⁷ Kikai'okhtsipuau otanipuuuësts ükkaiiap'ix, Kimatakauökotapuaua: ²⁸ Ki nestoa kitan'istopuau, annök' üs'sümniuök ake'uök mök'sta tossaie, ükaukhtauuökautättseuaie u'skëttsipöppi. ²⁹ Kinet'oopspi itsuyisseeniki, sauau'tos ki mis'tüpapiksistsis: ökh'siu tüks'küma mök'saiinakuaiisssi kööpsi, ökstaiss'tupapiksiss kostüm Gehenna. ³⁰ Kinet'otsis itsuyisse'eniki kawksinnit', ki mis'tüpapixit: ökh'siu tuks'kaii kotsis'i mök'saiinakuaiisssi, ökstaiss'tüpapiksiss kostüm Gehenna. ³¹ Ük'auanistop annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani ünnianist'okotsis iksiuo'isınaksin: ³² Ki kitan'istopuau annök' aiaksiksiuatsiuök otokem'ani, otsauomauau'ökotasi, nokets'inai otauökotäts'okaie; ki annök' aiakokkem'iuök otai'ksiuatai'isk itau'ökatau. ³³ Stsik'i, kikai'okhtsipuau otan'ipuuuësts ük'kaiiap'ix, kimataksiksistapatauüni'pa, ki, kitakitauanistau Ap'istotokiaua kitatauün'issinni: ³⁴ Ki kitan'istopuau, Pinüt'auunik; spots'im pinitüpütauunik; tük'ka Ap'istotokiaua otpiso'pötsisaie: ³⁵ Ksök'kum pini'tüpütauunik; itsissuikau'piu: Jerusalem pini'tüpütauunik; tükka Omüx'ina ot'akapioyimaie. ³⁶ Kimat'akitüpütauunipa kotokön', kimatkotsiksixistutsipats nitu'kuyekai ki kimatokotsixistutsipats. ³⁷ Ki anik' A, A; Sa, Sa; mato'ketauanieniki, mat'ökhsiu. ³⁸ Kikai'okhtsipuau, ük'auanistop sauau'toainiki moöps'pi, kitak'ökötanistotoko: ki sauau'tsimniki

mokhpe'kinni, kitak'okötanistotoko. ³⁹ Ki kitan'istopuau pinstsimmim'motsemis sauum'itsitappiuä: ki annök' kitakauaiak'iokök kitsets'stoksis matoko'tsis ki mat'stoksis'. ⁴⁰ Ki matap'pi makitotsissip'puyissaie au'kökitsimäi, ki stakhts'isokösım mök'otsisaie, mat ün'nistotsis kisau'tütsisokösım. ⁴¹ Ki annök' kitsitappa'atsokök tuks'ka üskkak'sinni, pokom'is na'toki iskskaksinni. ⁴² Annök' kitau'kömönikök, ko'tsis, ki annök' kitai'akükkumatükok, pino'tukaatsis. ⁴³ Kikai'okhtsipuau ük'auanistop kitak'ükomimmau kitopokau 'pimokä ki kitak'aukimaukikakhtum'o. ⁴⁴ Ki kitan'istopuau ükomim'misau kikakhtum'ix, Atsim'mimmisau anniks'isk matap'pixk kitai'pakosinikokoauaxk ökhs'istutosau anniks'isk matap'pixk kitau'kimokoauaxk, ki aua'tsimoiikatomosau anniks'isk matap'pixk kitse'ksistotokoauaxk, ki kitai'kimatsistotokoauaxk; ⁴⁵ Kokaukosimmi'issuai Kın'oau spots'im: tük'ka ikkünats'iuäie natos'i sauum'itsitappix ki ökh'sitappix, ki soio'tümstuyiuax moköm'otsitappix ki sau'okömitsitappix. ⁴⁶ Ukomim'mainoainikiau anniks'isk matap'pixk kitük'omimmokoauixk, tsaak'anistappiuats kisa'kinosuai? Küttomünistauükomimmotsein'axau publicanix? ⁴⁷ Ki namiksematsim'ainoainikiau kixokoax, tsanistapiu'ats kumutaumotsapiau stsik'ix? Küttomünistaiksematsimmotseiu'axau publicanix? ⁴⁸ Ki süp-puiap'sik manist'süppuiapspi kın'oau spots'im.

6

¹ ISKSKATS'İK kökstau'kömmotsitappiisuai matap'pix kökainu'yissi; ikümits'tsiki kın'oau spots'im kimataksakinosükoauats. ² Mak'aumütskotükkieniki pinik'it manistsik'ipi aiksistapokömmotsitappikasix itai'puyissax nato'i'apioyists ki moksoku'ists, matappix möksinnu'yissax. Kitau'münistopuau sakino'sattaiau. ³ Ki aumüts'kotükkieniki pinsksinš' i'aksissautsis kinet'otsisi otai'istutsipi; ⁴ Möksisimš'si kitaumüts'kotüksinni; ki Kın'a, aisimmiüs'süppiuök, kitaksınnoam'sakinosük. ⁵ Ki atsimoi'ikainoeniki pinet'omanistsik aiksistap'okömmotsitappikasix: otük'ometsimanoaiu mökauatsimoiikasau otsitai'puyisau nato'i'apioyists ki moksoku'ists itsi'kokeists, matap'pix möksinnu'yissau. Kitau'münistopuau, sakino'sattaiau. ⁶ Ki Ksęsto'a, a'tsimoiikainiki, itsipi koko'ai, okim'iniki, a'tsimoiikamis kın'a ai'simmiapsiuä; ki kın'a, aisimmiüs'süppiuök, kitaksınnoam'sakinosük. ⁷ Ki atsimoi'ikainoeniki piniksistape'puawtsis, manistaiksistapepoattopiauäie

saie'tökkix: tük'ka üs'taiäu ak'aiokhtokiau
 otakai'puuyßsau. 8 Pinet'omanistsik, tükka
 Kin'ouä isksinim'ests kitsipu'inakitsipists kitsauo-
 mauan'istopi. 9 Ün'anistüttsimoiikak: Nin'an spots'
 im kitsitau'pipi, ünänistatsim'metsis kitsin'ikösim:
 10 Ünänisto'tos Kitotümap'sinni: spots'im Kitsitsi'tan
 kanis'tutsipi, annom' ksük'kum noküt'anistutsit:
 11 Annok' ksistsiku'ik nokkok'inan aau'össin:
 12 Ki ünniksksinīt'au nitsauum'itsitappiisinanests,
 manistüs'ksinoawpi anniks'isk matap'pixk nit-
 sauum'itsistotokinanixk: 13 Ki pinistskim'ükinan,
 ki nokitsikömotse'piökinan Sauum'itsitappiüä;
 kitüsk'sainaniau nin'naiisinni, ki otünmap'sinni, ki
 itsapina'sinni. Amen. 14 Ünniksksinno'ainoeniki
 matap'pix otsauum'itsitappiisuaueßts, Kin'ouä spots' im
 kitak'okksinokoau. 15 Ki sauokksino'ainoemki matap'pix
 otsauum'itsitappiisuaueßts, Kin'ouä Spots'im kimatakok-
 ksinoau'ats. 16 Küttaioyienoeniki pinomüs'süppik
 manist'omüssüppiaü ksistapokömotsitappikasix: tükka
 iksistuts'imiaü ostokso'auests, matap'pix möks'ksinoösax
 küttaau'yiaü. Kitau'münistopuauük'otsimiau
 saiakinosattopiaü. 17 Ki ksësto'a, küttaiaü'yeniki
 pu'ikñiit, ki issis'kiosit; 18 Matap'pix kökstai'isksinokiau
 kikütauyi, köksksinnu'yissi Kin'a aisimmiüssüppiüä:
 ki Kin'a aisimmiüs'süppiüä kitaksinnoam'sakinosük.
 19 Pinaumoi'potosik akau'tsapsinni annom' ksök
 kum, apün'ix ki apissu'yeyi otsits'oyipi, ki köm
 os'iepitsix otsipis'sax ki otsikömos'sax: 20 Ki
 aumoi'potosik akau'tsapsinni spots'im, apün'ix
 ki apissu'yeyi otsitsau'oyipiaü, ki kömosiepitix
 otsitsauaisisüppokatün'akiipiaü ki otsitsauai'kömspiau:
 21 Ittsi'piaü kitsinan'ists, ün'nimauk ku'skëttsipöppi.
 22 Mostüm'i ista'natsii moöps'piina; nituks'küssi koopspi,
 kostüm' ak'otuitsiu anat'sii: 23 Ki koöps'pi minix'issi,
 kostüm'i ak'otuitsiu ski'natsii. Anat'sii annik' i tsispsts'tsiik
 kostüm'i ski'natsissi maum'aumüko ski'natsinni!
 24 Tuksküm matap'pi matokotsapotomoyiuatsax
 na'tokümix nin'ax: aksikümökkimiu tuksküm ki
 aks'ikümükömmimiu stsik'i; akiküme'eniu tuks'küm ki
 aksiküm'istsimmimmiu stsik'i. Kimatokotapotomoauaxau
 Ap'istotokiuä ki sauum'itsitappiüä. 25 Ünrikaie
 kitan'istopuau pinap'itsitatoat kitsipai'tappiisinni
 kitaks'oatoppi ki kitak'simattoppi: ki pinap'itsitatoat
 kostüm'i kitai'aksüpskawsatoppi. Tse'ka isskits'tau
 opai'tappiisinni ki aau'össin, mostüm'i ki istotos'ists?
 26 Süm'mokau pau'tax: mat'omaiinsimmauaxau ki

matomaipokiakiuaxau, ki matomaumoipotükkiiaxau
 ĩsim'apioyists; ki Kĩn'oua spots'im ai'issoyiuax. Tũkka'
 ĩsskiťs'tau, ksęsto'a ki osto'auai? ²⁷ Ũs'tainoeniki
 kők'spitappiisuai, tsiksĩm a' ak'aatspitappiiu?
²⁸ Kumauk'apaitstatoppuaisksistsaii ĩstotos'ists? Sat'sĩkau
 anat'suiopokists itai'sũskiiu; matapotũkkiu'astsau,
 matapĩ tutũkkiu 'ąsts'au ĩstotos'ists. ²⁹ Ki
 kitan'ĩstopuau Solomon ottsap'ĩstotossi mat skĩť
 stom'atsęsts annists'isk suio'pokistsk. ³⁰ Is'totosatstopięsts
 saiũs'kiįsts manĩťs'totosatstoppięsts annists'isk annok'
 ksįstsikuik na'paitappiĩsk ki apinők'wis apittũp'apĩxipiau
 ĩtsi'i: kikũttomaiakstaiĩsttũp'ĩstotosatskokoauats,
 kitsenũk'aumaitũkkipuau. ³¹ Ũn'nikaie pinapai'tsitatoak
 kők'anĩssuai Tse'a nők's'auattopĩnan? Ki, Tse'a
 nők'sĩmattopĩnan; ki; Tse'a nők'ĩstotosattopĩnan?
³² (Tũk'ka annists'isk, Gentiles ap'ũssatsĩmęsts:)
 Kĩn'oua spots'im ĩksĩnim'aie kitsĩm'mũkitatosęsts.
³³ Ki Matom'apsatsĩk Ap'ĩstotokuia otsĩn'naiisĩni ki
 otokõmotsitappiĩsĩni ki annists'isk kitak'ũtokõnokokęsts.
³⁴ Ũn'nikaie pin ap'itsitatok apinok'wis; api'nok'wis
 ak'apitsitasiu. Tuks'kai ksįstsikui, maka'pi sup'anįstsiu.

7

¹ PINOKÖK'ITSIMAK ki kimatakokökĩtsĩmũk o'a
² Kanĩstau'kökĩtsĩmapuai kitakanĩstaukökĩtsĩmũkosuai; ki
 kanĩstau'kotawpi kitakanĩstau'kuyĩssi. ³ Ki kumauk'satsĩks
 kęskũn' osũppa'kõmosĩni, ki kimatstatopats kit-
 omũksũppa'kõmosĩni? ⁴ Ki kikũttaukot'anĩstau kęskũn'
 nők'sauautsĩssi kitsũppa'kõmosĩni; ki sat'sit, omũk'o ki-
 tauũtsũppa'kõmosĩni? ⁵ Kitsĩksĩstapo'komotsitappiansi,
 Matom'-sauautsit kitomũk'sũppakõmosĩni, ki
 kitakotũmsokapsatsip kők'sauautsĩssi kęskũn' o
 sũppa'kõmosĩni. ⁶ Annists'isk natoap'įstsk piniko'tokau
 imitax, ki pearls pinitũp'įstũpapixikau ak'sĩnix,
 õksĩkkũmitauau'õkaiu ki akotũmotũkau'auyiau ki
 kitak'otũmsixipok. ⁷ Anik: ki kitak'okoko; apsatsik,
 ki kitak'okonip; ĩstok'iakik, ki kitaksikauai'pixik.
⁸ Anniks'isk matap'pixk au'kõmõnixk au'kuyiiu;
 ki annők' ap'satsĩmõk, au'konĩmaie: annők
 ĩstok'iakiuõk, otak'sikauaipĩxikaie. ⁹ Tũkka' nĩn'naua,
 aukõm'õnįstũssi okku'i napaięn, aiakokotsiuai
 okotoki? ¹⁰ Ki aukõm'õnįstũssi mammi', aiakikotsiuai
 pĩtse'ksĩna? ¹¹ Ksęsto'au, kitsauum'itsitappiĩpuau,
 ĩksĩnim'enoainiki kők'okotosuai ko'kosoauax
 õkh'sįsts, Kĩn'oua spots'im kũttomaiakokotsiu'atsax
 õkh'sįsts anniks'isk matap'pixk otau'kõmõnikixk?

¹² Kanist'sitsitatopnai matap'pix kőkünistsitsitaiissuaiau, kitak'ünistsitsitattaiau: ünnianistap'piu okök'itsimani ki prophetix otse'puawsuai. ¹³ Apüt'okītsimi pi'ik; sokokit'simi apük'oksokui itüp'itsiaiu akotap'sinni, ki akai'tappii itsipim'ix: ¹⁴ Annik' kitsim'ik, ki annik' moksoku'ik itüp'itsiikiau opai'tappiisinni, aput'tsiaiu; ki unna'tsitappii ikon'imix. ¹⁵ Stim'nokau ksīs'tapatoiapiekuax kit'sitotaakixk emük'ikinaistotosixk, ki o'pīstokīni itapis'onotsiau. ¹⁶ Kit-aks'ksīnoaiau otsin'asoauēsts. Matap'pix küttoautuyiu'atsauax ksīssi'ix mīn'ists, ki ksīs'tapsūskiists küttoautsim'axau figs? ¹⁷ Neto'i kōnai'ōkhsistsix ai'ōkhsinasiau: ki makap'istsix makap'inasiau. ¹⁸ Ōkhsistsis matokotokapinasiau'ats, ki makap'istsis matokot'ōkhsinasiauats. ¹⁹ Kōnai'istsix küttaōkhsinasiix kakiok'au, ki is'tsi itsis'tūpapiksīstaiiau. ²⁰ Ūn'nikaie kitaks'ksīnoaiau otsin'asoauēsts. ²¹ Kōnai'tappixk nitan'ikixk, Nin'a, Nin'a, matakokōnitaipim'axau spots'im ists'in'naiisinni: annök' ap'istutsīmök Nin'a spots' im otsitsi'taniaie, ai'akitsipim. ²² Annik' ksīstsiku'ik akai'tappii nitak'anikiau, Nin'a, Nin'a, nikütto maisitsipspinanats kitsin'ikōsim? Ki nikütto maisūskounaniauaxau sauum'itsistaawx kitsin'ikōsim? Nikütto mutaipīssatskaspīnana kitsin'ikōsim? ²³ Ki nitakotūmanīstaiiau, kimats'ksīnōpu aua; Mīstūpa'akik, ksēsto'au kitsauum'itsistutsipuaii. ²⁴ Annök' aiokh'tsimiuōk annists'isk nitse'poawsīstsk aks'istutsiu mokōkiin'ai annök itokhit'okoiskauūk ok'otoki: ²⁵ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'sopu, ki annik' napioyīs itot'sūppu; ki matsīstokhopiu'ats; tūk'ka, itokhitokoiskau ok'otoki. ²⁶ Ki annök' aiokh'tsimiuōk annists'isk nitse'poawsīstsk, ki matsīstutsim'atsēsts aks'istutsiu mattsapsin'ai, annök' itokhit'okoiskauūk spōts' ikui: ²⁷ Ki ai'sotau, ki ai'sauksikīmskau, ki ai'sopu, ki annik' nap'ioyīs itot'sūppu; ki istokhopi'u; ki omük'o otsīs'tokhopiisinni. ²⁸ Ki ün'nitsiu, Jesus otaiksīste'poattosēsts annists'isk epo'awsīstsk, matap'pix skaie'tūkkiau otsksīnimats'tūksinni; ²⁹ Ototūmap'sinni itūs'ksīnimatsiuax, ki sīnak'ix manīstūs'ksīnimatsawpiax, matūsksīnimatsiu'atsax.

8

¹ OTSĪN'NĪSAATOSSI nitum'mo akai'tappiii itopokiuo'iauaie ² Ki, satsīk, nīnuau leper otsittotaakaie ki otsit'atsīmīmīmokaie, Id otsit'anikaie, Nin'a, atsi'tatomīniki kitokotsiksīxistotok. ³ Ki Jesus itsau'ksikīnstsiakiau, ki itsīxen'iauaie, ki an'iu,

nitak'anīstutsip; ksīksīt'. Ki soksīksīk'siuaie. ⁴ Ki Jesus anīstsiuaie, Sat'sīt, pinaiitsinikos matap'pi; mīs'taput, annīs'tsīnnosattsīs natoī'apiekuūn, ki anīiik' otan'ipik Moses īssa'kumūtskotoat mōks'ksīniīsau. ⁵ Ki Jesus otsito'taipīssi Capernaum, eēn'aken'ai otsitto'taakaie, ki otau'kōmōnikaie, ⁶ Ki otan'ikaie Nin'a, anrōk' nitapotomokōk noko'ai itsīs'tokhaitsiu, ai'papuyiu, eks'kaaipuīnūm. ⁷ Ki Jesus an'īstsiuaie, nitak'ittappo nitak'okuttutoau. ⁸ Eēnaken'ai an'īstsiuaie, Nin'a, nimat'sipumapsa kōkītsipīssi noko'ai: kakse'puyit, ki annōk' nitapotomokōk ak'okuttutoau. ⁹ Nēsto'a nitap'otomoki, ki eēn'akex nitap'otomokiau; ki nitan'īstau am'ok mīs'taput, ki ai'īstapu; ki nitan'īstau stsīk'i, puk'siput ki ai'paksipu; ki annōk' nitap'otomokōk nitan'īstau, am'oi ūnnianīs'tutsit, ki au'anīstutsimaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsīmsaie, skai'etūkkiu, ki an'īstsiuax annīks'isk matap'pixk ipokiuo'ixk, Kitau'mūnīstopuau manīst'omūkopi otaumai'tūksīnni nimatūnīstokonip'ats Israel īstauōsīn'im. ¹¹ Ki kitan'īstopuau akai'tappii umutautstsiipi apinōk'kuyi ki otsīt'tistūkkōpipi ak'ūtotoīau, ki akopokau'pimiuax Abraham ki Isaac ki Jacob spots' im īstšīn'naiīsīnni. ¹² Ki nīn'naiīsīnni īstokos'ix ak'satūpīksīstsiuax ski'natsii; annim asain'sīnni ki satse'kīnan ak'itstsiian. ¹³ Jesus an'īstsiuaie eēnaken'ai mīs'taput, kanīst'aumaitūkkipi kitakūnīsttutoko ki annōk' otap'otomokōk itsok'okuttutoau. ¹⁴ Ki Jesus otsītsipīssaie Peter oko'aiaie, nannuyiuaie otokem'ani o'ksīstsiuaie itsīs'tokhaitsiīnaie, ai'okhtokīm pūs'tsīmesīnni. ¹⁵ Ki kaien'īmaie otsīssi, ki pūs'tsīmesīnni itskīmaie: ki itsipuau', ki ito'yīuax, ¹⁶ Autūkkus'si ito'tsīpotuyiuaie akai'tappīiau sauum'itsistaawx pakh'tokīnattsīikīuax: ki otse'poawsīnni itsa'tūpīksīstsiuax staawx, ki ikut'tutuyiuaie ikōnai'okhtokosix: ¹⁷ Mōks'enūpanīstosi otan'īpiaie Esias prophet, ki an'iu, Osto'i mat'sīmēsts kītsauūt'tsikotsapsīnunīsts, ki ipa'tomēsts kitokh'tokosīnunīsts. ¹⁸ Jesus otsīnno'ōssax akai'tappīiix oto'tūksīpuyimokax, ikōk'itsīmau mōk'opūmmosau. ¹⁹ Ki tukskūmīni aisīnaki'īna itoto'yīnaie ki an'īstsiuaie, Nin'a kitak'ittappopi nitak'opokiuo. ²⁰ Jesus an'īstsiuaie, otatuyix au'ōttsīmaniau, ki paiu'tax au'yīiīau; ki Nīn'nau okku'yi matsīstokhotom'atsaie otokōn'. ²¹ Ki stsīk'i otūksīnīmats'aie an'īstsiuaie Nin'a, nōk'otomitappo nōk'akītsōsi nīn'a. ²² Ki Jesus an'īstsiuaie, sūppa'kit; ki enix ūnanīstak'itsōsauax enix. ²³ Ki otsūppopīs'si akh'iosatsīs, otūs'ksīnīmatsax ipokītsūppo'piiāx. ²⁴ Ki satsit iek'opaikīmskau, ki ai'sīkopaikīmskau akh'iosatsīs;

ki ai'okau. ²⁵ Ki otüs'ksñimatsax otsit'totaakikax ki otsitsiksekenokikax, ki an'istsiikiauäie, Nin'a kömotse'piokinan: nitaks'inetspīnan. ²⁶ Ki an'istsiuax kumauk'sikopupuauaisks kitsenükumaitükkipuan? Itūmit'sipuu, ki ai'sitsipsattomēsts sopu'ists ki pai'kīmskaiists; ki ikōnau' maitsiēsts. ²⁷ Ki nīn'ax skai'etükkiau, ki an'iau, Tsökhtaništap'īnanökhtauts, sopu'ists ki omük' sikīmi manistse'tokēsts? ²⁸ Ki otopūmmo'si Gergesenes īstauōsīn'im ito'tatsemiauaie natsitappii sauumitsistaawx pakh'tokīnattsiiikīax, aken'imanīsts itsūx'īax, eks'kainixiikīax, matap'pi matokottotsitsko'pats. ²⁹ Ki satsit, aisokse'puyiau, ki an'iau, Tsaakanīstappikitsīmattopīnan, ksēsto'ä ki nēstūnan, Jesus, Ap'īstotokiua okku'yi? Kiküt'tautotopa kökkitsikīmatsīstotoksīnan otsauomo'tosi itaiksīstsikumīopi kök'kītsikīmatsīstotoksīnan? ³⁰ Ki Pīstsīksi'pio akaiēm ak'sīnix itau'yiau. ³¹ Ki sauum'itsistaawx au'kōmōnīstsiauaie ki an'istsiauaie, saiai'pixīkīnaniki, nök'itsipīsīnaniau ak'sīnix. ³² Ki an'istsiuax kükku'. Ki otsūksax, ak'sīnix itsipim'īax: ki, satsit, kōnak'sīnix itsīn'aukskasiau inno'tsīstūppakui, ki omük'sikīmi suioks'kasattomiau, ki inets'iau. ³³ Ki annīks'īsk matap'pixk ūsk's'kūmiīskax itsīs'tūpaukskasiau, ki akap'ioyīs itsipim'iau ki ai'itsīnikōttsiauaax, ki annīks'īsk matap'pixk pakhtokkīnattsīx sauum'itsistaawx mats'itsīnnikōttsiauaax. ³⁴ Ki, sat'sit, Kōnai'tappix ikōnai'sūkkitsīmiau akap'ioyīs mōkittotatsemōsau Jesus: ki otsīnno'ōssauäie, au'kōmōnīstsiauaie mōks'īstapusaie otau'ōssuai.

9

¹ KI itsūppo'piu akh'iosatsīs, ki ito'pūmmo ki otauūtakap'ioyim ito'to. ² Ki, sat'sit, itotsīp'iauaie nīn'nau, ai'pakhpuyiu, īstokhai'tsiu ūksīn': Ki Jesus otsīnīs'saie otaumai'tūksuaiax anīstsiuaie ai'pakhpuyiua, Noko'a, ōkh'sitükkīt; kitsauum'itsitappiisīsts īksīnip'iau. ³ Ki, sat'sit, stsīk'ix ai'sīnakix īstai'au am'o (nīn'nau) makapie'puyiu. ⁴ Ki Jesus īksīnīm'ēsts otūs'tapuauešts ki an'iu, kumauk'itsitatopuauaisks maka'pi ku'skēttsipōppuauēsts? ⁵ Tsīm'a ksīstspa'pi, kök'ansi, kit sauum' itsitappiisīstīksīnip'iau; ki kök'anīsi, Nīpuat' ki auōkat'? ⁶ Ki köks'ksīniisuai Nin'a okku'yi ikōts'ksīnīmēsts sauum'itsitappiisīsts annom' ksōkkum (itūm'anīstsiuaie aipakhpuyii) Nīpuat', matsit' kitük'sīn, koko'ai is'taput. ⁷ Ki itsīpuau' ki oko'ai itsitap'po. ⁸ Ki akai'tappiii otsīnīs'sax, skai'etükkiau, ki a'tsīmīmmīaiaie Ap'īstotokiua annök'

ikotsiu'ök matap'pix otūmap'sinni. ⁹ Ki Jesus otaumatto'si, nannuyiuaie nīn'nau, an'īstau Matthew, itaupii'īnai itai'ponitatopiaie, ki an'īstsiuaie Süppa'kit. Ki itsipuu' ki pokio'attsuaie. ¹⁰ Ki ūn'niitsiu Jesus otsitsīps'taupīssi nap'ioyīs, otau'yīssi, sat'sīt akai'tappīiau publicanix ki sauum'itsitappix, itsito'taipimiau ki ipokau'pimiauax (Jesus) ki otūs'ksinīmatsax. ¹¹ Ki Pharisees otsinno'össax, itūnīs'tsiauax otūsksinīmats'axaie. Kitsin'aimoau maukopoks'oyimīax publicanix ki sauum'itsitappix? ¹² Jesus otokh'tsīsaie, an'īstsiuax, anniks'īsk matap'pix ikut'totoaxk matsīmūki tappi'uaxau assokinakki, anniks'īsk matap'pixk ai'okhtokosixk kīmūk'ittappīiau. ¹³ Is'tapuk, ūs'ksinīk manīstap'ipi, nitōkh'sitsip kīm'apiisinni, ki nimatōkhsitsipats ikīt'stūksinni: tūk'ka nimat'ūtotopa nōk'ainikōttosau mokōm'otsitappix mōks'isauaitsitasau, sauum'itsitappix nimut'oto. ¹⁴ John otūs'ksinīmatsax otsitūm'ittotaakax, ki an'iau, Tsanīstapiu'ats nimutsauau'yipīnan nestūn'an ki Pharisees, ki kītūksinīmatsax kūttaisauauyiu'axau? ¹⁵ Ki Jesus an'īstsiuax kūttau kotau'yesiuaxau man'okkemiuök oko'ai īstokos'ix, itsa'kiitawpīssi man'okkemiuök? Ki annīsts'isk ksīstsiku'īsts ak'otoiau man'okkemiuök otai' akitotoawpīstskaie, ki akotūmsauau'yiau. ¹⁶ Kimatanipsospuau makap'isokōsists; annik' psak'sinīk aksoksinīkau ki saku'apīnikan aksistūpaipinīkau. ¹⁷ Matap'pix matomaisūppasuyīnīmēsts manī'īsts mīn'iokeīsts ūkautokeīssuyīnīsts, ōks'kakūmipinīkau ūk'autokeīssuyīnīsts, ki mīn'ioke ak'saikīmsskau, ki aks'iksistsuyinasiau: Manīn'iokeīsts itsūppa'suyīnīmīau man'otokeīssuyīnīsts ki ai'aketōkhsiau. ¹⁸ Otsakiaiīsīp'sattosax annīsts'īsk epo'awsīsts, tukskūm'īni eenakin'ai itoto'īnai ki a'tsīmīmīuaie, ki an'iu, Nitūn'na ūk'ainiu; puk'siput ki kotsīs'i tsīxen'īs, ki aks'īpui tappīiu. ¹⁹ Ki Jesus itsipuu', ki itopokom'īuaie, ki otūsksinīmatsax mat'opokomīuaie. ²⁰ Ki sat'sīt ake'uā, au'atūnikau ūksaumawksaikīmsskau otok'tokossinni na'tsikoputtuyi stuyī'īsts, itsūp'paatsīuaie, ki itsīx'enīmaie opekakūn'īmaniaie: ²¹ Tūk'ka, īs'tau, ksen'īmīniki opekakūn'īmani, nītak'okuttotoko. ²² Ki Jesus ito'tūkkau; ki otsinno'össae, itūni'u, Nitūn'na, ōkh'sitūkkī, kitaumai'tūksinni kumut'okuttotoko. Ki ake'uā annik' itokut'totoau. ²³ Ki Jesus otsitto'taiپیisi eenakin'ai oko'ai, ki otsinno'össax au'yesīx ki matap'pix eīs'tekinīau, ²⁴ An'īstsiuax, anīs'tapaauk, ake'kuūn matsenu'ats, ai'okau. Ki itai'īmīuaie. ²⁵ Ki otsīs'tūpskoōsax matap'pix, itsipim, ki ito'tsīmaie, otsīs'aie,

ki ake'kuun itsipuu. ²⁶ Ki otap'istutsipi, annik' auošin'ik, motuš'ksinipaie. ²⁷ Ki Jesus otsistupaumatta'atossi, na'tokūmi naps' tsix nin'ax ipokiuo'iax, ki aisokse'puyiax ki an'iau, David okkui', Kim'okinan. ²⁸ Ki otsitsipis'si nap'ioyis, naps'tsix itoto'yiauaie: ki Jesus an'istsiuax kikūtau'maitsipuan nōk'okotūnistutsis? An'istsiiauaie A, Nin'a. ²⁹ Itūm'itsixeniuax oōps'puauax, ki itūni'u, kanisto'maitsipuai, ūnnianistsis'. ³⁰ Ki itsikau'opiii oōps'puauax: ki Jesus saiemiuax mōkstanis'tosax matap'pix. ³¹ Ki osto'auai, otsis'tapusau ikōnai'tsinnikoyiauaax matap'pix annik'auošin'ik. ³² Ki otsūksax, sat'sit ito'tsipiauaie kūttaiai'puyiua sauum'itsistaaw pakto'kinattsuaie. ³³ Ki sannm'itsistaaw otsai'piksistōssaie, kūttaiai'puyinā itse'puyiu: ki kōnaitappix skai'etūkkiau, ki an'iau, matsikainip'ats Israel istauošin'im. ³⁴ Ki Pharisees an'iau sauum'itsistaawx otsin'aimoauai itai'saipiksistsiuax sauum'itsistaawx. ³⁵ Ki Jesus itap'auauōkau kōnau'akapioyists, ki inūk'akapioyists, ki itūs'ksinimatstokiu otat'oiapioyimoauēsts, ki ai'semokiu nin'naiisinni istōkhs'itsiniksinni, ki ōk'kuttutsimēsts matap'pix otokōnai'oktokosuauēsts ki otokōnau'atūnikauēsts. ³⁶ Ki otsinno'ōssaie otappiis'n'na, kaiim'iauaie, tūkka ūs'tšimsiu, aneto' manistau'anetopiax emūk'ikīnax saiits'tšissi ūsks'kūmokuā. ³⁷ Itūman'istsiuax otūksšinimatsax, akauo'yi insin'manists, ki ap'otūkkix unna'tosimiau; ³⁸ Atsim'oikūttok insin'manists istšin'nau mōk'itūpskoōsax otinsimmanists apotūkkix.

10

¹ OTSIPUK'SŪPINNIKŌTŪSAX na'tsikoputtsiau otūksšinimatsax, ikotšiu'ax otūma'sinni mōk'saipiksistosauax sauum'itsistaax, ki mok'ōkuttutsisax amian'istokhtokosists ki amian'istatūnikēsts. ² Na'tsikoputtsixk itokōt'tsiuax otsin'ikōsoauēsts am'ostsiaukiēsts; Matom'itappiu, Simon, mat'anistau Peter, ki Andrew oskūn: James, Zebedee okku'i ki John oskūn'; ³ Philip, ki Bartholemew; Thomas, ki Matthew, annōk' publicanōk; James, Alphæus okku'i. Ki Lebbæus, mat'anistau Thaddæus; ⁴ Simon, Canaanite; Ki Judas Iscariot annōk' aien'ūpanistsiuōkaie. ⁵ Anniks'isk natsikoputtsixk Jesus itokōt'tsiuax ki saiem'iuax ki an'istsiuax, Gentiles oksoku'auēsts pinitap'pok, ki Samaritans otakap'ioyimoauēsts pinūt'sitsipik: ⁶ Ki Israel oko'au otomūk'ikīnaumix ats'ax is'tapuk. ⁷ Ki auau'ōkainoniki sem'okik, ki anik', spots'im istšin'naiisinni aststsiu'. ⁸ Ai'oktokosix

kut'tutokau, leperix issin'nomokau, enix' nipua'atsokau, sauum'itsistaawx sai'aipiksistokau; Kitsiksist'okoko, ksistoko'tükkik. ⁹ Gold ki silver ki brass pinitsüp'pitükkik kitsitai'süpopumatsopuauësts, ¹⁰ Assuia'tsïman pinots'ik aumatto'ainoiniki, pinots'ikau na'tokaists spïks'isoköšists, ki a'tsikists, ki otoats'ists; ap'otükküã ak'otsïmaie otso'öšin. ¹¹ Annik' akap'ioyïsk kitai'akitsipipika süppo'öttseatsik annok' oks'apsiuok; ki annim' stau'pik kitsauomai'sükskitsïssuai. ¹² Ki pim'innoainiki nap'ioyïs, ksematsïm'attok. ¹³ Ki ökhs'issi nap'ioyïs ünnianïstsïto'tos kitsïn'nüstseisuauests; ki sauökhs'ïssi ünnianïstsska'atok kitsïn'nüstseisuauests. ¹⁴ Ki annök' kiküt'tautokök, ki küt'tauotsïmikök kitse'poawsïsts, sükskitsïm'innoainiki annik' akap'ioyïsk sostsïk'asattok. ¹⁵ Kitau'münïstopuau akök'itsïmaïksïstsïkuïk Sodom ki Gomorrha ak'skitstom annik' akap'ioyïsk. ¹⁶ Sat'sïk emük'ikinax mis'tüpskoawkiapis'ix neto'yik kanïstsis'tüpskopuau: mokök'ik manïstsoököpï pitse'ksïnax, ki ikkïnaps'ik manïstïk'kïnapsï kükku'ix, ¹⁷ Ki üsk's'kümokau matap'pix; kitakaumüts'kaukoau akök'itsïmani, ki otatoi'apioyïmoauësts kitakitaïpstüsïstspïs'okoau; ¹⁸ Kinïn'ax ki omüx'inax kitakittüp'p'ïokoai, nësto'a kumut'aiakaitüpipiokoai, kökkite'nüpanïstosau ki Gentiles. ¹⁹ Ki aumüts'kauküinnoainiki pinstak kökünïstse'puyïssuai; annik' kitak'okokoau kitai'akanipuai. ²⁰ Kimats'epuyïpuau, Kïn'oau osta'aw ksësto'au itsïpstai'puyïu. ²¹ Ki umu'pappiipi akumüts'kaiuaie umu'pappiipi möks'eïnsi, ki nïn' a akumüts'kaiuaie okku'i; ki pokax aksenüpanïstaiu un'oauax ki oksï's'toauax möks'ënitösauax. ²² Ki kõnai'tappix kumut'akaukimokoaiu nësto'i; ki annök'eïkak'imauök umuts'ipaitappiiaspi akitsïkömotse'piauaie. ²³ Kïm'atsïstototsenoainiki tuks'kai akap'ioyïs, mis'tüpokskasik stsïk'i: kitau'münïstopuau ki-matakökönitotopuau Israel istokönau'akapioyïsts otsauomai'akotosi Nïn'au okku'i. ²⁴ Üsksinïmats'au matskïtsïmiu'ats otüsksïnïmats'tokiua, ki apotük'kiua matskïtsïmiu'ats otsïn'aim. ²⁵ Ökh'siu üsksinïmats'au möketüm'anïstsau otüsksïnïmats'tokiua, ki apotük'kiua möketüm'anïstsau otsïn'aim. Anïstsin'niköttüsauaie nap'ioyïs otsïn'aim Beelzebub, ak'staianïstsinniköttaiu itsïpstaupïx oko'ai? ²⁶ Pin stün'nokau; matsekipats akstaisaiipasokïnnï; matsitsïksï's'pats ak'staisaiïsksinï. ²⁷ Kïtse'itsïnikopuai ski'natsii matai'itsïnikok ksïstsïku'inatsii: ki kitai'okhtsipuai kotokhï's'suai, sem'ik spots' im nap'ioyïsts. ²⁸ Ki pinstün'nokau annïks'ïsk

akenitomixk mostüm', ki sta'aw matokotsenitsiau'ats: stün'nok annök' i kots'enits iuökax mostüm' ki staaw stakhts'im. ²⁹ Natokümix sistsix küttomütaiponitau'atsax nitsipün'asaini? Ki tuks'küm matakittotstsiu'ats ksök'kum sauüs'ksinoüssi Kin'oau. ³⁰ Kitoku'yikinsists ikönüks'topiau. ³¹ Piniko'puk; kitots'itskükaiixkimimipau akaiëm'ix sistsix'. ³² Annök'aie'nüpanistsiuök matap'ii nęsto'i, osto'i nitaks'enüpanistau nin'ä spots'im. ³³ Annök' nıt'saietokök matap'piuök, osto'i nıtak'saietoau nin'a spots' im. ³⁴ Pinstak nimut'oto innüst'sinni nökitsit'apixisi ksök'kum: nimat'otopa nökitsit'apixisi innüst'sinni, innu'stoan nimut'oto (nökitsit'apiksistos ksök'kum). ³⁵ Nimut'oto nin'au ki un'ni mök'itsipotsistsšimmotseisau, ki otün'ni ki oksis'tsi, ki äum'si ki maawks'i mökitsipotsistsšimmotseisau. ³⁶ Ki nin'au aks'ikatumšimmiuax otopokau'pimix anniks'isk matap'pixk oko'ai itsipsts' taupixk. ³⁷ Annök' aiis'tüpükomšimmiuök un'ni nęsto'i nimatokotsinanük'ats: ki annök' aiistüpükomšimmiuök oku'yi ki otün'ni nęsto'i nimatokotsinanük'ats. ³⁸ Ki annök' sauots'issi otaiiinan'i sauopokiuo'osi nęsto'ä, nimatokotsinanük'ats. ³⁹ Annök' ikon'imök opai'tappiisinni, ak'atstomaie; annök' at'stomök opai'tappiisinni, nęsto'i itat'stomaie, ai'akokonimaie. ⁴⁰ Annök' kito'tokök nito'tok; ki annök' nito'tokök ito'toyeuaiie annök' nitse'tokükök. ⁴¹ Annök' ito'toyeuök prophet otsiprophetisaie otak'okuyissi prophet osa'kinosšinniaie; ki annök' ito'toyeuök moköm'otsitappiuä oto'kömotsitappiisaie, otak'okuyissi moköm'otsitappiuä osa'kinosšinniaie. ⁴² Ki annök' ai'akutükkuuyiuök sto'kimi tuks'kümi anniks'isk inüks'tšimixk otüs'ksinšimatsšossaie, kitau'münšstopuau matakattom'ats osa'kinosšinniaie.

11

¹ KI un'niniitsiu otai'ksistanštössax na'tsikoputsix otüsksšinimats'ax itsistüpa'atomaie möküksšinimatstoksi ki mökatsim'semöksi ot'akapioyimoauęsts. ² Annok' John itsipsts'taupissi itai'okiakiopi otokh'tsisęsts Christ oiapštutsipšts'aie, itoköt'tsiuax na'tokümix otüsksšinimats'ax, ³ Ki an'įstsiuaie, kikütami'pa annök' aiakoto'ök, ki nök'apsšummšinan noke'tšimi? ⁴ Jesus an'įstsiuax, mš'tapuk, matan'įstšinnomok John annists'įsk křtokh'tsipuauęstsk ki kitüs'satsipuauęstsk: ⁵ Naps' tsix üs'süpiu, üs'tsekaix iköm'otauauökaiu, leperix įssin'aiu, küttai'ai'okhtšimix ai'okhtšimiau, enix' aipuu'iau ki kım'atapsix atsšimsem'aiu ökhs'itsšinšinni. ⁶ Ki atsšim'siu annök' küttai'itstškšimškükiuök nęsto'i. ⁷ Ki otsiš'tapusax, Jesus otaumütüpaiitsšinnikošsuaie

akai'tappix John, Tsan'istappiuã kumutsitappopuai
 ks'is'tapsksökkum kök'satsipuai? Küttaitsip'a
 apai' sopu'yi itau'ütopäpokaiiu? ⁸ Ki tsan'istappiuã
 kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Kuttaitstip'a
 n'n'naii ikikin'istotosiu? Anniks'isk ikikin'istotosixk
 itot'okoyiau Omux'inax oko'auësts. ⁹ Ki tsan'istappiuã
 kumut'sitappopuai kök'satsipuai? Küttaitsip'a prophet?
 A, kitan'istopuau sk'itsim'iuaiie prophet. ¹⁰ Annök
 sinau', sat'sit, nitse'tomotoküttau nito'tokatatsisau
 kostoks'is', ki ake'tomsokapap'istutsimaie koksoku'i.
¹¹ Kitau'münistopuau anniks'isk itsipokai'immokixk
 akex, mats'itsipa ök'sk'itsimiaie John Baptist:
 ki annök' inüks'tsimök spots' im itsin'naiisinni
 ai'sk'itsimiuaiie. ¹² John Baptist itsiks'is'tsikuists,
 puk'süpiks'istsikuists spots'im itsin'naiisinni itusk'o
 tuitsipiop, ki üskotui'tsipimix itusk'otuitsipimiau.
¹³ Konai'prophetix ki okök'itsimani aie'nüpanistomiauësts
 otsauomo'tosi John. ¹⁴ Ki mak'otsimenoainiki,
 am'auk Elias annök' ai'akotoök. ¹⁵ Annök itokh'iuök
 mök'okhtsimsi ünaniststokh'tsis. ¹⁶ Tsa nitai'akanipa
 annök' o'tappiisnök man'istsin'naiipuaiu? Netoinits'au
 pokax annim' itawk'pumauawpim itau'pix ki
 ai'sitsipsattsiau otük'auauax, ¹⁷ Ki an'istsiauax,
 kitsik'üttomopinan ki kimat'spiipuai; kitau'yimopinan
 ki kimau'kaiisuauësts kimatak'ipuaiuëstsau. ¹⁸ John
 oto'tosi matauyiu'ats ki mataisimiu'ats, ki an'ioop
 pakh'tokinatsiu sauum'itsistaaw. ¹⁹ Nin'au okku'i
 oto'tosi, au'yiu ki ai'simiu, ki an'ioop, sum'mis,
 aistoks'oyiu ki aistok'simiu, publicanix ki sauum'itsitappix
 otük'auauax. Ki mökök'sinni o'kosix oto'kömotsistutokaie.
²⁰ Itau'mütüpsitsipsattomësts akap'ioyists an-
 nim' otsit'ap'istutsipists ot'ap'istutüksists otsauo-
 mai'sauaitsitüsax. ²¹ Kitak'oks'nip maka'pi, Chorazin! Ki-
 tak'oks'nip maka'pi Bethsaida! Nitsit' tsipstap'istutsipists
 kitakap'ioyimoauësts nitsittsipstap'istutükkitopiau Tyre
 ki Sidon istak'apioyists is'taisümmisauaitsitauopiau
 isksim'matükkiap'istsists ki makh'sk'itsists, ²² Ki
 kitan'istopuau Okök'itsimani itsiks'is'tsikui
 man'istaksiksists'papsipi ksësto'a, aks'isiks'istspapiu
 Tyre ki Sidon. ²³ Ki ksësto'a Capernaum, kitspin'noko
 spots'im, hades kitaks'innissimoko; omük'apotüksists
 kitakap'ioyim itap'istutsipiau ittsipstap'istutükkiopiau
 Sodom, is'taisakiaitaitsiopi. ²⁴ Ki kitan'istopuau,
 Okök'itsimani itsiks'is'tsikui man'istaksiksists'papsipi
 ksësto'au, aks'isiks'istspapiu Sodom. ²⁵ Annik'
 Jesus an'iu, nitökh'sitükki nin'a, spots'im ki

ksök'kum istsin'aimi, kitai'ksisattokiauests annists'isk mokok'ietappix ki kitaipaso'kinomoaiiau inük'sipokax. ²⁶ Ünnianists'it Nin'a; manistökh'sipi kitsitsi'tan. ²⁷ Nin'a otokönai'nanists nitokok: ki matsitstipa isksinnu'yuaie okku'iaie Nin'a nits'ksinnuyuaie; matsitstipa isksinnu'yuaie Un'ni, okku'i nits'ksinnuyuaie, ki annök isksinimats'stoköttseuök Un'ni. ²⁸ Puksipa'akik könai'ikapotükkix ki ikönüs'soksistsix, ki kitak'okotopuau issik'sistsikosinni. ²⁹ Nokhkän'ni kän'attok, ki isksino'kik; nitsik'kinapsi nimat'omükimuspa; ki kitak'okonipuau ku'skëttsipöppuauests istsik'sistsikosinni. ³⁰ Nokhkän'ni ksists'papiu, ki nitopa'tüksin sök'otsiu.

12

¹ AN NIK' Jesus Issik'opiiksistsikui itsisüp-poka'atomests napaiännsimmanists; ki otüksinimats'ax au'notsiar, ki aiin'asists aumütüp'otsimiar ki itaumütüp'ioattomiar. ² Ki Pharisees otsinno'össauar, anistsiauaie, süm'misau kitüksinimatsar mat'ökhsiu otap'istutsipuauests annok' issik'opiiksistsikuik. ³ Ki anis'tsiuar kiküttanistopuau'ats David otap'istutsipi otau'notssi ki otopokom'ix; ⁴ Manist'sipipi Ap'istotokuä oko'ai, manistau'atopiu otsitau'pipi istske'tani annik' küt'taökhsiiik möks'auattosi ki otopokom'ix möks'auattosaxaie, ki kak'ökhsiu nato'apiekuar möksauattosauaie? ⁵ Ki kikütanistopuau'ats okök'itsimani nato'apiekuar manistap'otükkipiu issik'opiiksistsikui otsitsips'taupisau omük'atoiapioyis kimatsikiu'ats. ⁶ Ki kitan'istopuau annom' ittsiu' tuks'küm ki skit'stom omük'atoiapioyis. ⁷ Ki kitsksini'topi manistap'ipi nitak'ökhs-sitsip kım'apiisinni, ki nimatakökhsitsipats ikit'stüksinni, kis'taisauotui'mauopiu küt-tautuitiaixk. ⁸ Nin'a okku'i itsin'auattominaai issik'opiiksistsikiii. ⁹ Ota'atsistapusi, otatoi'apioyimoai itsipim; ¹⁰ Ki sat'sit, nän'au itsips'tapiinai, ki otsis'i ipo'köttsiauaie. Ki aisüppo'ötsesattsiauaie, Kütai'ökhsiuats issk'opiiksistsikuists ök'okuttotoösi? Möks'enüpanistüssauaie. ¹¹ Ki an'istsiuar, Ün'nats nän'au kitopokittappi'immoau maksinan'si tuks'kümi emük'ikina, istsüp'popiissaie atün'iaksin issik'opiiksistsikui, Küttomai'akstaisautuyiuaitsaie? ¹² Nän'au küttomai'skit'simiuats emük'ikina? Ün'nikaie itökhs'iu mök'ökhsapistutüksi issik'opiiksistsikuists. ¹³ Itüman'istsiauaie nän'au, Sauksikins'tsiakit. Ki itsauksikins'tsiakiu; ki ikut'tutsipaie netoi'nitsiauaie otat'otsisi. ¹⁴ I tümit'süksiau Pharisees, ki ikönau'kök-itsimattsiauaie manistaks'enitawpiauaie. ¹⁵ Ki Jesus

otsksinšsaie, itsistapu': ki akai'tappix ipokiuo'iauaie,
 ki ikönau'kuttutuyiuax; ¹⁶ Ki sokap'anistsiuax
 mökstaiitsinnikoösax'aie: ¹⁷ Möks'enüpanistosia Esias
 otan'ipi, ki an'iu, ¹⁸ Šüm'mok, nitap'otomok, annök'
 nitse'niniwattauök; nitük'omimmau, nu'skëttsipöpöppi
 nimut'ökhsimmau: nitakitsipotoai'ina nitsista'awi
 ki akanis'tsinmomoyiuax Gentiles okök'itsimani.
¹⁹ Mataketskau'ats mataksoxipüppisüm'ats; mat'akitstsiapa
 matap'pi mök'okhtsisaie otse'poawsists moksoku'ists.
²⁰ Apai' otük'itsissi matakšnükiau'ats: flax setsis'si
 matakütsim'atsaie otsauomai'tüpskisaie okök'itsimani
 mök'itsskitsstani. ²¹ Ki otsin'ikösim Gentiles
 ak'aumaitsimiau. ²² Tüks'küm ito'tsipotoau
 pakhts'istümattseu Sauum'itsiStaaw, naps'tsiu, ki
 mataipuyiu'ats: ki ikut'tutuyiuai, ki naps'tsiuä
 it'süppiu ki küttaipuyiuä itse'puyiu. ²³ Ki
 könai'tappix it'skaietükkiau ki aniau kütamiau'ats
 David okkiu? ²⁴ Pharisees otokh'tsimsau, an'iau, Am'o
 nin'au, matomaisaipiksistsiu'atsax Sauum'itsiStaawx,
 Beelzebub Sauum'itsistaawx otsin'aimoai, umu-
 tai'saipiksistopiax ²⁵ Ki Jesus isksinnu'yiuax
 otüs'tapiax ki an'istsiuax, Nin'naiisinni ai'aketotoki
 ak'eitsinikau; ki akap'ioyis ki nap'ioyis aiaketotokiau
 matakspuitsiuats: ²⁶ Sauum'itsitappiuä satüp'iksistussi
 Sauum'itsitappiuä, aiaketsistotosiu; ki otsin'naiisinni
 küttomaksipuitsiu'atsaie? ²⁷ Satüp'iksistainikiau
 Sauum'itsiStaawx, Beelzebub nimut'satüpikisistaiau,
 Tükka'ko'kosix itsatüpiksistsiu'atsax? Ün'nikaie
 osto'auai kitak'okökitsimükoau. ²⁸ Ki
 Satüp'iksistainikiau Sauum'itsistaawx Ap'istotokiuä
 otsista'awmi nimut'satüpikisistaiau Apistotokiuä
 otsin'aiisinni kito'taakoai'ini. ²⁹ Misköpin'ai oko'ai
 Tsa'akanistokotsitsipim'atsaie, mök'itauksistutsisaie
 ope'kanistsaie, sautüm'isksipistüsaie misköpin'ai?
 Ki ak'otümoksistutsimaie oko'ai. ³⁰ Annök'
 niküt'taispiimmokök, niköttum'a: annök'
 niküttaupokomoawk'iakimauök auanit'apiksistükkiu.
³¹ Ün'nikaie kitan'istopuau, amian'istsauumitsitappiisinni
 ki amian'istitüpsauokömotse'poawsists Apistotokiuä
 akitsksinöaiu matap'pi; ki annök' ak-
 itüpsauo'kömotsepuyiuök Atsim'istaaw matakits-
 ksinoau'ats. ³² Annök' itüp'sauokömotsepuyiuök Nin'au
 Okku'i ak'itsksinoau, ki annök' itüpsauokömotsepuyiuök
 Atsim'iStaaw mat'akitsksinoau'ats annom'
 ksök'kum ki aie'nissi otsis'tüpipuitappiisinni,
 mat'akitsksinoauats. ³³ Ökhs'apistutos mistsis',

mõk'õkhsinasi: ki makap'istutos mistsis
 mõk'okapinasi: mistsis' isksino'au otsin'assinni.
³⁴ Pitse'ksinaipokax! Sauum'itsitappiinoainiki
 Tsa'a kitakokotünistse'poattopuau'astsai
 õkh'sists? Manista'kauoopi u'skëttsipõppi,
 maoi' itai'puyiu. ³⁵ Õkhsin'auã manista'kauoopi
 õkh'si u'skëttsipõppi sau'otsimësts õkh'siists:
 Sauumitsin'nauã manista'kauoopi maka'pi u'skëttsipõppi
 sau'otsimësts makap'ists. ³⁶ Ki Kitan'istopuau
 Kõnai'ksistapitse'poawsists otakse'puyisau matap'pix
 aksenüp'anistomiauësts Okõk'itsimani istsiks'istikui:
³⁷ Kitse'poawsists kitakokõmotsitappiets'okoaiu ki
 kitse'poawsists kitak'saietokoaiu. ³⁸ Stsik ix Sinak'ix
 ki Pharisees noküt'anistsiauaie ki an'iau, Nin'a
 nõk'okapipinan itots'tsipi ksësto'a. ³⁹ Ki noküt'anistsiuax
 osauum'itsitappiisinna ki otau'õkotaitappiisinna
 itok'apsatsimiau; ki mat'akitstsi pa ak'okotawpiau. Tuks'kai
 ak'okotapiau Jonas prophet. ⁴⁰ Manists'itauþisaie Jonas
 mammi' o'koanniaie nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai
 koko'ists; ünniak'anistsitauþiaie Ninau Okku'i ksõk'kum
 u'skëttsipõppi nioks'kai ksistsikuists ki nioks'kai koko'ists.
⁴¹ Nineveh istsin'ax, akopoksipapomiauax o'tappiisinna
 istots'tsissi Okõk'itsimani ki akitsautütsepuyiopiau;
 aisauai'tsitaiau otatsim'semõssax Jonas; ki sat'sit, annõk'
 skitsim'iuõk Jonas annom' itau'piu. ⁴² Amskap'iksõkkui
 istsin'nauake akopoksipapomiauaie o'tappiisinna
 istots'tsissi okõk'itsimani, ki akitsauotütsepoyiopiau:
 umuk'itsipi ksõk'kui ito'to mõkitokhtsissi Solomon
 otokõk'siniaie; ki annõk' skitsim'iuõk Solomon
 annom' itau'piu. ⁴³ Sauum'itsistaaw otsai'piksistüssi
 nin'au, ikitksõk'kuyim itap'auauõkau issik'opissinni
 itap'satsim ki matokonim'atsaie. ⁴⁴ Itümau'aniu
 nitak'ätsko noko'ai numut'süx; ki oto'si ikon'im
 nam'itaitsiu, namokh'ipaie, ki a'natsistutsipaie. ⁴⁵ Ki
 itüm'itappo ki mat'tuyiuax ikit'sikümi ax sta'awx,
 itsis'tüpokapsiax, ki itsipim'inx ki itoko'attomiax:
 ki otsako'itappiisinni eik's'tüpokapiuaie oto-
 tom'itappiisinni. Neto'i ak'anistsiauaie ot'okapitappiisinna.
⁴⁶ Otsa'kiaisitsipsattosax matap'pix, Sat'sit, Oksis'tsi,
 ki omu'pappiipix sauauts'im itai'puyiax, ai'puinümiu
 mõk'sitsipsattõsuaie. ⁴⁷ Tuks'küm an'istsiauaie, Sat'sit,
 Kiks'ista ki kumu'pappiipix sauauts'im itai'puyiau, ki
 ai'puinümiu kõksiisipsaiisau. ⁴⁸ Ki anni'isk otan'ikisk,
 an'istsiauaie, Tükka' niks'ista? Tükka' numu'pappiipix?
⁴⁹ Ki itas'kotuyiuax otsis' otüs'ksinimatsax ki an'iu
 Süm'mokau niks'isti ki numu'pappiipix! ⁵⁰ Annõk'

ai'aksistutsimöknini Spots' im otsitsitani aie, osto'i numu'pappiipa, neskün', nit'akem, ki niks's'ta.

13

¹ ETO'IK ksistsiku'ik Jesus it süks' ki tsim nap'ioyis, ki omük'sikimi issoots'i itakau' piu. ² Isto'tuitappiix oto'taakax, ki akh'iosasis itsitsüppo'piu, ki itakau'piu; ki isto'tuitap-piix ikön'itüssuipuyiau issoots'i. ³ Ki an'istsiuax akauo'iau parables ki an'iu, Sat'sit, aisüppipum'auä itui'süppipummau: ⁴ Ki otai'süppipummössi, moksoku'yi stsik'ists itsin'nissiests, ki paiu'tax itotoiax'ests ki itau'attomiax'ests. ⁵ Stsik'ists okotoksskui itsin'nissiests otsits'inüksökkuaspi; ki otsai'spixksökkuaspi itsik'kümsüskiiu: ⁶ Oto'tümisköpsi natos'i, itse'tsinitiau; ki otsau'okötseksau itopo'köttsiau. ⁷ Stsik'ists itsin'nissiiau ksissi'ix: ki ksissi'ix itsüskiiu ki ito'satsiiaua: ⁸ Stsik'ists ökhs'ksökkui itsin'nissiau, kiitsin'asiau, stsik'ists kepip'pui, stsik'ists nai'ippui stsik'ists niip'pui. ⁹ Annök' ito'kiuök, ünani'stokh'tsims. ¹⁰ Ki; üksinimats'ax ito'toyiauaie, ki an'istsiauaie, Kumauk'sitsipsattai'ixsaxau parables? ¹¹ Noküt'anistsiuax, kitokokoau kök'itsksiniisuai spots'im itsin'naiisinni itse'kipi, ki osto'auai matokotau'axau. ¹² Annök' nan'naniuök, ak'okotauaie, ki akakai'naniu: annök küttainan'iiuök, otsinanattopi ak'otsipaie. ¹³ Ün'nikaie numut'ünistsitsipsattaiu parables, issüppis'au möksta'apsau; okh'tsimsau mökstau'okhtsimsau, möksta'isksinnisau. ¹⁴ Aien'üpanistom'ests Esaias, otan'ipi, okh'tsimeniki kitak'okhtsim, ki kimat'akoks'nipa; ki süppi'niki kitaküts'api, ki kimat'aks'nipa: ¹⁵ Am'o o'tappiisinna u'skëttsipöppists mi'ests, ki okhtok'ouaests matomaipumokhtsimiu'axau, ki oöps'puauax naps'tsiiax; möksta'apsax moöps'pix, möksta'okhtsimsests mokhtok'ists, mökstau'okhtsimsests mu' skëttsipöppists, möksta'isauai'tsitasau, nok'staukuttutuawsau. ¹⁶ Atsim'siau koöps'puauax, aiapiu; ki kokhtok'ists, ai'okhtsimiau. ¹⁷ Kit au'münistopuau, akaiem'ix prophetix ki moköm'otsitappix ai'puinümiu mök'satsisauests annists'isk kitai'nipuaüistsk ki matsiinim'axauests; ki mök'okhtsisauests annists'isk kitai'okhtsipuaüistsk, ki matokhtsim'axauests. ¹⁸ Okhtok ai'süpipummauä parable. ¹⁹ Ma tap' pi okhtsis'si nin'naiisinni itse'poawsin, ki sauo'kömotokhtsissi, itüm'ipuksipu Sauum'itsitappiua ki ito'kasattomaie annik' itsüp'ipumattopik u'skëttsipöppi. Annök'auk mat'simaie itsüpipum'ani moksoku'i. ²⁰ Annök' mat'simök

ĩstsüpipum'ani ok'otokskui, ai'okhtsĩmiu epo'awsĩnu, ki otse'tametüksĩnni mat'sĩmaie; ²¹ Mat'auũtsitstsipa kök'seksi, ki matakisũmsu'ats; ikikiñ'etüksĩnni ki ũkksĩstutük'sĩnni otos'au, atsim'epoawsĩnni ũn'nikaie ito'toiau, ĩsts'kĩmskükiu. ²² Annök' mat'sĩmök ĩstsüpipum'ani ksĩssi'ix, ai'okhtsĩmiu atsim'epoawsin; ki annok' pai'tappiisĩnni ĩstap'aitsitani, ki spükis'sists ito'satstomiauaie atsim'epoawsĩnni, ki matsinasiu'ats. ²³ Annök' mat'sĩmök ĩstsüpipum'ani ökh'skökkui, ai'okhtsĩmiu Atsim'epoawsĩnni, ki moköm'otokhtsĩmaie; ki itsin'asiu, stsikix, kepip'puyi, stsik'ix nai'ippuyi, stsik'ix niip'puyi. ²⁴ Stsik'i parable an'ĩstsiuax, ki an'iu, Spots'im'ĩstsinnaĩsĩnni netum'anĩstsiu Nĩn'au, annök' ai'süpipumauök ökh'sisüppipum'ani otsĩn'simman; ²⁵ otai'okasax otap'automokix, okatum'i ito'toyiuaie, ki ökh'sisüpipumani ipa'soksüp'pipumau makap'süpipumani, ki itsis'tapu. ²⁶ Ki otsüs'kĩssi mattuyis, ki otsĩn'assi, itũmĩn'akuo makap'süpipumani. ²⁷ Ki Nĩn'au otap'automokix otsito'taakax ki an'ĩstsiauaie, Nĩn'a, Kiküt'taiĩnsimattop'a ökh'sisüpipumani kĩtsĩnsimman? Tsema ito'to makap'süpipumani? ²⁸ An'ĩstsiuax, Katum'a otap'ĩstntüksĩnaie. Ap'automokix otan'ikax kiküt'ökh'sitükkipa nõk'ittotosĩnan nõk'sauotsĩsĩnaniau? ²⁹ Ki an'iu, Sa; sauau'tsimĩnoainikiau, makap'süpipnmani, kökskakũm'sanotsipnani ökh'sisüpipumani. ³⁰ Unnianĩst'sũskĩsan mök'itotosi pokiak'sĩnni: Ki pokiak'sĩnni oto'si, nitak'otũmanistaiau ai'pokiakix, matom'omoipotokan makap'süpipumani, ki ĩs'ksipikan kök'ksĩetsĩnsĩssuaiau; ki ĩstüp'omoipotokan napaiẽn'insimman nitapaiẽn'iokoai. ³¹ Stsik'i parable an'ĩstsiuax, ki an'iu, Spots' im ĩstsin'naiisĩnni netũm'anĩstsiu mustard ĩstsin'simman, annik' mat'sĩmök nĩnau, ki ai'süpipumau otsĩn'simman; ³² Itsis'tũpskaiinükotsiuaie kõnai'ĩnsimmanĩsts; ki sũs'kiĩssi, ĩtsis'tũpomũkkuiau insim'mansts, ki ĩtsis'tsĩsasiu, ki paiu'tax itotoiau ki itoko'attomiax ĩsto'kũniksĩsts. ³³ Stsik'i parable an'ĩstsiuax; Spots' im ĩstsin'naiisĩnni nitũm'anĩstsin itai'kopütstaupi, annik' mat'sĩmök ake'u, ki kaias'attom niuks' kũmi omũk'okosix, napaiẽn'itui'tsia, ki ikõnai'kopütstopiau. ³⁴ Am'ostsk Jesus ikõnai'sĩtsĩpsattsĩuãsts matap'pix parables itai'sĩtsĩpsattsĩu; ki sauomai'sĩtsĩpsĩssi parable matomaisĩtsĩpsattsĩuatsax: ³⁵ Mõksenüp'anĩstossi Prophet otanipi, ki an'iu, nimutaksipa'kuiaki parables; nitakse'poattopiau annists'isk kai'sattop'ĩstsk ksök'kumã sauomap'ãstotoawsi. ³⁶ Ki Jesus aiĩs'tũpskuyiuax

matap'pix, ki itsit'sipim nap'ioyis: ki otūsksnīmats ax
otsitota'akax, ki an'iau noksksnīm'atsokīnan parable
makap'itaisūppipumaupi īnsīm'man. ³⁷ Nokūt'anīstsiuax,
Annōk' itai'sūpipumauōk ōkh'si īnsīmmani Nīn'au
okku'yi am'īni; ³⁸ Insīm'man konai'tappiua; ōkh'si
īnsīmmani, nīn'naiisīnni īsto'kos'ix; ki makap'īnsīmmani,
Sauum'itsitappiua o'kosix; ³⁹ Katum'a annōk'
ai'sūppipumattomēsts, Sauum'itsitappiua itamiu;
pokiak'sīnni ksōkkum aiksiuo'si; ki aipo'kiakix,
atsīm'otokatatsīsau, ⁴⁰ Manīsts'aumoipitūkkipiau
makap'īnsīmmanīsts ki manīstse'tsīnītspiu;
ak'ūnīststsiu aiksiuo'si annom' ksōk'kum. ⁴¹ Nīn'au
okku'i aks'īstūpskuyiuax otatsīm'otokatatsix, ki
ak'omoipotsīmiauēsts ikōnau'kapiīsts ki anniks'isk
matap'pixk, sauum'itsitappiiau ak'omoipotoyiuax; ⁴² Ki
akitsīpst'apīksīstsiuax omūx'tsi; annim' ak'itstsiu
a sain'sīnni, ki satse'kīnani. ⁴³ Mokōm'otsitappix
akotūmīk'kūnasuyēiau, manīstsk'kūnasuyipi nato'
si, un'ouai otsīn'naiisīnni, akotsīk' kūnasuyiauaie.
Annōk' itokh'iuōk ūnanīstokh'tsīms. ⁴⁴ Stsīki, Spots'im
īstīn'naiisīnni nitūm'anīstsiu treasure kaias'attomaie
īnsīm'man; kon'īssi nīn'au, mat'aīksasattomaie,
kī otsetam'etūksīnni itsīs'tapu ki ipum'atopiēsts
otokōnai'nanīsts, ki ipum'attomaie annik' īnsīm'manīk.
⁴⁵ Stsik'i, Spotsim īstīn'naiisīnni nitūm'anīstsiu
awkh'pumapiekuūn otap'sūmmōssi ōkh'six pearls:
⁴⁶ Kon'īssi tuks'kūmi pearl akai'īxkīmasiu, itsīs'tapu,
ki ipum'atopiēsts otokōnai'nanīsts ki ipum'attau.
⁴⁷ Stsīk'i, spots' im īstīn'naiisīnni nitūm'anīststsiu
ītau'mikaupi, annōk' itsuia'pīxīmōkaie omūk'sikīmi,
ki itomian'īstomoipitūkkīu: ⁴⁸ Itui'tsīssaie,
itopīts'ūsskōpattomiauaie īssoots'i, ki ito'pīiau, ki ōkh'six
ītaisūppitsī'iau īskix; ki makaps'ix itsīs'tapīksīstsiiau.
⁴⁹ Ak'otūmanīstsiu aiksiuos'i ksōk'kum: atsīm'otokatatsix
ak'sīpuksūpsūxīau, ki akai'aketaipīksīstsiiau
Sauum'itsitappix ki mokōm'otsitappix; ⁵⁰ Ki
akitsīpst'apīksīstsiiau (sauum'itsitappix) omūx'tsii;
annim' ak'itstsiu a sain'sīnni ki satse'kīnani. ⁵¹ Jesus
an'īstsiuax kikai'okhtsīmīpuauastsau annīsts'isk?
An'īstsiuaie, A, nīn'an. ⁵² Itūm' anīstsiuax Annōk'
ai'sīnakuōk ūsksnīmats'au spots'im īstīn'naiisīnni,
nitūm'anīststsiu nīn'au, iko'yīuōk, sauauts'īmēsts
treasure manīsts' ki ūk'aisīsts. ⁵³ Ki itūnīsts'tsiu, Jesus
otaīksiu'attosēsts annīsts'isk parables, itsīstūpa'atomaie.
⁵⁴ Ki otsīto'tosī otau'ūtauōsīni otat'oiapīoyīmoai
itsīpst'ūsksnīmatsīuax, ki ek'skaīetūkkīau, kī, an'iau,

Tse'ma itotsim'atsests am'ok mokök'sinik, ki am'ostsk ot'omükapistutüksists? ⁵⁵ Küttomai'sauamiu'ats ai'satsakuiä okku'i? Küttomaisauainiköttsiu'ats Oksistsi, Mary? Ki omu'pappiipix küttomaisauainiköttsiu'atsax James, ki Joses, ki Simon, ki Judas? ⁵⁶ Ki ot'akemix oküttomaisaiiokönopokomok'atsax? Am'o Nin'au, Tse'ma itotsim'atsests annists'isk? ⁵⁷ Ki its'tsskimskükiäx osto'i. Ki Jesus an'istsiuax, prophet itüs'tsaköttau, sauomai'tapposiests otäu'ösini ki otäuüt'okoai. ⁵⁸ Otsauomai'tuksuai ün'nikaie itsauomapistutükkiu annim' akatio'yiests ükkük'umapotüksists.

14

¹ ANNIK' Herod tetrarch okhtsim'attomests Jesus otap'istutsipists, ² Ki an'istsiuax otap'otomokix am'omauk John Baptist; enio'sinni mat'sipuu; ün'nikaie ükkük'umapotüksists itap'itutsimests. ³ Herod ükai'eëniuaie John, ki aiis'ksipistsiuäie, ki itsok'iuäie osto'iaie Herodias, us Philip otokeman'inaai. ⁴ Tük'ka John an'istsiuäie matökhsiu'ats kök'otoössi. ⁵ Ki otai'aksenitossaie, stun'nuyiuax matap' pix, tük'ka isksinnu'yiuaxauäie prophet. ⁶ Ki otai'totstsissi Herod otsit'sipokaiipi, Herodias otün'ni itüt'sikipiu, ki itsüp'istutuyiuaie Herod. ⁷ Itsiks's'toatsiuäie atoün'issinni mök'ittokotossaie otan'istopiaie. ⁸ Ki oksis'tsi otsis'tok, ki an'iu, John Baptist otokön' itsüp'potoat omük'okos ki annom' istoko'kit. ⁹ Ki omüx'ina itsik'oketükkiu: ki otütoanis'si ki otopokau'yemix, ün'nikaie itani'u mök'okotösaie. ¹⁰ Ki itüp'skökiu, ki itsi'kawkokitsiuaie John itsipsts'okiawpiaie. ¹¹ Ki otokön'itsipuk'sipipptopaie, omük'okos itsüp'potopaie, ki ikotauäie ake'kuün: ki ito'tsipptotuyiuaie oksis'tsi. ¹² Ki otüs'ksinimatsax itoto'iau ki mat'simiau mostüm' i, ki ai'akotomiau, ki itappoiau ki itünis'tsiiau Jesus. ¹³ Jesus otokh'tsimsi, itsis'tüpaatomaie akli'iosatsis itsui'akhiosiu, ki ksis'tapsksökkum itüpanistappo'äie: ki matap'pix otokh'tsiau itsiksiuopokiuo'iauaie, otakap'ioyimoauests süx'iau. ¹⁴ Ki Jesus itopitsissa'atomaie, ki nan'nuyiuax akai'tappix, ki kaiim'iuax, ki ikut'tutuyiuax otai'oktokosimoauax. ¹⁵ Ki otai'istükköpsi, otüs'ksinimatsax otsitota'akax, ki an'istsiuaie, annom' ksis'tapsksökkumasiu, ki au'mütüputükku; o'tappiisinna ünnistüps'skos, mök'ittapposi akap'ioyists, mök'opumattosi aau'öšin. ¹⁶ Ki Jesus an'istsiuax, matokuiistapu'iauats; kotok' möks'auattopiau. ¹⁷ Ki an'istsiuaie, annom'

nitsinan'anists nīsittu'yi ke'tanists ki na'tokūmi mammix'. ¹⁸ An'iu, puk'sipīppotokikau. ¹⁹ Ki an'istsiuax kōnai'tappix mōk'opasax mattu'yikui; ki mat'simēsts nīsittu'yīsts ke'tanists ki na'tokūmi mam mix', ki, otpisūp'si itatsim'etsimēsts, ki itau'minotsimēsts; ki ikotsiu'ax otūs'ksinimatsax ke'tanists, ki otūs'ksinimatsax ikotsiu'āsts o'tappiisinna. ²⁰ Ki ikōnau'yiau, ki itoku'yiau: ki mat'simēsts iau pi'nikēsts ittsi'ists na'tsikoputtuyi isksimmatūk'iissokaiists. ²¹ Ki aiiniks'isk au'yixk nīsitsi' omūk'sikepīppix nīn'ax, ki akex, ki pokax'. ²² Ki Jesus eikak'imatsiuax otūs'ksinimatsax mōkit'sūppopisax akh'iosatsis, mōkotom'apūmmosax, otsakiaiis'tūpskoōsaie tappiisīn'na. ²³ Ki otsis'tūpskoōsax otappiisīn'nā, itsitamisso' nitum'mo mōkatsimoiikasi; ki otau'tūkkussi itsittau'piu. ²⁴ Ki akli'iosatsis ai'itūtsikioo, ki ipawkh'paikimskawp: tūk'ka, umut'totsūppopi. ²⁵ Ki nīssoo'yi iskska'tūksinni koku'yi Jesus itsitappo'ax, omūk'sikimi itokh'itauauōkau. ²⁶ Ki otūs'ksinimatsax otsinno'ossauaie umuttokhitauau'okani omūk'sikimi, ap'aitsitaiiau, ki an'iau, Sta'awina; ki oko'pusuai itokum'iau. ²⁷ Ki Jesus kaiip'sitsīpsatsiuax, ki an'iu, Ōkh'sitūkkik; nitam'i; Piniko'puk. ²⁸ Ki Peter nokūt'anistsiaaie, Nin'a kūm'āmieniki ani'kit ksēsto'a nōk'itotosi nōk'itsitūpauauōkasi omūk'sikimi. ²⁹ Ki an'iu, Puk'siput. Ki Peter otinnisa'atossi akh'iosatsis, itokh'itauauōkau omūk'sikimi mōk'ittapposi Jesus. ³⁰ Ki otsinīs'si eik'sopuyi, itsiko'pum: ki otaumutūp'sūppopiisi omūk'sikimi ita'sainiepuyiu, ki au'aniu Nin'a, Kōmotse'piokit. ³¹ Ki Jesus itūp'sauksikīns'tsakiuaie ki itsēn'iaaie, ki an'istsiaaie, ksēsto'a enūkaumai'tūkkiua, kumauk'saietūkkiks? ³² Otsito'tosau akh'iosatsis, itsiksist'sopu. ³³ Anniks'isk itsūp'popixk akh'iosatsis itoto'iauaie ki atsimmīm'miauaie ki an'iaiu, E'mūmi kitam'i Ap'istotok'iuā okku'i. ³⁴ Ki otau'pūmmossau, itoto'iau Gennesaret istau'ōssīni. ³⁵ Ki annim'istsin'ax, ots'ksinuoōssau, itūp'skūkiaiu kōnūs'ksōkkum sa'akapotsi, ki itotsīp'iauaie ikōnai'oktokosix: ³⁶ Ki au'kōmōnistsiauaie (Jesus) mōkskaks'ixenīsax oso'kōsīm itssaiin'ikaists: ki manists'eipi kaien'īmīx ūn'nineetsīmi sokap'okuttotoax.

15

¹ AI'SĪNAKIX ki Pharisees, Jerusalem itsitappimix otsit'totaakax Jesus, ki an'iau, ² Tsanīstapiuats umut'ūnistūpaipixipiau ūkaitappix otūn'issuaiauests? Oyīs'sax ke'tan, matūstsīmiu'ax. ³ Nokūt'anistsiuax ku'maukanīstūpaipixipuaīisks Ap'istotokiauā

otse'poawsinni kők'satsišaai kiksīs'tapūnīssuai?
 4 Ap'īstotokiuā an'iu, atsīmīm'mīsau kīn'a ki
 kiksīs'ta; ki, annök' ai'pakosīnikuyiuök un'ni
 ki oksīs'tsi, unnianīstse'īnsā. 5 Ki kitan'ipua
 annök' an'īstsiuök un'ni ki oksīs'tsi, kotūk'sīnaie,
 kitak'ototokuinanipi nēsto'a, 6 Ki kūt'atsīmīmīmuax
 un'ni ki oksīs'tsi, paio'toau. Kitse'poawsuauēsts
 kumut'saiepumapīstutsipaie Ap'īstotokiuā otse'poawsān.
 7 Kitsiksīs'tapokōmmotsitappiansuai! Esaias prophet
 kit'sokapenūpanikoau, ki an'iu, 8 Am' ox matap'pix
 nimut'astokokiau maau'ēsts, ki nimut'atsīmīmīmokiau
 oto'ūniuauēsts: ki u'skēttsipōppuanēsts
 nitsīp'piokokiēsts. 9 Nitsiksīs'tapatsīmīmīmokiau,
 ök'aumaitsipīsts āt'suaiīksšīnīmats'iauax nīn'ax
 otan'ipuauests. 10 Ki nan'nikōttsiuax o'tappiisīna
 ki an'īstsiuax, Okh'tok, ki sokap'okhtok; 11 Annik'
 itsūp'popiik maoi'i matokapīstotok'atsaie nīn'aii;
 annik' sūk'siik maoi'i itokapīstutuyiu'iu'aie nīnaii.
 12 Ki otūsksšīnimats'ax otsītota'akax ki otan'ikax
 kikūt'ūsksšīnīpa Pharisees otsīs'kūksau otokh'tsīsau annik'
 epo'awsīnik? 13 Ki nokūt'ūniu, kōnai'sūpipumanīsts Nin'a
 spots'im okūt'taisūpipumatpōpīstsi ak'sūsķōpattopiēsts.
 14 Amau'patokau; naps'tsiotūppīnnūkiau naps'tsīx.
 Ki naps'tsiuā ātūppīn'nūssi naptsī'i, atūn'iaksīnī
 akai'akītsūppopiiau. 15 Peter itūman'īstsiuaie,
 nokskšīnīm'atsokīnan am'om parable. 16 Ki
 Jesus an'iu, kikūttaisakīaisauaiokhtsīmīpiuaua?
 17 Kikūttaisauaioklītsīmīpuaua, annik' itsūp'opiik
 maoi'i, itūp'sūppopiū mo'koanni ki ipsai'piosop? 18 Ki
 annīsts'īsk itsūs'īsk maoi'i u'skēttsipōppi itsūs'īax;
 ki itokap'īstutuyīauaie nīn'aii. 19 U'skēttsipōppi
 itsūs'ēsts sauum'itsīstīnīsts, inīk'sīsts, auök'otanīsts
 kōmos'īsts, īstūp'saiepītsīnī, atauūn'īssīsts;
 20 Am'ostsk itokap'īstutuyīauaie nīn'ai'i; ki maks'oyīssi
 otsauomūs'tsīmīssi matokapīstutuyīuats nīn'aii. 21 Jesus
 itūmīstūpa'atomaie, ki Tyre ki Sidon īstssoots'īsts
 itsītap'po. 22 Ki sat' sit, Canaan ista'ke itsux'iu annīsts'īsk
 īssoots'īstsk, ki itasaine'poattsiuaie, ki an'iu, Kīm'okit Nin'a,
 David okku'i! Nitūn'na eiko'ksīstutoau maka'pīstaaw.
 23 Ki matsīstīpsattsiuatsaie. Ki otūsksšīnimatsax
 otsītota'akax ki otau'kōmōnikax ki an'īax Ūnnīstūp'skōs;
 nitūsksauasaine'pōūkīnan. 24 Ki nokūt'anīstsiuax,
 nikak'itūpskoko Israeli īstat'stanīx emūk'ikīnaiīx.
 25 Otsītūmitota'akaie ki otatsīm'mīmīmōkaie, ki an'iu,
 Nin'a Spum'mokit! 26 Ki nokūt'anīstsiuaie, matōkhsīu'ats
 mōk'otsīssi pokax otsau'ōsīnoaii mōkitūp'apīxīsēsts

imitax'. ²⁷ Ki (ake'uă) an'iu, E'müniu, Nin'a; ki imitax' au'attomiau pinikęsts innissi'ists otsin'aimoauai otsitau'yipiaie. ²⁸ Jesus itümok'anįstsiuaie, Ake', omük'o kįtaumai'tüksinni: Ünnianįstsi'tsįs kitsitsi'tatopi. Ki otün'ni ikuttotoai'įnai annik' itai'ksįstsikumiopik. ²⁹ Ki Jesus itsįs'tųpaatomaie annim', ki itast'toto Galilee istomük'sikįmi; ki ita'mįsso nitum'mo ki itau'piu annim'. ³⁰ Ki akai'tappix otsito'taakax, ki ipokom'iauaux ũs'tsekaiix, naps'tsįx, kųttaiai'puyix, iko'müksįx, ki akaiēm'ix stsįk'ix ki Jesus okt'sįsts itsįn'apiksįstsiuaux; ki ikut'tutuyiuax: ³¹ Ki kőnai'tappix ek'skaietųkkiau, otsįnno'őssauax kųttaiai'puyix otse'puyįssax, ki iko'müksįx otokut'totoősax, ki ũs'tsekaiix otauau'őkąsax, ki naps'tsįx otsaps'ax: ki ũs'tsakőttsiau Israel įstap'įstotokii. ³² Jesus itümįn'nikőttsiuax otųsksinįmats'ax, ki an'iu, nitai'kįmaiaiu o'tappiįsinna nioks'kai ksįstsi'įsts nitopokau'pimokiau, ki matokoyiu'axau: ki nimat'aksįstųpskoauaxau otau'notssau őkskakųmitseni'au moksoku'i. ³³ Ki otųsksinįmatsax an'įstsiuaie Tse'ma nőkitotsipįnan'a ke'tani manįsto'mųkopiau mők'otkuišęsts o'tappiįsinna? ³⁴ Ki Jesus anįstsiuaux, Tsanetso'a ke'taniįsts kitsinan'oauęsts? Ki an'iaiu, Ikįt'sikaiaiu, ki unna'tosįmi inük'umix. ³⁵ Ki an'įstsiuaux o'tappiįsinna, ksők'kum mőkittopasax'ax. ³⁶ Ki mat'sįmęsts ikįt'sikaięsts ke'taniįsts ki mammix', ki a'tsįmőiikau, ki a'mįnotsįmęsts, ki ikotsiuax otųsksinįmats'ax, ki ũsksinįmats'ax ikotsiu'ax o'tappiįsinna. ³⁷ Ki ikőnau'yiaiu, ki ikuyi'au; ki mat'sįmiaiu pinikęsts įtskim'iaueįsts ikįt'sikaii įskįmmatük'įsokaiįsts itui' tsįsts. ³⁸ Anniks'isk au'yįxk nįssoyįm'i omük'sikepįppix nįn'ax, ki akex, ki pokai. ³⁹ Ki itsįs'tųpskuyiu o'tappiįsin'na, ki itsįt'sųppopiu akh'iosatsįs, ki ito'to Magdala įstssootsįsts'i.

16

¹ PHARISEES ki Saducees ipok'itotoiaiu ki as'saksksįnnuyiauaie, ai'puįnųmiaiu mőkaniįs'tsįnnomoősax spots'im įstap'stosįnni. ² Nokųt'anįstsiuaux, autųkkus' si, kitan'ipuan ak'etameksįstsi ku; āmawk'įssoksįstsiukuists. ³ Ki ksįskųnna'tųnnįssi, ak'akapiksįstsi'annok' ksįstsikui, amawkįssoksįstsiukuists ki ikikįn'inatsiu. Kitsiksįs'tapokāmotsitappiįnsuai! Kitokot'ainipuau assoksįs'tsikuįsts ostokso'auęsts; ki kima-tokot'ainipuau annįsts'isk ksįstsi'įstsk įstap'stosįsts. ⁴ Otsauum'įstappiįsin'na ki otau'őkotaitappiįsin'na

ap'satsĩmiau apsto'sĩnni; ki matakokotau'axau apsto'sĩnni; prophet Jonas otap'stosĩnni akokotauaie'. Ki skĩtsiu'ax ki itsĩs'tapu. ⁵ Ki otũs'ksĩnimatsax otau'pũmmosau pakhts'esaiĩksĩnimiau mők'atũksau ke'tani. ⁶ Jesus itũm'anĩtsiuax Mokők'ik ki iskskats'ik Pharisees ki Saducees ĩtsi'kopũtsketatsisau. ⁷ Ki ai'sĩtsĩpsattseiau, ki an'iau, nimatotsipĩnan'a ke'tani, ⁸ Jesus otsĩnno'õsax, an'istsiuax, Inũk'aumaitũkkix, kumauk'sitsĩpsattseipuaaisks, kitsauo'tũksuai ke'tani? ⁹ Kikũt'taisakiaisauokhtsĩmipuaa, kikũttaisauũksĩnipuaa nĩsito'mũksikepippix matap'pix ĩtsĩsĩttu'ĩsts ke'taniĩsts, ki tsanetso'ã kitots'ipuaueĩsts ĩksĩmĩmatũk'isokaiĩsts? ¹⁰ Nĩstoyĩm'i omũk'sikepippix matap'pix ĩstokĩtsikaists ke'taniĩsts ki tsanetso'ã kitots'ipuaueĩsts ĩksĩmĩmatũk'isokaiĩsts? ¹¹ Kumauk'staiokhtsĩmipuaaisks kimat'sĩtsĩpsattopuaa'ats ke'tani, kőkĩskskatsissuai Pharisees ki Saducees ĩtsi'kopũtsketatsisau? ¹² Itũm'ĩksĩnimiau matsemiu'atsax mőkĩskkatsisaie ke'tani ĩtsi'kopũtsketatsis, ki ai'semiuaxmők'ĩskkatsisaie Pharisees ki Saducees ots'ksĩnimats'tũksuaiax. ¹³ Jesus otsito'tosi Cesarea Philippi, ai'sũppoõtsesattsiuax otũksĩnimats'ax, Tsa aniu'axau matap'pi nesto'a nĩn'au okku'i nők'ũmsi? ¹⁴ Ki an'iau, stsik'ix John Baptist: stsik'ix, Elias: ki stsik'ix, Jeremias, ki stsik'ã prophet. ¹⁵ An'ĩtsiuax Tsa kitak'anipuau nők'ũm-si? ¹⁶ Ki Simon Peter nokũt'anĩtsiuaie ksęsto'ãkauk Christ, Ap'ĩstotokuã ipai'tappiiuũk okku'i. ¹⁷ Jesus nokũt'anĩtsiuaie kitatsĩm'si, Simon Bar Jonas. Ik'sisakuyi ki aa'pũni kimat'ũksĩnimatsok'astsau: nin'a spots'im kitusksĩnimats'ok. ¹⁸ Ki kita'atanĩsto, ksęsto'ãkauk Peter, ki am'om ok'otokũm nitak'ittokhitokoĩska church; ki Hades istokh'sepĩstanĩsts matakatsiu'atsaie. ¹⁹ Ki kitai'akokoto spots' im ĩtsĩn'naiĩsĩnni itotai'kauaipixĩxtũkiopi; ksők'kum kitai'akomianĩstomopipi, spots'im ak'itomopipo; ksők' kum kitai'akomianĩstapotsippi spots'im ak'ĩtapotsip. ²⁰ Itũm'anĩtsiuax otũksĩnimats'ax mőkstaitsĩnnikoõsax'aie osto'i otũm'si Jesus Christ. ²¹ Annik' Jesus itaumũtũp'anĩtsĩnomoyiuax otũksĩnimats'ax manĩstakittappopi Jerusalem, manĩstaks'ipuaiaistoto'awpianaie omũx'ĩmĩx ki omũk'atoiapiekuax ki ai'sĩnakix, ki manistaks'enitawpiauiaie, manistaks'ipuaiaistotoawpiauiaie nioks'kai ksĩstsikui. ²² Peter itũmo'toyiuaie, ki aumũtũp'sitsĩpsattsiuaie, ki an'iu, Nin'a kőkũnĩstsip'piokosi; matakittottsiu'ats ksęsto'a. ²³ Ki

itapotūkau'aie, ki an'istsiuaiie Peter apūt'tokokit, Satan; kök'kitstsskĩmsküki; kimatsskũmau'ats Ap'istotokiũã kitsksska'tũksists annom' ksökkum. ²⁴ Itũmanistsiuax otũksĩnimats'ax Isttsi'ki matap'pi makopokiuo'õssi nẽsto'a, ũnnianist'auũtsikĩmatsistotos, ki ũnnianistto'tsĩs otauai'staksĩnni, ki ũnnianistopokiuos nẽsto'a. ²⁵ Annök'aiakitsikõmotsepiosiuok opai'tappiisĩnni, akatstomaie': ki annök' itai'akatstomök opai'tappiisĩnni, nẽstoi umutak'atstomaie, ai'akokonimaie. ²⁶ Tsanetso'ã matap'pi ak'okuiistũpasokuiim'ats minan'attũssi kõnũs'ksökkum, ki atsto'si otsipai'tappiisĩnni? Awx'a otaiakokotawpiaie opai'tappiisĩnni? ²⁷ Nin'au okku'i akototo'yĩnaie Un'ni ots'tsapĩnasĩnni ki oto'tokatatsix akopokiuo'iax, ki kõnai'tappix manistsi'piẽsts otap'otũksuauẽsts ak'ũnistokotsiuax. ²⁸ Kit au'mũnistopuau stsik'ix annom' itai'puyiau, mataksattotsĩm'axau eĩno'sĩnni otsauomai'noõsau nĩn'au okku'i otsĩn'aipuksipusi mõks'ĩnaiisi.

17

¹ OTAIXSIUO'ËSTS nauyi ksĩstsikuiẽsts Jesus mat'toyiuax. Peter, James, ki John oskũn', ki itũnistũpip'iuax spi'tummo. ² Ki otsakiainoõsuaie it'oketsistũmiĩnai; ki ostoksis'i ikkũn'natsiuaiie manist'ikkũnnasuyipi nato'si, ki otsistotos'ists ksix'ĩnatsiẽsts manisti'ksixĩnatspi ksĩstsikui. ³ Ki sat'sit, itsina'kuaiẽmĩau Moses ki Elias, ki ai'sĩtsĩpsattsiauaie. ⁴ Peter itũm'anistsiuaiie Jesus, Nin'ã, õkh'siu annom' nõk'ittaupisĩnan: õkh'sitũkkieniki, nõkapistutsisĩnan annom' nioks'kai api' manists; tuks'kãii kõksinan'attosi, ki tũks'kaii Moses mõksinan'attosi, ki tuks'kaii Elias mõk sinanattosi. ⁵ Otsakiai'puyĩssi, sat'sit ikkũn'aisoksisĩsikuyi ituyi'kũnakoaiu: ki sat'sit, epo'awsĩnni itots'tsiu assoksis' tsikui, ki an'iu, Am'o nitũk'omĩmocos nitsekõkh'sĩmmau; okh'tok. ⁶ Ki ũksĩnimats'ax otokh'tsisauaie itopi'iau ostokso'auẽsts, ki eks'kaikopumiau. ⁷ Ki Jesus ito'to, ki i tsixen'iuax, ki an'iu, Nipauk', ki piniko'puk. ⁸ Ki ot'sũpsau matsĩnnuyiau'axau matappix, kaks'ĩnnuyiau Jesus. ⁹ Ki nituin'moyi otsĩnĩssat'tosau, Jesus itsem'iuax, ki an'iu, Pinanĩs'tok matap'pi kitsĩnip'uauẽsts, Nĩn'au okku'i otsauomãt'sipuausi eĩnsĩn'ni. ¹⁰ Ki otũs'ksĩnimatsax aisũppoõttsetat tsiauaie, ki an'iau, mauk'auaniĩksixau ai'sĩnakix ak'otomoto Elias? ¹¹ Ki Jesus nokũt'anistsiuax, E'mũniu, Elias ak'otomoto, ki akokõnau'kõmototom. ¹² Ki kitan'istopuau, Elias ũk'auto, ki matsksĩnnuyiu'axauaie ki nitsĩs'tutuyiauaie manistũp'stapiu. Neto'yi akũnistai'puĩnattsiauaie

Nin'au okku'i. ¹³ Itüm'isksinimiau üksinimats'ax umutai'sitsipsi John Baptist. ¹⁴ Otsito'tosau o'tappiisin'na, nin'aii otsito'taakaie itsito'topistuksisano'piinaie, ki an'iu, ¹⁵ Nin'a kim'is noko'a; au'atusinau ki eks'ipuunum: ai'kapitsuiopiu istsii ki ai'kapitsuiopiu okke'. ¹⁶ Ki nitsitotsip'iaiauaie kitüsksinimats'ax ki matokotokuttotu yuaxauaie. ¹⁷ Jesus itüm'aniu, o'sauomaitükkesinna ki otapok'apitappisinna! Tsanetso'a kitakopokau'pimopa? Tsanetso'a kitak'itsitattopu aua? Puksip'ipotokik. ¹⁸ Ki Jesus seitsip'sattsuaie sauum'itsistaaw; ki itsüksinai; ki annik' pokau' ikut'totoau. ¹⁹ Üksinimats'ax itüm'itotoiauaie Jesus ki an'iau, numauk'sauokotsatüppiksistünan? ²⁰ Ki Jesus an'istsiuax, Kitsauomai'tüksinni: kitau'münistopuau, kemük'enükotsissi kitaumai'tüksinni, manist'omükopi mustard itotai'süpipumauopi kitakokot'anistop am'om netum'moyi ök'ümistüpotosi omim', ki ak'itüpitsiu; ki matakitsipa kiküt'taakokotsistutsipuaii. ²¹ Am'oi ünaništap'pi matomai'süxiuats sai-its'tsiau a'tsimoikani ki sauau'yisinni. ²² Ki otsa'kiitaupissau Galilee, Jesus an'istsiuax, Nin'au okku'i ak'okotau matap'piix: ²³ Ki aks'inittsiauaie, ki nioks'kasi ksistsiku'ists, akütsitsipua'atsau. Ki eks'kaikikinētökkiau. ²⁴ Ki otsitto'tosau Capernaum, anniks'isk au'tujixk mix'kim, itoto'iau Peter, ki an'iau, küttoimisauaiponitau'atskitsin'aim? ²⁵ An'iu, A, ki otsip'si nap'ioyis Jesus i'tomsitsipsattsuaie, ki an'iu Tsa kitsta'pa, Simon? Tükka' au'tuyiua mix'kim ksökkum istsin'ax? Otauüt'okosix, ki pie'tappix? ²⁶ Peter an'istsuaie. Pie'tappix. Jesus an'istsuaie, o'kosoauax matakotümaiponitau'atsax. ²⁷ Ki, nökstaisau'kosatsösau is'tüpak omük'sikimi, ki sua'piksistsis amik'atsis, ki mammi kitotom'omikani mattos'; ki pakuiin'ainiki kitak'okonoau mix'kim: annök' mattos', ki ko'tsisau, kitak'siponitanuni.

18

¹ AN NIK' otüsksinimats'ax itoto'iau Jesus ki an'iau, Tükka' mistüpomüksim'a spots' im istsin'naiisinni? ² Ki Jesus itsin'iköttsuaie inük'sipoka ki itüt'sikipotoyuax. ³ Ki an'iu, kitau'münistopuau saiasau'aitsinoeniki, ki saie'tumanistsinoeniki inük'sipokax, kimatak-sipi'puaua spots'im istsin'naiisinni. ⁴ Annök' aks'inüksipokaistutosiuök manist'inükstsımipi am'o pokai'i, itsis'tüpomüksim spots'im istsinnaiisinni. ⁵ Ki annök' ak'autuyiuök tuks'kai inük'sipokaiistotosiisk,

něsto'i nitau'tok. ⁶ Ki annök'istsskım'skükiats'iuök tuks'kümi anniks'isk inük'sipokaxk nitau'maitokixk, ökh'siu pikiak'iokotoki kın'attossaie, ki inets'issi omük'sikımi. ⁷ Istsskım'sküksınni it'okapiu ksökkum, Istsskım'sküksısts ak'itotoiau; ki annök'nın'auök paiuk'sipıppotomök istsskım'sküksınni, aks'ksınımaie maka'pi! ⁸ Ūn'nikaie kotsıs' ki koköt'si istsskım'skükiats'otsenikiau, köksınit'au, ki mıs'tüpapıksıstaiau: itökh'siu kök'kitsipıssi opai' tappiısnıni köks'istsekaiisi ki kök'opoköksi, kökstaitüp'apıxıkösi küttaiaiapunstsıuasi ki kitai'akokötsısts ki kitai'akötsısts. ⁹ Ki koöps'pi istsskım'skükiatsotseniki, sauau'tos, ki mıs'tüpapıksıstsısts: itökh'siu kök'kitsipıssi opai'tappiısnıni tuks'küm moöps'pa; kökstaitüp'apıxıkösi küt'taiaiapunstsıuasii, ki kitaiakoöpsıx. ¹⁰ Mokök'ik kök'stauksıstotoawsi tuks'kümä am'oksk inüks'tsımıx: kitan'ıstopuau spots'im oto'tokatatsıuauax üks'skatsımıau Nin'a ostoksıs'aie spotsım otsıtau'pıpi ¹¹ Nın'au okkui ito'to mökitsıkömotse'piösaie annök' at'stauök. ¹² Tsa kitüs'tapuau? Nın'an minan'attüssi kepıp'pi emük'ikınax ki tuks'kümi itünıs'tapu, küttomısauüsskıtısimıu'axau pıksıp'pi pıksi'koputsi, ki küttomısauaitappo'ats netum'moısts, ki küttomısauapsümıuats annök'nıtüppu'ök? ¹³ Ki iküm'okonoössaie, kitau'münıstopuau manıts'e'tametükkipıax pıksıp'pi pıksi'koputsi otsaııs'tapusax itsıs'tüpskaıetametükkiu annök' ikon'ımauök. ¹⁴ Neto'i omat'sıtsıtanats Kın'ä spots'im tuks'kümi anniks'isk inüx'tsımıxk mök'saiınakuaiıssau. ¹⁵ Stsik'i, kumu'pappıpi sauokömotıstototseniki, matan'ıstsıs otsauokömotıstappiısnıni, ksěsto'a ki osto'i namıs tsıtappıik; okh'totseniki kitse'motsau kumu'pappıpi. ¹⁶ Ki saiıokh'totseniki, tuks'küm tsöktau na'tokumıx pokıtappomısau, könai'poawsısts möks'eikosau, otokh'tısısau natsıtappıx, tsoktau nioks'kaitappıx. ¹⁷ Ki sauokli'toüsax, anıstsıs'church: ki sauökhtsıssi church, ünıianısts'ıs sai'etükkiuä ki publican. ¹⁸ Kitau'münıstopuau, kitsıt'aiıpıpi ksök'kum, akıtaiıpip spots'im: ki kitsıtapotsıppi ksökkum, akütsıtapotsıp spots'im. ¹⁹ Kıtat'anıstopuau, netum'anıstsıtsıtainoainiki kıtak'aukömönısuai, Nın'a spots'im aks'ıstutomoyıuaxaie. ²⁰ Natökümi tsoktau nioks'kümi nıtın'ıkösim itsıtomo'oaupi nıt'sıtaitütsıkıaupı. ²¹ Peter itümitotoaie, ki an'ıstsıuaie, Tsanetso'awtau numu'pappıpa nöksauımsıstıtuyıssi, ki nöks'ksınnoössi? Akokıtsıkıaiasts? ²² Jesus an'ıstsıuaie, Kıtatanıstıpa ikıt'sıkıaiěsts, ikıtsıkıppıěsts

ikit'sikaiēsts. ²³ Spots'im iŕtsin'naiisinni nitum'anistsiu omux'ina annök' ak'okökitsımaiauök otsitappim'ix. ²⁴ Ki otau'mütüpükstükkiŕsi tuks'küŕm ot'sittotsippotokaie, ke'pi omük'sikepıppoyi mix'kimix otai'akokotopixaie. ²⁵ Otsai'itsıssı mökokotösai'e, Otsin'aim an'iinaie mök'apikosaie, ki otokem'an ki o'kosix ki otokönai'naniŕsts, ki mökotoku'yıŕsax mıx'kimix. ²⁶ Otsitappimi itopıstuksıŕsano'piinaie ki atsımmımmi'inaie ki an'iinaie Nin'a, pinane'tükkiŕt ki kitaksüpanıŕ'tsokoto. ²⁷ Ki annök' matap'piuök otsin'aim kaiım'ıuaie ki paio'toyıuaie ki ünŕnim iks'ksınnuyıuaie. ²⁸ Ki neto'ök matap'piuök süx'ıu, ki tuksküŕm'i otopok'apotükkiŕmix ikon'oyıuaie otai'akokok'ısk kepıp'pii a'pünasainix; ki een'ıuaie, ki paiu'tsıniuaie ki an'ıu, Ponitat' kitai'akokokıpiŕix. ²⁹ Ki otopokapotükkiŕm'i itoıpıstuksıŕsanopiinaie, ki auköm'önıŕstsıuaie, ki an'ıu, pinane'tükkiŕt ki kitaksüpanıŕtsokoto. ³⁰ Ki matökhsıtükkiu'ats; ki itappo' ki itsıpsı'tapıksıŕtsıuaie itai'okiakiopi, otsauomaisüpanıŕtsıponıtasaie mökstaisüksaie. ³¹ Otopok'apotükkiŕmix otsinıŕ'sax eks'kaıkiŕinētükkiu, ki ito'toıau, ki otsin'aimoauai aiıtsınikuyıuaie. ³² Ki otsin'aim otsin'niköttossaie, an'ıŕtsıuaie, Sauum'ıtapotükkiuä, kitai'akokokıpiŕix kitsin'omokıtan'ikiŕi: ³³ Kanıŕ'tsikıŕmopi kumauk'sauanıŕtsikımaıŕks kitopokap'otükkiŕmokä? ³⁴ Ki otsin'aim iŕtse'tükki'ınai, ki itsıtüpumüts'kaiıuaie pu'ınaitappıŕ otsauomai'süppıponıtassaie. ³⁵ Neto'i Nin'a spots'im kitak'anıŕtotokoau saıısin'ıminoainiki ku'sskėŕsıpöpıuaie kumu'pappıpiŕix.

19

¹ KI Jesus annıŕts'ısk epo'awsıŕts otaiŕksıu'attosėŕts Galılee itsıŕstüpa'atomaie. Ki Judæa itssoots'ıŕts, Jordan mıŕ'tapıtsıŕm, itoto': ² Ki akai'tappıŕ ipokıuo'ıuaie; ki annıŕm' ikut'totoıyıuax. ³ Pharısees itoto'ıuaie, ki as'saksksınnuyıuaie ki an'ıŕtsıuaie, ökhsıu'ats nın'au könai' nükünıŕstapıŕts mök'anıŕstüpskoösaie otokem'an? ⁴ Ki noküt'anıŕtsıuax kikütanıŕstop'ats sınak'sın, annök itsıŕsap'ıŕstıuyıuökax ap'ıŕstıuyıuax nın'au ki ake'u. ⁵ Ün'nikaie nın'au itai'akskıŕtsıu ax un'ni ki oksıŕ'sı, ki ai'akükömmıŕmıu otokem'an: ki akıtum'anıŕtoksıŕsakımaıu. ⁶ Ün'nikaie matsıŕtoküm'axau, itse'tumanıŕtoksıŕsakımaıu. Ap'ıŕstotokıua otsıpo'totopıŕts, pıniŕtsıŕs matap'pi mökai'aketotosėŕts. ⁷ An'ıŕtsıuaie, nıauk'anıı Moses ök'okotöŕı sınak'sın, ki ök'ünıŕstüpskoawsı? ⁸ An'ıŕtsıuax

Moses, kumut'sipotomokoau kitse'usskëttsipöppisuai, kökotünistüp'skoössuai kotokem'anoauax; ki istsitsi'i matütünistsiu'ats. ⁹ Ki kitanistopuau annök' akünistüp'skuyiuök otokem'an, sauau'ökotasaie, ki otai'kaokemaitai stsik'i itau'ökotau: ki annök' ikem'attauök itüp'skoauök, itau'ökotau. ¹⁰ Otüs ksänimatsax anistsiauaie Ünňianists'issau nin'au ki otokem'an, matökhsiu'ats mök'okemsi. ¹¹ Ki an'istsiuax kónai'tappix matokot'otsimaxaie annik' epo'awsnik, anniks'isk iko'taxk nittsimiauaie. ¹² Itstsi'i iuai'itax itsipo'kaiiau; ki stsik'ix matappix iuai'itsiauaia, ki stsik'ix iuai'itastotosiau, Spots' im istsinnaisinni umut'uaiitastotospiau. Annök' ikot'totsimök ünňianistots'isaie. ¹³ Inük'sipokax itotsipotoai mökittokhitsikins'tsaksax, ki mökitatsimoiikasi: ki üksšinimats'ax an'istsiauaia unnai'e. ¹⁴ Ki Jesus an'iu, Pokitsim'mokau inük'sipokax ki pinanis'tokau nökstai'puksipaaissau. Ün'nianistaps'iau spots' im istsin'naiisinni. ¹⁵ Ki itokhitsikins'tsakiuax, ki itsis'tüpaatomaie. ¹⁶ Ki, süppit, tuks'kümi itsitotoiinaie ki an'iu, Ökhsin'ai, tsanistap'iaua nökökhsistutsipi, nökkuanan'si üsk'sipaitappiisinni? ¹⁷ Ki an'istsiauaie, Kumauk'ainikük'iks ökh'si? Matütsitstspia ökhsi, nitüks'kümi, Ap'istotokuia, itökh'siu: makitsipim'eniki opai'tappiisinni, sat'sitësts okök'itsimanists. ¹⁸ An'istsiauaie Tsistsimä? Jesus an'iu, kimataksenik'ipa, kimatakau'ökotapa, kimataksikömos'pa, kimatakitüp'saiepitspa. ¹⁹ Ükomim'misau kin'a ki kiksís'ta; ki, kitak'anistükömmimau kitopokau'pimau kanistük'omimmospi. ²⁰ Man'iköppi an'istsiauaie. Nitökönüs' satsipiau am'ostsk nitsök'umapiisi. Tsanistap'iaua niküt'tomüssatsipi? ²¹ Jesus an'istsiauaie maksüpanis'tsiminiki matap'iköttoat kitsinan'ipi ki ko'tsísau kim'atapsix, ki kitak'okuinani treasure spots'im: ki puk'siput, pokiuot' nësto'a. ²² Ki man'iköppi otokh'tsim'si annik' epo'awsnik, itsikikín'iistapu: tük'ka ek'akauoi otsinan'ists. ²³ Jesus itüm'anistsiuax otüksšinimats'ax, kitau'münistopuau, ako'tsapsiuä ak'skotoitsipim spots'im istsin'naiisinni. ²⁴ Ki kimat'anistopuau aks'istüpiksis'tspapiu'camel mökotsisüppoksüx atünau'ksis istakün'ikai, ki mataksiksistspapiu'ats ako'tsapsiuä mök'itsipissi spots'im istsin'naiisinni. ²⁵ Otüksšinimatsax otokh'tsim'sax ek'skaietükkiau, ki an'iaua, Tükka' akokotsikömotse'piau? ²⁶ Ki Jesus üs'sümniuax, ki an'istsiuax matap'pix matokotsistutsim'axau;

Ap'istotokiua ikotokõn'ap'istutsimësts. ²⁷ Peter itũm'an'istsiuaië, sat' sit, nitokõnũsskipinan ki nitopokiuo'p'inan ksëstu'a. Tsa nitakan'istokuinan'ip'inan? ²⁸ Ki Jesus an'istsiuax, kitau'mũnistopuau, ksësto'au kitopokiuo'puau nesto'a, Nin'au okkui otak'ittokhittaup'issi ots'tsap'inaiso'põtsis, ksësto'au kitak'ittokh ittau pipuau na'tsikoputtuyists asso'põtsists kõkitokõk'itsimattosau Israel itsistsikoputsix matap'pix. ²⁹ Ki anniks'isk skim'ixk oko'auësts, ki anniks'isk skits' ixk umu'pappiipuauax ki ot'akemoauax ki un'oauax, ki oksist'oauax ki otkem'anoauax ki o'kosoauax, kiotsin'simmanoauax, nësto'i itskim' iauësts, kepip'pi ak'okuyiau, ki akokuinan'attomiau ũsk'sipaitappiisinni. ³⁰ Ki akai'tappix matom'six ak'sakoïssiau, ki sako'ïssix ak'otomsiau.

20

¹ SPOTS' IM itsin'naiisinni netoi'nitsiu nin'au, nap'ioyis itsin'aim, annõk kõk'kõnisuxiuõk mõk'an'istosii ap'autũkkix, mõkapotomoyisax otsin'simman. ² Ki õkh'situkkisax mõkokuyisax tuks'kai ksistsikui tũks'kũmi apũn'asaini itũp'skuyuiax otsin'simmani. ³ Ki nioks'kaii itai'ksistsikumioipi mat'suxiu, ki stsik'ix nan'nuyiuax nam'itai'puyiax itau'pumopi, ⁴ Ki an'istsiuax nokõt'sitappoak insim'man, ki mokõm'otsissi kitak'okotopuau, ki itappo'iau, ⁵ Nau'yi itai'ksistsikumioipi, ki piksu'yi itai'ksistukumioipi, mat'sũxiu, ki netoi' mat'an'istsiu. ⁶ Ki nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi, itsũx'iu ki ikon'oyiuax stsik'ix nam'itai'puyix, ki an'istsiuax konai'ksistsikuyi kumaukai'amitai'puisks annom'? ⁷ An'istsiauaie mats'itstipa matap'pi nõk' anikinan. An'istsiuax, Nokõt'sitappoak insim'man; ki mokõm'otsissi kitak'okuinanipuau. ⁸ Ki autũkkus'si, insim'man itsin'aim an'istsiauaie otap'otomoki, ninikõt'sisau ap'autũkkix, ki ko'tsisau saiak'inosattaupiau, matom'okotsisau sako'ïssix, ki tũm'okotsisau matom'six. ⁹ Ki isto'tosau nitsiko'puttuyi itai'ksistsikumioipi itaumũtũp'apotũkkix, kõnai'inax ikõno'kuyiau apũn'asaini. ¹⁰ Ki matom'six isto'sau, ũs'taiu mõkoku'yisauaie stsik'i; ki ikõno'kuyiau apũn'asaini. ¹¹ Ki otoku'yisauaie, itũpaukape'poawtsiauaie nap'ioyis istõkhsin'ai, ¹² Ki an' iau, anniks'isk sako'isixk nituk'skau itai'ksistsikumioipi itapotũkkiau, ki kan'istokotaiu kan'ist'okokipinan ki ksistsiku'i itsiks'is'tutsissinni nitap'autũkkipinan. ¹³ Ki an'istsiauaie tuks'kũmi, Napi'a, kimat'omaikimatsistotopa: kikũt'tomaiõkhsitũkkipa tuks'kũmi apũn'asaini? ¹⁴ Matsit' kitsinan' ki m'is'taput; nitak'an'istokotau

am'o sako'issiu kanist'okotopi. ¹⁵ Küttomökhshuats nitsinan' nanistsitsitapi nõk'anistutsissi? Küttaukapiu'ats koõps'pi, mõk'õkhsissi nitsinan'? ¹⁶ Ki sako'issix akotom'siau, ki matom'six ak'sakoissiau; tükka akaiëm'ix ni'nikõttaiiau, ki un'natosimix mat'toaiiau. ¹⁷ Ki Jesus otsitüpamissosi Jerusalem, na'tsikoputtsix otüs'ksinimatsax itünistüp'p'iikax, ki an'istsiuax, ¹⁸ Sat' sit aitüpamissau'op Jerusalem, ki nin'au okku'i akitüpomüts'kau omük'atoiapiekuax ki ai'sinakix, ki akünistokökitsimüt'tsiiauaie mõks'einsaie. ¹⁹ Ki akütsitüp'omütskau Gentiles mõkitapapistotoõssauaie, ki mõkitstipis'ossauaie, ki mõkauai'stõssauaie; otsoks'kaiksistsikusi ak'ütsipuu. ²⁰ Zebedee oku'ix oksis'toauai ipok'itotomiauax oku'ix, ki atsimmim'miauaie, ki au'kõmõnistsiauaie tuks'kaii. ²¹ Ki an'istsiauaie, Tsa kanistsitsitapa? An'istsiu aie. Anit am'ox nitai'akokosix mõkittaupisau kitsin'naiisinni, tuks'küma netots'i, ki tuks'küma e'aksisauotsi. ²² Jesus an'iu, kimatsksinip'uuaa kitau'kõmõnikipuai, Kikütaiakokotsimipuu annök' kos'ök nimutai'aksimipük? Kikütaiakokotüstapinükipuu üsta'pinüksinni nimutai'aküstapinükipi? An'istsiauaie, nitokot'ünistspinan. ²³ An'istsiuax kitak'ütsimipuu no'kosä, ki kitak'üstapinükipuu üsta'pinüksinni nimut'aküstapinükiipi; ki nimatsinanestsau kõkokotosuai kõkittaupisuai netots'i ki e'aksisauotsi nesto'a, ki anniks'isk matap'pixk Nin'a ük'aisüppütsistotomoyiuax, otaksinan'oaiau. ²⁴ Ke' pix otokh'tsimsau itsimmim'miauaax na'tsitappix ipapiimotseiix. ²⁵ Ki Jesus ninikõt'siuax, ki an'istsiuax, kits'ksinipuu Gentiles otsin'aimoauax otain'aiiskotokoaiiauaax ki anniks'isk omüx'inaxk nokõtai'naiiskotokoaiiauaax. ²⁶ Ki mataketümanistsiu'ä ksësto'au: annök' ak'omüksimök, ünanistap'otüksi; ²⁷ Ki annök' kitaks'innauükök ünanistap'otüksi: ²⁸ Nin'au okku'i matütoto'ats mõk'apotomoõsaie, mõk'apotomoõsi umut'oto, ki mõk'itatsuaumütskotosi akaitappix opai'tappiisinni. ²⁹ Ki otsistüpaatosau Jericho, akai'tappix ipokiuo'iauaie. ³⁰ Ki satsit, natsitappix naps'tsix pitsiko'otsim i tau' pix otokh'tsísau Jesus umutak'itsskosaie awk'umiau, ki an'iau, kim'okinan, Nin'a David okku'i. ³¹ Ki o' tappiisín'na ai'semiauax mõkstaie'puyisax: ki matsistawk'umiau ki an'iau kim'okinan, Nin'a, David okku'i. ³² Ki Jesus itsipu'yiu, ki nan'nikõttsiuax, ki an'iu, Tsa kõk'anistutopuu? ³³ An'istsiauaie, Nin'a mõksikauopiisaii noõps'pínanix. ³⁴ Ki Jesus kaiim'iuax, ki itsiksen'iuax oõps'puauax, ki oõps'puauax kau'opiau, ki itopokiuo'iauaie.

tokonimau'atsaie, nam'itaitsii suo'pokists, ki anistsiauae, Ūnnianist'sauūsksaiin as it ksęsto'a. Ki omux'inistsis sotum'ikunipisuiu. ²⁰ Ki ūksnimatsax otsinis'au, skai'etukkiau, ki an'iau, Mau'maikipikunipisuiu! ²¹ Jesus an'istsiuax, kitau'munistopuau Aumaitukkienoainiki, saietukkienoeniki itsistuts'ipi omux'inistsisi kimatak-sikaksistutsipa, ki nokut'anistominoainiki am'o nitum'moi, unistup'itsit, ki unistup'apiksistukit omuk'sikimi; ak'unistutsip. ²² Kitak'omianistau'komonipuai a'tsimoiikainoeniki aumai'tukkienoeniki, kitak'okoksuai. ²³ Ki otsisipis'si nato'i'apioyis, omukatoiapiekuax ki matappix ot'omuximoauax otus'ksnimatstuksi ito'toiauae, ki an'iau, Tsanistapotumapsin'na kumut'anistutsipiau am'ostsk? Tukka' kit'okokaii am'ok otumapsinnik? ²⁴ Ki Jesus an'istsiuax kitak'oksppootesatopuau tuks'kaii anik'ienoainiki kitak'otanistopuau otumap'sinni numut'auanistutsipi am'ostsk. ²⁵ John otus'tapinuksinni, Tsema itottsiu'ats? Spots'im, ki matap'pi? Ki ai'sitsipsattseiau, ki an'iau, mak'aninaniki spots' im; nitak'anikinan, kumauk'stauaumaitoauaiisksix? ²⁶ Ki mak'aninaniki ma tap' pi, nitstunnauunaniau matap'pix; tuk'ka ikon'auaniau John mokoprophetsi. ²⁷ Ki anistsiauae Jesus, ki an'iau, Nimatokot'anipinan. Ki an'istsiuax, kimatokot'anistopuau otumap'sinni nimut'auanistutsipiau am'ostsk. ²⁸ Ki Tsa kit'stapuau? Tuks'kumi matap'pi, na'tokum o'kosix; Ki matom'sii itoto'aie, ki an'iu, noko'a, matap'otuk kit annok' ksistsiku'i nitsin'simman. ²⁹ An'iu Nimat'akittappopa: ki itsako'isauaitsitau ki itsitap'po. ³⁰ Ki matstik'i itoto'aie ki mat'anistsiauae. Ki an'iu nitak'ittappo, nin'a; ki matsitappo'atsaie. ³¹ Tuma' amoxi us'satsima un'ni otsit'sianiaie? An'istsiauae, Matom'siuä. Jesus an'istsiuax, kitau'munistopuau kitsauomai'pisuai Apistotokiua istsin'naiisinni publicanix ki mats'akex ai'aksipimiau. ³² Tuk'ka John kitsitota'akuau mokom'otsitappiisinni istokh'sokui, ki kimataumaitoauau'ats: ki publicanix ki mats'akex au'maituyiauae: ki ksęsto'au kitsinis'uai kimatsakoisauaitsitapuau kokaumai'toausuai. ³³ Okh'tsik stsik'i parable, ittsiu' tuks'kumi nin'au, nap'ioyis istsin'aim, itsuppipumattomaie insim'man min'istsix, ki itsistse'piskunattomaie, ki itatun'iakiu itsin'iokeimskaupi, ki spiap'ioyis itap'istutsimaie, ki itok'kumatokuyiuax ai'insimax ki itsi'pio: ³⁴ Ki otas'tsissi min'ists otai'akitsetspięsts itup'skuyiuax otap'otomokix aiinsimax mok'okuyissi istsin'ists.

35 Ki ai'insimax mat'tuyiuax otap'otomok-ix, ki tuks'kümi, itauaiak'iauaie, ki stsik'i initsi'auaie, ki stsik'i okotokix itau'aiakiauaie. 36 Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otapotomokix: ki netoi' an'istutuyiauax. 37 Ki sako'okhtsim, itüp'skuyiu okku'i, ki aniu, ak'atsimmimmaiu noko'a, 38 Ki ai'insimax otsinno'össau okku'i an'istseiau Am'o otak'sinan; ki, öks'enitai, ki nöksinan'attopīnaniau otsinan. 39 Ki een'iauaie, ki itsai'tüpiksistsiauaie insim'man, ki initsi'auaie. 40 Oto'si insim'man istsin'aim, Tsa' akanistutuyia'atsax anniks'isk ai'insimaxk? 41 Anistsiauaie, ak'saiinaknaiatsistutuyiuax anniks'isk sauum'itsitappixk, ki ai'akökkumatuyiuax otsin'simman stsik'ix ai'insimax, anniks'isk aiakokot-siauaie istsin'ists aits'isau. 42 Jesus an'istsiuax, kiküttomaisauanistopuaiisixsix natois'inaksists, Ok'otoki, annök itsis'tüpapiksistauük aiokotoksapiokoiskaiau, netoi'nitsiu koke'i istotom'okotok; am'ok Nin'a ot'apistutüksinni ki skaie'tsip noöps'pīnaniests? 43 Ün'nikaie kumut'anistopuau Spots'im istsin'naiisinni ak'otsip ksēsto'au ki ak'okotau noke'tappix, anniks'isk aks'inasiixk. 44 Ki annök' ai'akittutütsinnissiuük annök' ok'otoki, aks'ksisui, ki annök' matap'iuök ai'akittutütsinnissiuük okotoki aksipin'iau. 45 Ki omük'atoiapiekuax ki Pharisees otokht'simsau parables, isksinim'iau osto'auai umutai'puyisaie. 46 Ki otap'sümmösax mök'sixenösax, üs'stännuyiauax akai'tappix, tük'ka ü, 'taiau mök'siprophetsi.

22

1 KI Jesus mat'anistsiuax parables, ki an'iu, 2 Spots'im istsin'naiisinni netoi'nitsiu tuks'kümi omüx'inau, okuyi otokem'si. 3 Ki itüp'skuyiuax otap'otomokix moksīniköttosaxax anniks'isk otüm'axk: ki matüskak'sipuksipuax. 4 Ki mats'itüpskuyiuax stsik'ix otap'otomokix, ki an'istsiuax anistok'au anniks'isk üm'axk, Sat'sik, nikaw'apastutsip nitso'össin: nitap'otskinamix ki nitunīstakhtsimix ükainitaiiau ük'okönaiksistsiaiu: Puksipa'atok okem'sinni. 5 Ki ap'etsimīauaie, ki oksoku'ouuēsts itappoiau, tuks'kümi otsin'simman, stsik'i otsit'aumütskotükkipi: 6 Ki stsik'ix mat'tuyiuax otap'otomokix, ki au'ksistutuyiuax, ki initsiu'ax. 7 Ki omüx'ina otokht'simsi, itsis'tsetükkīu: ki itüp'skuyiuax ot-seēn'akemix, ki itsaiinakuaīstutuyiuax anniks'isk inik'ixk, ki itsin'sīmaie otakap'ioyimoauaie. 8 Itüm'anistsiuax otap'otomokix, ük'aiksistsiu mak'okemsinni, ki anniks'isk üm'axk matsipumapsiu'ax, 9 Itap'poak moksoku'ists ki

kīt'okōnaukonoaxk ūm'mokau mak'okemsinni. ¹⁰ Ki anniks'isk apotūkkixk itsitap'poiau moksoku'ists, ki ikōnau'moipiauaax ot'okōnokonoauax makap'six ki ōkh'six: ki itsūpanis'tsīmiau ūm'max. ¹¹ Ki omūx'ina otsipīs'si mōks'innoōssax ūmma, nan'nuyiuaie nīn'aii ikem'sinni istsiso'kōsīmi, mat'sūpskōsattomaie; ¹² Ki an'istsiuaie, Napi'a, Tsa kanīs'tsipipa kitsauomai'sūpskōsattosi ikem'sinni istsiso'kōsīmi? Ki matsepuyiu'ats. ¹³ Omūx'ina itūm'anistsiuax otap'otomokix is'ksipistok otsists' ki okōt'sists, ki is'tūppīppis, ki satūp'iksistsis ski'natsi; ak'itstsiu asain'sinni, ki papūx'ekīnikani. ¹⁴ Akai'tappix nanikōttaiau: un'natosīmīx mat'toiau. ¹⁵ Itūmīs'tapuaiau Pharisees, ki itauūt'ūnistsiiau mōkitokonīmōsuaie ote'poawsīstsuaie. ¹⁶ Ki ipokitūp'skuyiauaax otūsksinīmatsauauax ki Herodians, ki an'istsiuaie, Nin'a, nīts'ksīnipīnan kitau'mūni ki kitau'mūnīksīnimatstūkki Ap'īstotokiua oksoku'i, ki kimatsūmman'ax matap'pix: tūk'ka, kimatsatsipats manistūp'apitappiipiau. ¹⁷ Anik'īnan, Tsa kit'stapa? Ōkh'siuats mōk'otsiponitasi Cæsar, tsōktau mat'ōksiuats? ¹⁸ Ki Jesus nan'īmaie otsau'okōmotsitappiisui, ki an'iu kumauk'saksksīnokipuauiists kitsiksīs'tapokōmotsitappiansui? ¹⁹ Ūnīs'tsīnūmmokīk mixkīm, kumut'siponitapi. Ki ito'tsīpotuyiauaie nitai'pūnasainiini. ²⁰ Ki an'istsiuax, tūkka' am'o ostoksis'ā, ki tūkka' osīnaksīn'ats? ²¹ An'istsiuaie, Cæsar otsinan'. Itūm'anistsiuax kotok' Cæsar otsinan'ists, ki Ap'īstotokiua kotok' otsinan'ists. ²² Otokh'tsīmsau annists'isk epo'awsīstsk itskai'etūkkiau, ki itskīt'siuaie, ki oksoku'auai itappo'iau. ²³ Neto'ik ksīstsiku'ik, Saducees, anniks'isk an'iisk matsitstipats matsipua'osīnni itoto'iauaie, ki ai'sūppoōtsesattsiauaie, ²⁴ Ki an'iau, Nin'a, Moses itūni'u enīs'si nīn'au, ki saīitstssī pokax, oskūn' akokem'attsi'īnaii otokem'an, ki ak'ksīstauūt'tomuyiuaie us'i pōkax'. ²⁵ Annok' ikit'sikūmiau umu'pappiipix; ki matom'si otokem'attosi, its en'iu, ki otsai'itstssī o'kosīx itskīt'siuaie otokem'an oskūn' mōk'okemattosaie: ²⁶ Neto'īnitsiu oskūni enīs'aie, ki omat'oskūni ki ikīt'sikūmiau ikōnen'iau. ²⁷ Ki itsako'ieniu ake'u. ²⁸ Matsipua'osīnni tūkka' otakokeman'atsaie, ikīt'sikūmīx? Tūk'ka ikōnau'tuyiauaie. ²⁹ Jesus an'istsiuax. Kitai'patsīstutsipua' kimatsksīnipua'ēsts natoī'sīnaksists ki ototūmap'sīnni Ap'īstotokiua. ³⁰ Matsipua' sax matokemiu'axau matapikau'axau. Netoī'nitsiau Ap'īstotokiua otatsīm'otokatatsix Spots'im. ³¹ Annik' matsipua'awsīnnīk kikūttomisauanīstop'ats

annik' kitan'iipik Ap'istotokiua. ³² Nēsto'akauk Abraham otsinan Ap'istotokiua ki Isaac otsinan' Ap'istotokiua, ki Jacob otsinan' Ap'istotokiua Ap'istotokiua enix' matsinan'ouaats, sa'kiaitappiix otsinan'ouax Ap'istotokiua. ³³ Ki akai'tappiix otokh'tsimsau skai'etsimiau otūsksinimats'tüksinni. ³⁴ Ki Pharisees otokh'tsimsau ot'omaupütsössax Saducees, itauütomoi'piotseiau. ³⁵ Ki tuks'kümi, lawyer, ai'süppoöttsesattsuaie, ki as'akskinnuyiaie, ki an'iu, ³⁶ Nia'a, tse'a omük'o okök'itsimani istse'poawsists? ³⁷ Jesus an'istsuaie, Kitak'ükomimmau, Nin'a Ap'istotokiua kitokönai'uskëttsipöppi, kitokönai'staaw, ki kitokönai'tsitani. ³⁸ Am'oi matom'iu ki omük'o epo'awsinni. ³⁹ Ki pok'iotomi netoi'nitsiu, Kitak'ünistükomimmau kitopokau'pimok kanistük'omimmosp. ⁴⁰ Annists'isk na'tokaistsk epo'awsists, ikönaukökitsimanists ki prophetix otan'ipists ikön'itaitsiiests. ⁴¹ Otsakiaumoi'piotseisau Pharisees, Jesus süppo'öttsesattsuax, ⁴² Ki an'iu, Tsa kitstatau'ats Christ? Tükka' oko'atsaie? An'istsiauaie David okoai'e. ⁴³ An'istsiuax, David umut'ainistainiköttaupiaie Nin'ä, otanipi, ⁴⁴ Ap'istotokiua an'istsuaie nin'a, netots'i tüpo'piit, nökö'ünistutoösaus kikatun'ix kitsitautütsekau'pipi? ⁴⁵ David niniköt'tüssi Nin'a, Tsa otak'anistoko'atsaie? ⁴⁶ Ki matap'pi matsitstispa mök'okotsitsipsättosi tuks'kai epo'awsinni, ki annik' ksistsiku'ik matap'pi matokot'sakosüppoöttsesattau.

23

¹ JESUS itüm'sitsipsiuax akai'tappix ki otūsksinimats'ax, ² Ki an'iu, Ai'sinakix ki Pharisees, Moses otsiso'pötsisaie itau'piau: ³ Ünnikaie kitomian'istaniipuai sat'sik ki nistutsik'. Ki manistsis'tutsipiau, pinan is'tutsik: tük'ka itan'iau, ki matsistutükkiu'axau. ⁴ Issoksis'tsists itau'monimiauests soku'ests mökopa'tosau ki matap'pix otsistsoauests itotom'iauests; ki osto'auai matakotsistüpakiotsim'axauests tuks'kümi okit'suauax. ⁵ Otokönap'otüksuauests itsistuts'imiauests möksinnu'yisau matap'pix: itopüx'istutsimiauests phylacteries, ki itomüx'istutsimests otsaieno'tüksuauests, ⁶ Ki ükome'tsimiauests oye'tanists istotom'iapioyists, ki nato'i'apioyists istotom'isopötsists. ⁷ Ki otsitau'pisau itau'pumaupi aiksemattsini'otseisinni, ki möks'iniköttosau, Rabbi, Rabbi. ⁸ Pinis'tsinikükik Rabbi: tuks'küma kitsin'aimoauä, Christ: ki ksësto'au kitokönai'okoauax. ⁹ Ki Pini'niköttok matap'pi,

annom' ksök'kum, kīn'a; tuks'kūmä kīn'oaua
 annök' spots'im itau'piuök. ¹⁰ Ki pinitsin'ikükik
 Nin'ax: tuks'kūma kitsin'aimeoaua, Christ. ¹¹ Annök'
 omūx'imök ksēsto'au, kitak'apotomokoau. ¹² Annök'
 ak'omuxistutosiuök, aks'inūxistutoau; ki annök'
 aksinūx'istutosiuök, ak'omūxistutoau. ¹³ Kitaks'ksinipuau
 maka'pi ksēsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kit-
 siksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitsitaiok'iauaiu
 matap'pix Spots'im istin'naiisinni: ksēsto'au kimatsi-
 taipipuau'ats, ki aiaksipimix kimats'epokkitsetomauaxau
 mök'itsipisau. ¹⁴ Kitaks'ksinipuau maka'pi ksēsto'au
 ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai!
 Nam'akex oko'auēsts kitau'attopuaiau, ki ki-
 taisūmiksīstapatsīmoiiikapuau: mīs'tūpkapii
 kitakoku'yisui. ¹⁵ Kitaks'ksinipuau maka'pi ksēsto'au
 ai'sinakix ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai
 kitotka'atau ksök'kum ki omük'sikīmi kök'itokonoōsi
 tuks'kūmä matap'iuā mökitanīs'tsitsitasi kanīstsitsi'tawpi
 kitaumaitu'yīssi, kanīstūm'ipuai ksēsto'au Hell oku'yix
 kitak'anīstsīstokiaiistutoauau. ¹⁶ Kitaks'ksinipuau
 maka'pi ksēsto'au kitsaps'tsiotūpīnūkipuau, kitan'ipuau
 annök' akitup'ūtauūniuök omük'atoiapioyīs matsikiu'ats,
 ki annök' akitūp'ūtauūniuök omük'atoiapioyīs
 isto'tokuiixkīm, aks'istutsīmaie! ¹⁷ Kitūt'tsapspuau,
 kitsaps'tsiipuau: Tsīma' omük'o. Otoku'iixkīm, ki
 omük'atoiapioyīs annik' itatsīm'mīmīiik otoku'iixkīm.
¹⁸ Ki annök' akitūp'ūtauūniuök altar, matsikiu'ats;
 ki annök' akitūp'ūtauūniuök kotūk'sinni altar
 itokhīts'tsiipi, ai'aksīstutsīmaie. ¹⁹ Kitūt'tsapspuau,
 kitsaps'tsiipuau Tsīma' omük'o, kotūk'sinni, ki altar
 annök' itatsīm'etsīmök kotūk'sinni? ²⁰ Annök'
 aiakitūp'ūtauūniuök altar, itup'ūtauūniu altar ki
 mian'isttokhītstsii. ²¹ Ki annök' aiakitūp'ūtauūniuök
 omük'atoiapioyīs, itūp'ūtauūniu omük'atoiapioyīs ki
 annök' iko'attomök. ²² Ki annök' aiakitūp'ūtauūniuök
 spots' im, itūp'ūtauūniu Ap'īstotokiuā otpiso'pōtsis
 ki annök' itokhītaupiuök. ²³ Kitaks'ksinipuau
 makapi ksēsto'au ai'sinakix ki Pharisees, kit-
 siksīs'tapokōmotsitappiansuai! Kitai'ponitasuai mint ki
 anise ki cummin, ki issoku'ists kimatsatsipuauēstsau,
 okök'itsimanīsts, kīm'apiisīnni ki aumai'tūksīnni:
 am'osts ökh'si kök'satsösuaiau; ki mat'ökhsiuats kök
 staiistutsīssuai stsik'ists. ²⁴ Kits' apstsiotūpīnūkipuau,
 kitai'soautsauau inūx'soīksīssi, ki kitait'sīsttimauau
 camel: ²⁵ Kitaks'ksinipuau maka'pi ksēsto'au ai'sinakix
 ki Pharisees, kitsiksīs'tapokōmotsitappiansuai!

Kõs'ä ki saiëtso'kosi sauauts'i kitüs'siipuaiau, ki pïstots'im itui'tsiau minik'otüksinni ki auüt'tseisinni. ²⁶ Kitsaps'tsii Pharisee, matom'siitau pistots'im kos'ä ki saiëtso'kosa mõk'ütsitsiksixissi sauauts'i, ²⁷ Kitsaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisee kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Ksïkoken'imanïsts kine'tümanïstspuu ai'õkhsinipuu sauauts'ïtsi, ki pïstots'im itui'tsiau enix' okin'oauësts ki makap'ïsts. ²⁸ Netoi'nitsiii ksësto'au kïto'kõmotsitappiinipuu matap'pi, ki pïstots'im kitotuitskitsipuai ksïs'tapokõmotsitappiisinni ki sauum'itsitappiisinni. ²⁹ Kitaks'ksinipuu maka'pi ksësto'au ai'sinakix ki Pharisees, kitsiks's'tapokõmotsitappiansuai! Kitap'ïstutsipuaiau prophetix otoken'imanoauësts, ki kita'nütsïstutsipuaiau mokõm'otsitappix otoken'imanoauësts, ³⁰ Ki kitanipuu nits'kïaitappiipïnanopi nïn'anix otsa'kïaitappiisau nïs'tasauopoksïstokemaumünanopiau prophetix otsa'apünoauësts. ³¹ Ü'n'ikaie kit'auütanipuu, ksësto'auükauk anniks'isk matap'pix initsix' prophetsix o'kosoauax. ³² Tu'itok kïn'oauax ot-sauum'itsitappiisauauësts. ³³ Pitseksinax, opïx'exïnasinna, Tsa'a kitakanïstupis'tapixsattopats Hell ïstokõk'itsimani? ³⁴ Ü'n'ikaie, sat'sïk kitakittüp'skoaiu ksësto'au prophetix, ki mokõk'ietappix ki ai'sinakix: ki stsïk'ix kitax'enitauaiu ki kitiikau'aistauaiu; ki stsïk'ix kitakitsipstüstsipïs'auaiu kitatoi'apioyimoauests, ki kitak'auksïstutuauaiu amian'ïstakap'ioyïsts otai'akitsipïsau: ³⁵ Mõkïttokh'ittaitsïssi ksësto'au kõnau'kõmotsitappiaapüni ksõk'kum itsai'kïmskaii. Abel mokõm'otsitappiüä otsa'apün itüpots'tsuaie Zacharias, Barachias okku'i otsa'apüniaie annõk', kitsitsenitauauõk itüt'sikatsi omük'atoiapioyïs ki altar. ³⁶ Kitau'münïstopuu kõnai'sïstskä aunok' o'tappiisinna akïtotu'ießts. ³⁷ Jerusalem, Jerusalem ksësto'auä kitai'nitauaie prophetix, ki anniks'isk itüp'skuaxk ksësto'auä ok'otokix kumutauuuaiaik'iauaiau, nõkstanïstsikapumoi'pïuopi ko'kosoauax nipuu'ä manïstau'moipiopi o'kosix ki kimat'õkhsitsipuu'ats! ³⁸ Sat'sïk, Koko'auai nam'itaitsiu kït'skïtomoko. ³⁹ Kitan'ïstopuu, ïssoots'i kimatakainokipuuau sauanenoainiki Atsïm'siu annõk' paiuksipu'õk Ap'ïstotokiüä otsïn'ikõsim.

24

¹ KI Jesus itsüx'iu ki itsïs'tüpaatomaie omük'atoiapioyïs ki otüksïnïmatsax itoto'iauaie mõkanïs'tsïnnomoõsuaie

omük'atoiapioyis istap'istutüksinni. ² Ki Jesus an'istsiuax kiküttaisauainipuuastsau kõnai'istsk? Kitau'münistopuu, matakskit'aupa okotoki mökstaiina'piksistosi. ³ Otsit'tokhitaupissi nitum'moyi Olives, üksinimats'ax isimitoto'iauaie, ki an'iau, Anik'inan Tsanistsis' akanistsiu'astsau? Ki tsa akanistsiu'a kitsipuksipusinni, ki punsksök'kuasisi? ⁴ Ki Jesus an'istsiuax Iskskats'ik kõkstaipistsiksistutu'yisuai. ⁵ Akai'tappix ak'ütsitotoiau nitsin'ikösim ki ak'aniau Christ nęsto'akauk; ki ak'sipistsiksistutuyiauaax akai'tappix. ⁶ Ki kitakokhtsimattopuui auakaw'tseisists ki mak'auakawtseisists: Sats'sik kõkstai'apaitsitasuai; konai'istsk ak'itstiau; ki umut'aketsinikawpi matomoto'ats. ⁷ Aiok'auaua aksipua'tseiau aiokauai'i ki nin'naiisinni aksipua'atomiau nin'naiisinni; ki ak'unnatosiu auu'össinni, ki ak'itstiu okh'tokosists, ki ksök'kumä otaks'ikauopiisists, ki akokõnau'toitstsiiau. ⁸ Am'osts Istokõnau'mütüpipuınawkuyii' sists. ⁹ Kitakaumüts'kakipuau kõkitapauksistutoksi, ki kitaks'enikoaiu: ki kõnai'okauaua kumutaks'tsimimmokoau nitsin'ikösim. ¹⁰ Ki akai'tappix akistskimskükiau ki akaumüts'katseiau, ki akau'kimotseiau. ¹¹ Ki akaiëm'ix ksıs'tapsix prophetix aksipuauiu ki aksipisksis'tutuyiauaax. ¹² Ki sauo'kõmotsitappiisinni otakau'osi, akai'tappix otükome'tüksuaii akstuyiauaie. ¹³ Ki annök'eikak'imauök umuk'itsipi aksikõmotse'piau. ¹⁴ Ki am'ok nin'naiisinni istökh'sitsiniksinni ak'anistop kõnüs'ksökkum, kõnai'okoaua möks'ksiniisauaie; ki umuk'itsipi ak'otümitoto. ¹⁵ Ninim'innoainiki üs'tsimetsipi Daniel otan'istopi atsım'apii istai'puyissi (annök' an'istomök ünnists'ksinissi:) ¹⁶ Anniks'isk Judæa itau'pixk ünnianistitüpoks'kasau nitum'moists: ¹⁷ Annok' itokh'itaupiuök oko'ai pinünists'inıssaatos mök'sauautsıssi itsipsts'tsii oko'ai: ¹⁸ Annök' insımman itau'piuök pinüt'ünistsskos mök'otsıssi otsistotos'ists. ¹⁹ Anniks'isk ipitap'piixk ki üs'takataxk aksksinimiau makapi annists'ists ksıstsiku'ists! ²⁰ Atsimoiikak kõk'stautsımutasuai stuyıssi, ki issik'opiıksıstsikui. ²¹ Annik' omüx'ipuınasinni ak'itstiu, itsıtsıs'si ksök'küm, ki annok' manists'ipuınapsi, aksıs'tüpünistsipuınapsiu, ki ıs'sotsk matakotümanistsipuınapsiu'ats. ²² Ki annists'ists ksıstsiku'ists saun'natsıstıstsısts mat'akitstıpa matap'pi itsikõmotse'piaiau; aumai'tükkiix, osto'auai itunnats'ıstıstısmęsts annists'ists ksıstsıkuısts. ²³ Kümıts'tsiki matap'pi kitai'akaniki Süm'mıs, am'auk Christ, ki om'auk; pinau'maitos. ²⁴ Ksıs'tapsix

Christix akitsipuu'iau ki ksīs'tapsix prophetix, ki akanīs'tsinnūkiau omūk'apstosists ki pīsats'kasists; ki ikūm'itstsiki aks'ipīstsiksistutuyiauax aumai'tūkkixk. ²⁵ Sat'sik, kikau'anistopuu. ²⁶ Kūm'anīstsenikiau sat'sit ksīs'tapsksōkkuyi ūn'amauk; pini'tappoat; Sa'sit, sīmiap'ioyīsts ūn'amauk; pinaumai'tūkkik. ²⁷ Ksīstikum' manīsttotsipuksipupi umut'autstipi apinōk'kuyi, ki manīstsitūpikūnatspi ame'totsi; netoi' ak'ūnīststsiu nīn'au okku'i otos'aie. ²⁸ Mīksīnii otsits'tsipi, ūn'nim pi'tax akomooi'iau. ²⁹ Annīsts'īsts ksīstiku'īstsk īstsiu'īnasīsts otaiksiuos'au, nato'si akski'īnūm, ki kokum'īkesūm matakanaikīmauats, ki kōk'atosix akotots'īnīssiau, ki spots'im otsīs'kōpsīnī akauūt'apixip: ³⁰ Ki Nin'auā okku'i otap'stosīnī akitsīnakoae spots'im: ki ksōk'kum īstokōnai'tappix ak'otūmauyesiau, ki aks'īnnoyēiau Nīn'au okku'i spots'im īstīssoksīs'tsikuīsts īstipsts'otosi, otūmap'sīnī ki omūxīk'kūnnasīnī akopoto. ³¹ Ki ak'itūpskuyiuax otatsīm'otokatatsix ak'soksīkkīax, ki aumai'tūkkixk akitotomoi'piiauax, nīssoo'īsts sopu'īsts ki spots'im umuk'itsipi: ³² Annok', īsksinīk parable omūx'īnīstsīs; okūn'īksi otsa'kiūkkīnīssī, ki otsuio'pokassi, kitsksīnipuu nepu'yi itasts'tsiu; ³³ Neto'i maks'īnīmenoainiki annīsts'isk, īsksinīk, mōkaststsīssi, ito'to okh'sepīstanīsts. ³⁴ Kitau'mūnīstopuu am'oi o'tappīsinī matakīstapu'ats otsauomaisūpanīs'tsiosau annīsts'isk. ³⁵ Spots'im ki ksōk'kum ak'eitsīnikau, ki nitse'poawsīsts matakēitsīnikau'ēstsau. ³⁶ Annik' ksīstiku'ik ki annik' itai'ksīstikumīopik matsksīnīm'ats matap'pi, Spots'im ītso'tokatatsix matsksīnīm'axauaie, Nīn'a nīts'ksīnīmaie. ³⁷ Noe otsīksīs'tsikūmīsts manīstsi'piēsts, netoi' ak'anīsttsīēsts Nīn'au okku'i oto'saie ³⁸ Otsauomo'kōnaiokkeuasi ksōkkum manīstau'yīpiau ki manīstai'sīmīpiau, manīstok'kemīpiau manīsta'pikōttūkkīpiau, itūp'itsiu annik' ksīstikuīk, Noe otsit'sūppopīssi akh'iosatsīs. ³⁹ Ki matsksīnīm'axau otsauomo'kōnaiokkeuasi ki itsau'inakuaiīstutuaiau; netoi' ak'anīstsiu Nīn'au okku'i oto'saie. ⁴⁰ Natsitappīx akotūmitau'piiau insīm'man: nituks'kūmi ak'otoau, ki stsīk'i ak'skītau. ⁴¹ Natsitappīx akex' akītaipīk'īakiau; nituks'kūmi ak'otoau, ki stsīk'i ak'skītau. ⁴² Ūn'nikaie mokōkik: kimats'ksīnipuu annik' itai'ksīstikumīopik kitsīn'aīmoau otai'akītotopik. ⁴³ Am'okā īsksinīk', Napīoyīs īstōkhsīn'auā otsksīnīm'opi annik' itai'ksīstikumīopik otai'akītotosi kōmos'iepītsīuā īs'taiūskskūmīuopi, īstai'saiepukītsētsīmopi oko'ai īstokītsīm'i mōkopokse'īsaie. ⁴⁴ Ūn'nikaie ūk'aisūppuīapīstotosīk;

kitsit'sisauaitsitatopuai, Nin'au okku'i ak'itoto. ⁴⁵ Tükka' aumai'tükki ap'otükkiuä, ki mokök'i apotükkiuä annök' otsin'aim otinaiäts'okök oko'ai itsitappim'ix, mök'okömotokotösax otso'ösinoauësts? ⁴⁶ Atsim'siu annök ap'otükkiuök, otsin'aim oto'saie otak'okonokaie netoi' it'ünistsistutsimaie. ⁴⁷ Kitau'münistopuau, akokönitainaiäts'iuaië otokönai'naniëts. ⁴⁸ Ki annök sauum'itapotükkiuök, makotots'anissi u'skëttsipöppei ai'sümsiu nitsin'aim; ⁴⁹ Ki makaumütüpauaiak'iüssi ot'opokapotükkimax, ki makopoks'oyimüssi ki mak'opoks'imimüssi ai'simix; ⁵⁰ Annök' ap'otükkiuök otsin'aim ak'oto annik' kustusiku'ik otsauomüsks'kümosaie, ki annik' itai'ksistsikumioipik otsauomüs'ksinniëssi, ⁵¹ Ki akaiaketsin'iuaië, ki aiakokotsiuaië mök'itaupissaie otsitau'pipiäx ksistapokömotsitäppiansix: annim' ak'itsisiu asain'sinni ki satse'kinani.

25

¹ SPOTS' IM itsin'naiisinni aketum'anistsiau ke'pix ake'kuax, anniks'isk mat'tuyixk ot'anakimatsuaueësts, ki itsux'iau mökota'tsemösau annök' ai'akokemiuök. ² Ki nis'itsix mokök'iau, ki nis'itsix mat'tsapsiau. ³ Anniks'isk mat'tsapsixk nito'tsimiau ot'anakimatsuaueësts, ki, mattotükkiu'axau okke'anakimatsis: ⁴ Ki mokök'ix ipok'iotscmiau otanakimatsuaueësts okke'anakimatsis, kos'ix itsüp'pitükkiu. ⁵ Annök' ai'akokkemiüök otai'sümsi, ikönai'okano'piiäx ki ikönai'okax. ⁶ Ki itüt'sikiikokoi ikum'iüstutsip, sat'sik, ak'okemiuä ai'puksipu; Süksik' kökotatsemössuai. ⁷ Itümökönaipuu'iau am'ox ake'kuax, ki ikön'itaisüppasuyinükiau otanakimatsuaueësts. ⁸ Ki mat'tsapsix an'istsiauaux mokök'ix, kok'inan kitök'keanakimatsuai; tük'ka, nitan'akimatsinanësts ük'aiitsinikaiau. ⁹ Ki mokök'ix an'istsiauaux, Sa; matakakauo'ats ksëstün'un: Is'tapak aumüts'kotükkiäx kök'opumattosuai. ¹⁰ Ki otsakiaitapposau mök'opumattosau, aiakokemi ito'to; ki anniks'isk sopuiap'istotosixk ipok'sipimiauaie okkem'sinni: ki ai'okip. ¹¹ Sako'okhtsi mat'tsapsix noküt'otoiau ki an'iau, Nin'a, nin'a, kauai'pikikanan. ¹² Ki an'istsiauaux, kitau'münistopuau kimats'ksinopuauats. ¹³ Ün'nikaie mokökik', tük'ka, kimats' ksini puauats annik' ksistsiku'ik ki annik' itai'ksistsikumioipik Nin'au okku'i otai'akitotopik. ¹⁴ Spots'im itsin'naiisinni netum'anistsiu nin'au annök' piuo'ök, ki niniköt'tsiuaux otap'otomokix, ki ikotsiu'ax otsinan'ists. ¹⁵ Ki tuks'kai ikotsiu'aie nisisi'i itawk'pumaupix ki stsik'i na'tokai, ki stsik'i nituks'kai; ki könai'tappix itanistokotsiu'ax

manist'okotsistutsipiau; ki itau'matto. ¹⁶ Annök' ikuyiu'ok nšitsi'i itawk'pumaupix itsis'tapu, ki itau'mütskotükkiu, ki ikuyiu' stsik'ix nšitsix itawk'pumaupix. ¹⁷ Ki netoi annök' ikuyiu'ök na'tokümi, ikuyiu' stsik'ix na'tokümix. ¹⁸ Ki annök' ikuyiu'ök nituks'kümi itsis'tapu, ki itatün'akiu ksök'kum, ki ai'ksasattomaie otsin'aim otsixkimim'iaie. ¹⁹ Otai'süm mosi, am'ox ap'otükkix otsin'aimoauai itoto'yünai, ki ipokoks'tükimiuax. ²⁰ Ki annök' ikuyiu'ök nšitsi'i itawk'pumaupix ito'to ki ito'tsipatopiau stsik'ix nšitsix itawk'pumaupix, ki an'iu, Nin'a, kit'okök nšitsi'i itawk'pumaupix: Sat'sit nitokuinan' matsis'itsix. ²¹ Otsin'aim an'istsiuaie, kitökhs'istututükki, ökhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä: kitse'münüssatsipiau un'natosësts, kitakınai'atso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsipi'it. ²² Annök' iku'yiuök natoküm itawk'pumaupix ito'to ki an'iu, Nin'a, kit'okök natokümi itawk'pumaupix: Sat'sit, nimat'okuinani mats'istokai itawk'pumaupix. ²³ Otsin'aim an'istsiuaie, kitökhs'istutükki, okhs'apotükkiuä ki emün'apotükkiuä; kitse'münüssatsipiau un'natosësts, kitakınai'atso akauo'iësts: Kitsin'aim otse'tametüksinni istsipi'it. ²⁴ Annök' ikuyiu'ök tuks'kümi itawk'pumaupi ito'to ki an'iu, Nin'a kits'ksino ksësto'a kitse'inai, kiküt'tomaisüppipumattopi kitai'pokiaki, ki kiküttomauanit'apixipi kitomoi'pitükki; ²⁵ Ki nšitsiko'pum, ki nšitsit'tappo ki nitai'ksasattop ksök'kum kitsinanä itawk'pumaupi: Sat'sit, kitsinan. ²⁶ Otsin'aim an'istsiuaie, kitsaum'apotükkiuä ki kitsistap'apotükkiuä, kitsksinoki nitai'pokiaki niküttomai'süppipumattopi, ki nitomoi'pitükki, ni küttomauanit'apixipi: ²⁷ Kumaukstauokotaišksixau au'awtsoomütskotükki nšits'kimimix, ki nšitsitotopi nöks'taitokuyitopi nšitsinan'ix ki umut'okuyesix. ²⁸ Mattomok' aie itawk'pumaupi, ki kotok' annök' iku'yiuök ke'pix itawk'pumaupix. ²⁹ Anniks'isk iku'yixk ak'okotaiu, ki otaksinanoaiu akauo'i: ki annök' itsau'okuyiuök ak'otomoau annik' ooko'öšinik. ³⁰ Ki istüp'satüpiksistsis ap'otükkiuä itsau'okuyiuä ski'natsii: ak'itstsiu asain'sinni ki satse'kinani. ³¹ Otak'itotosi Nin'au okku'i otstsa'pınasinni ipokom'össau otokönatsim'otokatatsix, ak'otümotokhitaupiu otsistsapışso'pötsis: ³² Ki akokönipotamoi'piaiau ikönai'okauaua: ki aiakanistaiaketaipiksistaiu emük'ikınaikuün manistai'aketaipiksistopix emük'ikınax ki apomük'ikınax: ³³ Ki akotüpipiuax emük'ikınax onet'otsis ki ap'omükikınax otse'aksışsauotsis. ³⁴ Omüx'ina

akotüm'anistsiuax anniks'isk onetotsis itau'pixk, Puk'sipuk, Nin'a otatsims'imix, ki nïn'naiisinni matsik' annik' kitapistutomokiiik, otsauomap'astutoossi ksök'kum.
³⁵ Nitse'nots, ki kit'okokipuu aau'ösin; nitse'naki, ki kitsit'tutokokipuu: nitsi'piitappi, ki kito'tokipuu:
³⁶ Nimatsistotospa, ki kitsis'totosatskokipuu; nitokh'tokos, ki kitsipis'kotokipuu; itai'okiakiopi nitsitau'pi, ki kitsittotaakipuu. ³⁷ Moköm'otsitappix akotüm'anistsiauaie, Nin'a, tsanistsi'i kit sits' In o pin an kitau'nots, ki kits is' so pi Q an? Ki kitse'naki, ki kitiitakopinan. ³⁸ Tsanistsi'i kitsits'inopinän, kitsi'piitappiisi ki kito'tosinän? Ki kimatsistotospa, ki kitsistotos'atskopinan? ³⁹ Tsanistsi'i kitsits'inopinän kitai'okhtokos, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi ki kitsito'taatosinan? ⁴⁰ Ki omüx'ina ak'anistsiuax, kitau'münistopuu kanistitüpstutsipuai tuks'küma inüx'tsima am'ox nix'okoax, kitanists'istutomokipuu.
⁴¹ Akotüm'anistsiuax anniks'isk ote'aksisautsis itau'pixk, is'tapuk emütskax mökseinsau, üksustsinasii is'tapuk, ek'aisepütsistotomoiiauaux au'tutsokiuä ki oto'tokatatsix:
⁴² Tük'ka, nitau'nots, ki kimatsissok'ipuu: nitse'naki, ki kimat'tutukkokipuu: ⁴³ Nitsi'pitappi, ki kimat'otokipuu: nimats'istotospa, ki kimatsistotosats'kokipuu: nitokh'tokos, ki nitsitau'pi itai'okiakiopi, ki kimat'sipiskotokipuu. ⁴⁴ Osto'auai ak'otümanistsiauaie, Nin'a Tsanistsi'i kitsits'inopinän kitau'nots, ki kitse'naksi, ki kit'sipitappisi, ki kitokh'tokosi, ki kitsitau'pissi itai'okiakiopi kökstaikawk'anistotösinan? ⁴⁵ Ai'akotümanistsiuax, kitau'münistopu au kanist'saiitüpstutsipuai tuks'küma inüx'tsima amox, kimat'anistsistutomokipuu. ⁴⁶ Ki am'oxi aksistüpitappo'iau üsk'sitauksistototspi: ki moköm'otsitappix akittappoiau üsk'sipaitappiisinni.

26

¹ KI itünistsiu, Jesus otaiksiste'poattosësts am'östs epo'awsists, itün'istsiuax otüsksinimatsax,
² Kitsksinipuu aisto'küssi ksistsiku'ists ak'itstsiu passover, ki Nïn'au okka'i itaumüts'kau mök'itsiksistoxösi.
³ Omük'atoiapiekuax, ki aisinakix, ki matap'pix otsin'aimoauax itümitüpaumooiau sp'a'toiapiekuün Caiaphas oko'aii. ⁴ Ki ai'sitsipsattseiau mök'anistokotsisimmiootsauaie Jesus, ki mök'itsenitösauaie. ⁵ Ki an'iau, pinits'tsis oye'tani itsiksits'tsikui ökskakümüstsikiniau matap'pix. ⁶ Jesus ot-sitau'pissi Bethany, Simon leper oko'ai otsitüpst'taupissi,
⁷ Ake'ua itoto'aie, ipa'tükkiu alabaster atüxak'sin puye'

itsüp'patomaie, akai'inxkīmasiuaie, ki otau'yisaie itsita'suyīnīmaie otokōn'iaie. ⁸ Ki otūksīnīmats'ax otsīnīs'saxaie, ītse'tūkkīax, ki an'iau mauk'etsīnikatopi? ⁹ Am'ok ipum'atotopi īs'taiekekaiīxkīmasiuopi, ki kīm'atapsix īs'tauokotauopiauaie. ¹⁰ Jesus otokh'tsīmsi, an'īstsiuax, kumauk'sauaīksīxinoauaiīksīx ake'uā ōkh'siu nitapīstutu'yipi. ¹¹ Ksēsto'au, kīmatapsix kitūsk'sauopoksemokoaiau; ki nēsto'a kīmat'ūsksauopoksemokipuaa. ¹² Am'ok puye' nostūm'i otsīta'suyīnīssi itsīstuts'imaie mōkītsopuiapīstutuyīssi nōkitak'itsasi. ¹³ Kitau'mūnīstopuau am'oi ōkhs'itsīniksīnni amianīstan'īstopi kōnūs'ksōkkumā, am'ok, am'o ake'uā otap'īstutsipi ak'ūtanīstomaie, mōk'ītūksīnoōsi. ¹⁴ Na'tsikoputsix, tuks'kumā, anīstau Judas Iscariot, itappo omūk'atoiapiekuax, ¹⁵ Ki an'iu, tsanīstap'pi kitak'okokipuaii, ki nitakitūp'omutskau ksēsto'au? Ki nītsi'tuyiauaie nīp'pii ksīxīx'kīmīx. ¹⁶ Ki annik' itot'apsatsim mōk'itamūtskōsaie. ¹⁷ Ke'tani kūt'taikopūtstsii, īstotom'īksīs'tsikui, ūksīnīmats'ax itoto'iau Jesus, ki an'īstsiauaie, Tse'a kit'stapa kōk'sopuiapīstutosīnan kōk'kītsoyīsi passover? ¹⁸ Ki an'iu īs'tapuk akap'ioyīs, ki om'ūmā nīn'auūmā anīstok', Nin'a, an'iu, nītsīksīstīkum'i aststsi'u: koko'ai nitūs'ksīnīmatsax nitak'opoksoyīmaiau passover. ¹⁹ Ki ūksīnīmats'ax manīstan'īstopiax itan'īsttutsīmīax; ki itso'pōūtsīstutsīmīau passover. ²⁰ Ki otau'tūkkusi, ipokitau'pīmiuax na'tsikoputsix. ²¹ Ki otau'yīsau, an'iu, kitau'mūnīstopuau tuks'kumā ksēsto'au kītakaumūts'kauki. ²² Ki eks'kaiīkikīn'etūkkīau, ki ikōnau'mūtūpanīstsiauaie, Nin'a nēsto'akats? ²³ Ki an'iu, annōk okīt'sīs nitopoksīstapīmakemaok kos'i nitakaumūts'kauk. ²⁴ Nin'au okku'i itanīsts'itappo nītsīn'awpi: ak'itūpōkapiu annōk' nīn'auōk imūts'kaiuōk Nīn'au okku'i! Kūt'taipokaiīuopi annōk' nīn'auōk, īs'taōkhsīuopi. ²⁵ Judas anni'īsk itse'mūtskaukisk, itūm'anīstsiauaie, Nin'a nēsto'akats? An'īstsiauaie, kītan'i. ²⁶ Ki otau'yīsau Jesus ito'tsīmaie ke'tani ki itatsīm'īstutsīmaie, ki itaumin'īmaie, kī ikotsiu'ax ūksīnīmats'ax, ki an'iu, Matsīk', oyīk'; am'oiāuk nostūm'i. ²⁷ Ki mat'tuyiauaie kos'i ki thanks ikotūk'kiu, ki ikotsiu'ax, ki an'iu kōnai'sīmattok; ²⁸ Am'okauk nītsa'apūn, mananīsts'etoksīnni itūp'itsiu itsai'kīmskau akai'tappix otsauum'itsitappīsuauēsts mōk'sīnīsēsts. ²⁹ Ki kītan'īstopuau nīmatākūtsīmattopa am'ok mīniokke sauomo'pokītsipstīsmattomīnaniki manīs'si nīn'a ots'īnnaīsīnni. ³⁰ Ki otinīk'sau natoī'īnīksīnni itūp'sūxīau

nitum'moyi Olives. ³¹ Jesus itum'anistsiuax, nęsto'a kitak'okönüsskįmskįkipuau annok'ă koko'ikă: tük'ka, sin'aip, nitak'auaiakiau annök' ũsks'kümüoök emük'ikįnax, ki ot'omükikįnauăsįnna isto'mükikįnax aküneto'iau. ³² Aiksistatsipuau'eniki kitakitüpotoma'topuau Galilee. ³³ Peter an'istsiuaie, iküm'okönüstsskįmskįkįssau ksęsto'a, nimat'akįstsskįmskįkipa. ³⁴ Jesus an'istsiuaie, kitau'münįsto, Annok' koko'ik otsauomit'awkkumsi nipuau'ă nioks' kai kitakani kimatsksįnok'ipa. ³⁵ Peter an'istsiuaie ökskakümopoks'eniop, nimat'akanipa kimatsksįnopa; neto'i ikönau'aniiax ũksįnimats'ax. ³⁶ Jesus itümetüpopokomiuaax Gethsemane an'įstop, ki an'istsiuax otũksįnimatsax, annom' stau'pik, nitakittappo omim' nökitüt'tsįmoikasi. ³⁷ Ki mat'tuyiuax Peter, ki Zebedee otsįstok'iokeyix, ki itaumütüpikikįn'etukki ki itau'mütüpeikapitsitau. ³⁸ Itüm'anistsiuax nįsitüpikikįnetukki e'įnsįni: annom' stau'pik, ki ök'itũskskatükkiop. ³⁹ Ki pa'tsįstüpaatsiuax, ki įsstokopi'u ostoksįs', ki itüt'tsįmoikau ki an'iu, Nin'a, iküm'okotsitstsįssi am'oi kos'a ũnnianįstįs'tüpipotooSSI; nimatakįtsitan'ats, ksęsto'a kitak'įtsitan. ⁴⁰ Ki matskitoto'ax otũksįnimats'ax, ki ikon'oyiuax oto'kaniax, ki an'istsiuaie Peter, Awx'ats? Kiküttaukotũskskümokipa tuks'kai itai'ksįstsikumiopi? ⁴¹ Mokök'etsik ki a'tsįmoikak, kökstaitsipįssuai įssaks'ksįnũksįni; sta'aw itsįtsi'tatomaie ki įx'įsakuyi matsi'uats. ⁴² Ki mats'įstapu ki itüt'tsįmoikau, ki an'iu, Nįn'a, am'oi kos'a sauomot'aišįmmieniki sauomįs'tüpipotomokeniki, kitak'įtsitan. ⁴³ Ki mat'oto ki mat'okonoyiuax otsok'asax: tük'ka įssoksįm'au oöps'puauax. ⁴⁴ Ki itskįtsiuax, ki mats'įstapu, ki nioks'kai itüt'tsįmoikau, ki netoi' au'aniu. ⁴⁵ Itüm'itotoiax otũksįnimats'ax ki an'istsiuax okak' annok, ki issik'sįstsikok: sat'sik aststsiu' itai'ksįstsikumiopix, ki Nįn'au okku'i itüp'aumũtskau sauum'įtsitappix otsu'auęsts. ⁴⁶ Nįpuak', ökittappau'op: annök' nitakaumũts'kauök aststsiu'. ⁴⁷ Ki otsa'kiaie epuyįssi, Sat'sik, Judas, na'tsikoputsix tuks'kümă ito'to ki akai'tappix ipokom'iauaie inus'stoanix ki söksįs'tsįsts ipa'tũkkix, itototoiau omük'atoiapiekuax ki matap'pix otsįn'aįmoauax. ⁴⁸ Ki annök' imũts'kaįuökaie ikotsiu'ax apsto'sįni, ki an'iu, annök' nitak'sįnnauskippauök, an'nökauk: mi'eenok. ⁴⁹ Ki iköm'itoto Jesus, ki aniu, Hail, Nįn'a; ki itsįn'nauskįppiaie. ⁵⁰ Ki Jesus an'istsiuaie, Napi'ă, kumauk'sipuksipuksįks? Itümetoto'iauaie ki een'iauaie Jesus, ki mat'tuyiauaie. ⁵¹ Ki sat' sit, annįks'įsk ipokom'įskaie Jesus, tuks'kũma itsitüpikįns'tsakiuaie otsįn'usstoan itsau'tuyiauaie, ki

sp'a'toiapiekuūn tuks'kümi otap'automok ot'auaiakiokaie, ki kök'sinīmaie okhtok'īsaie. ⁵² Jesus itūm'anīstsiuaie, kitsin'usstoanā otsits'tsipi īststs'īs; anniks'isk matap'pix mat'tuyix inus'stoan, inus'stoan itax'enittaiāu. ⁵³ Kit'stapa nōkūttokotsitūp'atsīmoīikani nin'ā, ki annok' nōk'okuyīssi otsītsksīstsikoputsix legionix otatsīm'otokatatsix? ⁵⁴ Tsa akokototūmunīstsisūtupsipa natoī'sīnaksīsts, mōk'itūnīstsisīsi? ⁵⁵ Neto'ik itai'ksīstsikumīopik Jesus an'īstsiuax akai'tappix, kikūt'anīstsiupuksipa'akīpuāua kanīst'sitappopuāu kōmos'iepītsi annōk' pa'tūkkīuōk inus'stoax ki sōksīs'tsīsts, kök'otoksuai? Anīs'tsīksīstsiikuīsts kitopokau'pīpopuāu omūk'atoīapīoyīs kōkūsksīnīmats'opuāu ki kīmatseen'okīpuāuā. ⁵⁶ Ki am'ostsk ikōnāīsttupsipi mōks'enūpanīstosau prophetix osīnak'suāuēsts. Ikōnūsksīnīmatsax itūm'skīttsīiāu ki ai'tsīmmutaiāu. ⁵⁷ Ki anniks'isk een'ixkaie Jesus itūpīpīāuaie Caiaphas, sp'atoīapiekuūn, itomoi'pīawpīāu ai'sīnakix ki omūks'īmīx nīn'ax. ⁵⁸ Ki Peter pīāapūtsitūpa'tseuaie sp'atoīapiekuūn oko'ai, kiītsipīm' ki ipokau'pīmiuax ap'otūkkīx mōkitokōnai'nīsi. ⁵⁹ Annok', omūk'atoīapiekuāx ki omūks'īmīx nīn'ax ki ikōnau'kōkītsīmax, īstūp'īksīstapenūpanīssīnnī ap'satsīmīāu mōks'enītōsuaie Jesus; ⁶⁰ Ki matokonīm'axau; otsito'tosax akai'tappix aīksīstapenūpanīx, matokonīm'axau. Sako'okhtsim ito'toīāu na'tsitappīix ai'tapksīsenūpanīx, ⁶¹ Ki an'īāu, am'o nin'āu an'īu nitokot'opūksīnīp Ap'īstotok'īuā otatoī'apīoyīs ki nitokot'sokapīstutsip nioks'kai ksīstsi'ku'ī. ⁶² Ki Sp'atoī'apīekuūn itsīpuāu', ki an'īstsiuaie, kitakstaie'puyīpa? Tsanīstapīu'a am'ox kitse'nūpanīpīāu? ⁶³ Ki Jesus matsepuyīu'ats. Ki Sp'atoī'apīekuūn mat'anīstsiuaie, kīta'tauūnīsto Āp'īstotokīuā ipai'tappīiūā, kök'anīksīnan ikūm'ūmenīkī Christ, Ap'īstotokīuā okku'ī. ⁶⁴ Jesus an'īstsiuaie, kīsemūnīani; ki kītan'īsto sako'okhtsim kītak'sīnoāuāī'nī Nin'āu okku'ī, otsītau'pīssi otūmap'sīnnī īstset'otsīsi kī umutsīpuk'sīpusī Spots'īm īstsisoksīs'tsīkuīsts. ⁶⁵ Sp'atoī'apīekuūn itūmai'pīnōtsīmēsts otsīstotos'īsts kī an'īu, itūpepo'atomaie Ap'īstotokīuā; nītak'otsīkīpīnana stsīk'ix e'ēnūpanīx? Sat'sīk, kīkai'okhtoāuāu oksīs'tapīnikōttsīmāni. ⁶⁶ Tsa kīt'stāpuāuā? An'īāu, mōks'eīnsī. ⁶⁷ Itūm'ītaisokuttūttsīāuaie ostoksīs'aie, kī oto'āuēsts itsītauāīak'īāuaie: kī stsīk'ix omī'tsīxīkīnstspuāuēsts itsītauāīak'īāuaie. ⁶⁸ Ki an'īāu, ksēsto'a Christ e'ēnūpanīkīnan, Tūkka' kītauāīak'īoka?

69 Annok' Peter sauauts'im itau'piu, ĭstokĭtsĭm'i pĭstots'im: ki ake'kuĭn itoto'aie, ki an'iu, ksĕsto'a kitopokom'au Jesus Galilee ĭtsitappim'i. 70 Ki paiot'anĭstsiuax matap'pix nimatsksĭnoau'ats nimatsksĭnipa kitan'ipi 71 Ki otsitŭp'sŭxsi kĭtsĭm'iapioyĭs, stsĭk'i ake'kuĭn nan'nuyenaie ki an'ĭstsiuax anniks'isk matap'pixk itau'pixk, ani'o nin'au nokŭt'opoksimiuaie Jesus, Nazareth ĭstsitappim'i. 72 Ki mata'toĭniu, ki an'iu, nimatsksĭn oau'ats nin'au. 73 Ki otai'pĭstĭksĭsĭm'osi anniks'isk itai'puyixk itoto'iauaie, ki an'ĭstsiuaie Peter, E'mĭniu, ksĕsto'akauk tuks'kŭmă: kitse'poawsĭsts kitse'ĕnŭpaniki. 74 Itŭmaumŭtŭpipako'sĭnepuyiu, ki itaumŭtŭpŭtau'ĭniu, nimats'ksĭnoau'ats nin'au. Ki nipuau'ă sokĭt'okumiu. 75 Ki Peter ĭksĭnĭm'aie Jesus ote'poawsĭnniaie, annik' itanĭs'tsiuaie, otsauomokh'kumsi nipuau'a nioks'kai kitak'ani kimatsksĭnokĭpats. Ki itsŭx'iu, ki itsok'auasainiu.

27

1 OTAP'INŌKKUSI, kŏnau'mŭkatoiapiekuax ki matap'pix otsĭn'aimoauax itŭp'okŏkĭtsĭmaiau Jesus mŏks'enitŏsuaie; 2 Ki otai'ĭksĭpĭstŏssuaie, itŭnĭstŭppĭp'iauaie, ki itŭp'aumŭskaiauaie Pontius Pilate, anni'isk nĭnai'isk. 3 Judas, anni'isk otse'mŭtskaukĭsk, otsĭnno'ŏsaie, otanĭs'sax mŏks'eĭnsi, ĭtsisauai'tsĭtau, ki mat'skittotsĭpotuyiuax omŭk'atoiapiekuax ki omŭks'imix nĭn'ax nĭp'pix ksĭxĭx'kĭmix, 4 Ki an'iu, nikai'sauumĭsitappi nitse'mŭtskatop mokŏm'otsaapŭnni. Ki an'iau, Tsanĭstappi nitokanĭstappĭkipĭnan'a? Ksĕsto'a kitak'satsip. 5 Ki ĭtsĭpsts'ĭstŭpapĭksĭstsiuax ksĭxĭx'kĭmix omŭk'atoiapioyĭs, ki ĭtsĭs'tapu, ki ĭtsiko'kŏpsiu. 6 Ki omŭk'atoiapiekuax mat'tuyiauaax ksĭxĭx'kĭmix, ki an'iau, matŏkhsĭu'ats ŏk'ĭtsŭppĭtsŏsau atsĭm'isokaiĭs, tŭk'ka aa'pŭnni ĭpum'attomiau. 7 Ki itau'kŏkotomotseiau ki itopum'attomiau potter otsĭn'sĭmman, pie'tappix mok'itstsŏsau. 8 Ūn'nikaie itŭsks'unnĭstainĭkŏttop a'apŭnni ĭstsĭn'sĭmman. 9 Itŭmeĕnŭpanĭstomaie annik' otan'ĭpikaie Jeremy prophet, ki an'iu, Ki mat'tuyiauaax nĭp'pix ksĭxĭx'kĭmix, umutopum'attopiaie annŏk' Israel itŭniau ŭnni mŏkanĭstsĭxkĭmasi; 10 Ki itopum'attomiauaie potter otsĭn'sĭmman, nanĭstŭn'ik Ap'ĭstotokiauă. 11 Ki Jesus paio'tsipuyimiuaie, nĭn'aii; ki nĭn'auă ai'sŭppoŏttsesattsuaie, ki an'iu kikŭtam'ipa Jews otsĭn'aimoauai? Ki Jesus an'ĭstsiuaie, kitan'i. 12 Ki Omŭk'atoiapiekuax ki omux'ĭnax ote'ĕnŭpanĭstŏsuaie, matsepuyiu'ats. 13 Pilate itŭm'anĭstsiuaie, kikŭttaisauokhtoau'axau

akauo'yi kītse'nūpanikoists? ¹⁴ Ki tuks'kai epo'awsin matanistsiu'atsaie; ki Nin'auā eik'skaietūkkiu. ¹⁵ Annok' oye'tani nin'aua itūsksaipotoyiuāie tukskūm'i eēn'naii ot'statauaie matap'pix. ¹⁶ Annik', nannan'attšiau tuks'kūmi eēn'naii, Barabbas an'istau. ¹⁷ Ūn'nikaie otokōnau'moōsax, Pilate itūnīs'tsiuax, Tūkka' kīt'statauā kōks'ipotomosuai? Tsōktau Barabbas, tsōktau Jesus, annōk' an'istauōk Christ? ¹⁸ Tūk'ka isksinīm'aie umutsiksissat'siuōsau, itaumūts'kau. ¹⁹ Otsitau'pissi okōk'itsimani istšiso'pōtsis, otokem'an itūpūt'okōttsiuāie ki an'istsiuāie, pinotokan'istappikit om'ā mokōm'otsitappiūā: tūk'ka akauo'iēsts nit'okuyipists pu'inasists ni'papaukanists annok' ksistsiku'ik, osto'i itots'tsiēsts. ²⁰ Ki omūk'atoiapiekuax ki omūx'inax eikakimattšiauax matap'pix mōk'aukōmōnistōsuaie Barabbas, ki Jesus mōks'eīnsaie. ²¹ Nin'auā an'istsiuax, Tūkka' na'tokūmix kitstatauu'a kōks'ipotomoōssuai? An'iau Barabbas. ²² Pilate an'istsiuax Tsa nitakūnnistutoau'ats Jesus, an'istauōk Christ. Ikōn'auanistsiuāie, ūnnianistauai'istais. ²³ Ki nin'auā an'iu, kumauk'anistauaisksiks? Tšanistapiu'āts otsauum'itsistutūksinni? Ki akauo'yi itsokse'puyiau ūnnianistauai'istais. ²⁴ Otsinīs'si, otsau'otokanistappikīssaie, ki otai'akitstsissi āšinata'pii ito'tūkkiu okke', ki itūs'tsimmiu otsipot'aipuyimōsax matap'pix, ki itūniu', nimat'ototoimoko'ā am'o mokōm'otsitappiāā otsa'apūnni: ksēsto'auā sat'sik. ²⁵ Itūmokōnai'puyiau matap'pix, otsa'apūnni ūnnianisttots'tsisaie nēstūn'an ki no'kosinanix. ²⁶ Itūmipo'tomoyiuax Barabbas: ki otai'ksististsipisōsaie Jesus, emūts'kaiuaie ōksiksīs'toxōsaie. ²⁷ Ninauā otseēnnakem'ix itūpīp'iauaie Jesus itokōno'paupi, ki itokōnaumoi'piiū eēn'nakex. ²⁸ Ki it-sau'tomoyiauaie otsistotos'istšaie, ki mawks'isokōsīmi itsūps'kaiauaie. ²⁹ Otai'amitsinissau ksissiīstsūmmokōni, itsīs'tsūmmokiauaie ki apai'i itstom'iauaie onet'otsisaie: ki auanaukopīstuksīs'akōttsiuāie, ki ai'ksistapanistsiuāie, ki an'iau, Hail, Jews otsin'aimoauai! ³⁰ Ki ai'sokotuttsiuāie, ki matsīmiau apai'i ki otokōn'iaie itsitau'aiak iauāie. ³¹ Otai'ksistiksistapanistūsuaie, asso'kōsīmi itsauts'imiauaie, ki otau'ūtsisokōsīmaie itsūps'kaiauaie, ki itsistapīp'iauaie mōk'auaiistasuaie. ³² Ki otsūks'au, ikonoyiauaie nin'aii Cyrene itsitappim'i, otsinikōsim Simon: isskuopa'atsiuāie otauai'staksin, ³³ Ki otsito'tosau Golgotha an'istop, itokīsasiik, mūksikinūkotokōnik, ³⁴ Ikotsi'auāie moksīmatossaiāii' istšipoku'yi ki

gall ipa'sokasuyinimiauiaie: ki otüt'totsisaie, mat'skaksimattom'atsaie. ³⁵ Ki itau'aiistaiiauaie, ki otšistotos'ists, ki aiaketotsipiests, itsi'kötsotsiēsts: möks'eēnūpanistosī annik' otan'ipik prophet, itai'aketotsipiēsts nitsistotos'ists ki itsi'kötsopnaaiua. ³⁶ Ki ito'piiāu ki ūs'sūmmiāuaie annim'; ³⁷ Ki itstom'iauaie otokön'i spots'i ksīs'tapanišsinni sinaip', Am'ok Jesus, Jews otsin'aimoauai. ³⁸ Na'tsitappix kömos'iepitsix ipauai'istauax tukskūm'i onet'otsisi ki stsik'i otse'aksissautsīs. ³⁹ Ki anniks'isk itsits'skuixk au'kapsitsipsattsiauaie, ki auauūkia'pixiau, ⁴⁰ Ki an'iau ksēsto'a annök' ipūxin'īmök omūkatoi'apioyīs, ki nioks'kai ksīsstikuīsts itsiksist'apistutsimök, kömotse'piosit. Ikūm'ūmeniki Ap'istotokuā okku'i inīsa'atoat auai'staksin. ⁴¹ Neto'i omūk'atoiapiekuax netoi'nitaiksistapanīstsiauaie, kiai'sinakix ki omūx'īmīx ipokaniau, ⁴² Kömotse'piuax stsik'ix ki matokotsikömotsepiosiu'ats. Ikūmūm'issi Israel otsin'aim, ūnanistsinnīsa'atos auai'staksin, ki nitakau-mai'tauūnan. ⁴³ Au'maituyiuaie Ap'istotoki'i: annok' ūnnianistsikömotse'piōsaie, maksinan'attūsaie: tük'ka iūniu', nēsto'akauk Ap'istotokuā okku'i. ⁴⁴ Kömos'iepitsix ipok'auaistapixk neto'yistk nokūtsitūp'apiximiauēsts okhpe'kīsts. ⁴⁵ Nau'yi itai'ksīsstikūmiopi konūs'ksōkkumā itūp'skinatsiu piksu'yi itaiksīsstikūmiopi. ⁴⁶ Ki otsipik'susi itai'ksīsstikūmiopi, Jesus aisokse'puyiu. Ki itūni'u, Eli, Eli, lama sabachthani? Annik' ito'kīsasiik, Nitap'istotokim, Nitap'istotokim, kumauk'skīkiks? ⁴⁷ Stsik'ix itai'puyixk, otokh'tsimsau', an'iau, Am'o nīnau nan'nikōttsiuaie Elias. ⁴⁸ Ki tuks'kumā itauks'kasiu ito'tukkiu ai'ksīppuyīnīp, ki ito'kīmīuaie īstsipoku'yi, ki itstom'aie apai'i, ki ikotsiu'aie möksimattosaiai'i. ⁴⁹ Stsik'ix an'iau, ki'ka, ōk'satsip maks'ikūmīpukšipusi möksikömotse'piīsaie. ⁵⁰ Jesus ota'atsoksepuyīssi, itaumūts'kaiuaie Sta'aw. ⁵¹ Ki Sat'sit, omūk'atoiapioyīs itsi'koksok'iakiopi ai'aketsinīkau, spots'im itots'ipinīkau; ki ksök'kumā itsi'papuyiu, ki ok'otokskuīsts ai'aketopiāu; ⁵² Ki a ken 'i man īsts kau'opiāu; ki atsīm'six anniks'isk ai'okaxk akaiēm ostūm'oauests itsipua'ax, ⁵³ Ki ota'atsipua'wsi Jesus, itsux'iau aken'imanīsts, ki itūp'ipimīau atsīmākap'ioyīsi, ki otsinok'oaiau akai'tappiix. ⁵⁴ Annok' eēnakin'au'ā, ki otopokom'ixk, otopokūs'satūkkimāxk Jesus, otsinno'ōsau ksök'kūmi otsi'papuyīsi, ki otsinīs'sau annists'isk īstutsip'īstsk, eks'kaikopumīau, ki an'iau am'o emūn'iūmiu Ap'istotokuā okku'i. ⁵⁵ Ki akai'tappix akex' pie'tsi itūs'sūmmiāuaie, anniks'isk itotopokiuo'īixk Jesus Galilee, ki apotomoyiixkaie: ⁵⁶ Ki ipokom'iaua'x Mary Magdalene,

ki Mary, James ki Joses oksis'toauaii, ki Zebedee okku'ix oksis'toauai. ⁵⁷ Otau'tukkussi, akotsin'auä Arimathæa iststappim'i anistau Joseph, ito'to, tuks'küma Jesus otüksšinimats'ae: ⁵⁸ Itappo' Pilate, ki iköm'önistomaie Jesus stüm' i aie. Pilate itümün'iu mökaumütskatosae mostüm'i. ⁵⁹ Ki Joseph otots'issi mostüm'i, itsisso'monimaie ksixistokh'aipistsi, ⁶⁰ Ki itsipststotomaie otauüt'sinani aken'iman, maniu'aie, annik' itatün'ipik ok'otokskui: ki omük'okotoki itüp'auapimiuaie aken'imani istokitsim'i, ki itsistapu. ⁶¹ Ki Mary Magdalene, ki stsik'i Mary, itotau'piauaie aken'imani. ⁶² Ki annik' ksistsiku'ik otökhs'apistutosau, mat'apinökkusi, omük'atoiapiekuax ki Pharisees ikönitoto'iauaie Pilate, ⁶³ Ki an'iau, Nin'a, nitüskksinipinan om'ä ai'pistsiksistutükkiuä otan'ipi, otsakiaitap'piisi, nioks'kai ksistsiku'i nitak'aatsipuu. ⁶⁴ Anit' ökhs'istutsissi aken'imani nioks'kai ksistsiku'ists, otüs'ksinimatsax mökstai'sepiotosax, mökstai'kömosai'isax, mökstai'anistosauax matap'pix, ük'aipuu: ki sako'ipatsistutüksinni aks'istüpskits top matom'ipatsistutüksinni. ⁶⁵ Pilate an'istsiuax mattok'au eän'akex; is'tapuk, mi'istutsik. ⁶⁶ Ki itappo' iau, ki mi'istutsimiau ake'niman, isksküm'iauaie ok'otoksökh'sepistan, ki istsi'iauaie eän'akex.

28

¹ ISSIK'SİSTSIKUYII ksistsiku'i otai'ksiuosaie, otaumütüpapinök'kusaie issik'atoiksistsikui, Mary Magdalene ki stsik'i Mary itoto'iau möks'iniisau ake'nimani. ² Ki, sat'sit, ksök'kumä ai'papuyiu: tük'ka Ap'istotokiaua oto'tokatatsis spots' im itsinnisso'iinai, ki ito'to ki matskoap'imiauaie ok'otoksokh'sepistan ki itop'aiuaie. ³ Ostoksis'si netoinitai'natsiuuaie popos'ists, ki kaii'ksistotosiu neto'i kon'skui: ⁴ Ki üsk'skatükkix stun'noyiauaie, ki ai'papuyeian netoi'nitsiiu enix'. ⁵ Ki oto'tokatatsis an'istsiuax a kex', piniko'puk; nits'ksinip kitap'üssümmauu Jesus annök' kaiis'toksauök. ⁶ Matsinakuaiëm'ats: tük'ka, ük'aipuu otan'ipi. Puk'sipuk, sat'sik otsit'sipi Nän'ä. ⁷ Ki kipi'tappoak, ki anistok'ax otüs'ksinimatsax otse'insinni ükaipua'atomaie; ki, sat'sit, kitse'tomomattaak Galilee; omim' kitak'itsinnoauu: sat'sik, kikau'anistopuu. ⁸ Ki itsikip'istupaatomiauaie ake'niman ai'kopumau, ki eks'kaetametükkiau; ki auks'kasiau mokitots'ipotosauaie otüs'ksinimatsaxaie otse'poawsiniaie. ⁹ Ki otsitappo'sauax mökitsinnikoösauax otüs'ksinimatsaxaie, süm'mis, Jesus ito'tatsemiauaie ki an'istsiuax All hail! Ki ito'toiauaie

ki eĩn'ĩmiauaie okõt'sĩstsaie, ki ita'tsĩmmĩmiauaie.
¹⁰ Jesus itũm'itũnĩstsiuax, Pinikopuk; mĩs'tapuk,
 anĩstok'au nĩx'okoax mők'ittapposau Galilee, ki
 omim' nitak'itsĩnokiau. ¹¹ Annok' ota'kiaitapposau,
 sũm'mĩs, stsĩk'ix ũsks'katũkii itoto'iau akap'ioyĩs,
 ki aitsĩn'nikoyiauax omũk'atoiapiekuax nitap'ii.
¹² Kiotokõnau'moõsau ki omũx'ĩnax otokõnai'puyĩsau,
 ikotsi'auax eẽn'akex akaiẽm'i itawk'pumaupix,
¹³ Ki an'ĩstsiuax, ũnnik' otũs'ksĩmĩmatsax
 nitsa'kiaiakasĩnan, sepioto'iax ki itsikõmos'attsiauaie.
¹⁴ Ki nĩn'a okhtsĩs'saie, nitaksemũnan ki kitakit-
 sikõmotse'piopinan. ¹⁵ Mat'toyiauax itawk'pumaupix,
 ki otsksĩnimatseipuauiax iia'tutsĩmĩau ki annik'
 anĩssĩn'nik Jews sa'kiauanĩstomiax. ¹⁶ Nitsi'koputsiax
 otũs'ksĩnimatsax itappo'iax Galilee nitum'mo, Jesus
 otan'ĩstopi. ¹⁷ Ki otsĩnno'õsuaiaie itatsĩm'mĩmmĩmiauaie: ki
 stsĩk'ix sai'etũkkiax. ¹⁸ Ki Jesus ito'toax ki ai'sitsĩpsattsuax,
 ki an'ĩstsiuax, kõnau'tũmapsinni spots'im ki ksök'kum
 nit'okoko. ¹⁹ Ũn'nikaie, ĩs'tapuk, ĩksĩnimats'okau
 kõnau'mianĩstsitappii, ũs'tapĩnokau ninikõt'tokẽsts
 otsĩn'ikõsĩmẽsts kĩn'un, ki okku'i, ki atsĩm'istaaw:
²⁰ ĩksĩnimats'okau mők'satsĩsauẽsts kĩtan'ĩstopuauẽsts;
 ki sat'sit, kitũsks'opoksemopuau anĩstsiksĩs'tsikuĩsts
 aiksiuo'si ksök'kum.